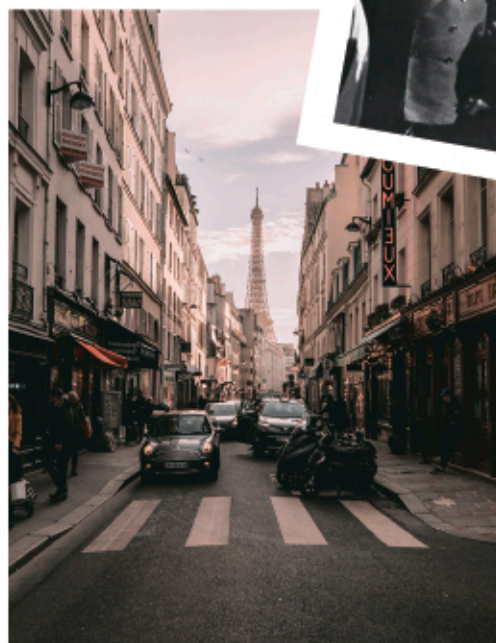
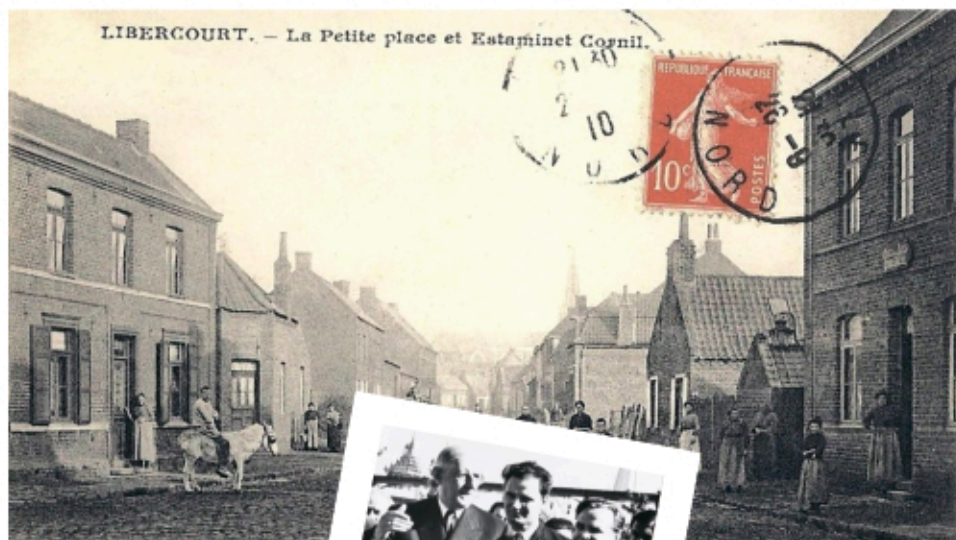

ОЧИМА ІНШОГО: ВОЛОДИМИР МАТВІЙШИН

AVEC LES YEUX DE L'AUTRE: VOLODYMYR MATVIICHYNE

En l'honneur du Professeur
ВОЛОДЫМІР МАТВИІСЬКИЙ,
Docteur en Philologie
(Commemoration de son 90ème anniversaire)

НА ВИПАМ'ЯННЯ ПРАМ'ЯНІ
ДОКТОРА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА
ВОЛОДИМИРА ГРИГОРОВИЧА МАТВИІШИНА
(До 90-річчя від дня народження)

In honor of the memory
Doctor of Philology, Professor
ВОЛОДЫМІР МАТВИЙСКИЙ
(Commemorating the his 90th birthday)

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY

THROUGH THE EYES OF THE OTHERS:
VOLODYMYR MATVIYISHYN

Ivano-Frankivsk
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
2024

MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION ET DE LA SCIENCE D'UKRAINE
UNIVERSITÉ NATIONALE PRYKARPATSKYI VASYL STEFANYK

AVEC LES YEUX DE L'AUTRE
VOLODYMYR MATVIICHYNE

Ivano-Frankivsk
Université Nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ОЧИМА ІНШОГО:
ВОЛОДИМИР МАТВІЇШИН

Івано-Франківськ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
2024

УДК 82.09(087) В.Г.Матвіїшин
О 95

*Друкується за ухвалою Вченої ради Факультету філології
та Вченої ради Факультету іноземних мов
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника*

Автор-упорядник: д-р філол. наук, проф. **Ігор Козлик**

Рецензенти: д-р філол. наук, проф. **Світлана Криворучко** (*Харків*);
д-р філол. наук, доц. **Юлія Павленко** (*Київ*)

О 95 **Очима Іншого : Володимир Матвіїшин** / автор-упорядник і редактор І.В. Козлик; передм., комент. і прим. І.В. Козлика; пер. франц. О.Г. Скарбек і Н.Я. Яцків. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. – 200 с. : іл. (українською та французькою мовами).

ISBN 978-966-640-558-9

У книзі, яка створена на основі текстового ряду другої частини документального фільму Ігоря Козлика «Очима Іншого: Марко Теплінський і Володимир Матвіїшин» (2013), всебічно висвітлено життєвий і творчий шлях Володимира Григоровича Матвіїшина (1935–2012) – знаного українського літературознавця, доктора філологічних наук, професора, Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Для філологів, літературознавців, викладачів і студентів гуманітарних спеціальностей та всіх, хто цікавиться розвитком східнослов'янської науки про літературу в 2-й пол. XX – першому десятилітті XXI ст.

УДК 82.09(087) В.Г.Матвіїшин

О 95 **Avec les yeux de l'autre: Volodymyr Matviichyne** / auteur-compileur et éditeur Ihor Kozlyk ; préface, commentaires et notes par Ihor Kozlyk; traduction en français : Olga Skarbek et Nataliia Yatskiv. – Ivano-Frankivsk: Université Nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk 2024 – 200 p.: ill. (en ukrainien et en français).

Le livre, basé sur le texte de la deuxième partie du film documentaire d'Ihor Kozlyk «Avec les yeux de l'autre: Marko Teplinsky et Volodymyr Matviichyne» (2013), présente de manière exhaustive la vie et la carrière de Volodymyr Matviichyne (1935–2012), célèbre critique littéraire ukrainien, docteur en philologie, professeur honoraire de l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk.

Public visé: philologues, critiques littéraires, enseignants et étudiants en sciences humaines, toute personne intéressée par le développement des études sur la littérature slave orientale de la seconde moitié du XXe siècle et la première décennie du XXIe siècle.

UDC 82.09(087) V.H.Matviichyne

ISBN 978-966-640-558-9

© І.В.Козлик, 2024
© О.Г. Скарбек, Н.Я. Яцків,
переклад, 2024
© ПНУ ім. В. Стефаника, 2024

ЗМІСТ

Слово ректора ПНУ імені Василя Стефаника професора Ігоря Цепенди	8
Слово ректора Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В.С. Стефаника 1967–1980 років, професор Олександра Устенка	12
Передмова	16
ОЧИМА ІНШОГО: ВОЛОДИМИР МАТВІШИН	27
Показчик імен	191

SOMMAIRE

Le discours d'Ihor Tsependa, recteur de l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk.....	9
Le discours d'Oleksandr Ustenko, recteur de l'Institut pédagogique d'État Vasyl Stefanyk d'Ivano-Frankivsk dans les années 1967–1980.....	13
Préface.....	17
AVEC LES YEUX DE L'AUTRE: VOLODYMYR MATVIICHYNE	28
Index des noms	195

CONTENTS

Introductory word by the Rector of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Professor Ihor Tsependa	8/9
Introductory word by the Rector of V.S. Stefanyk State Pedagogical Institute of Ivano-Frankivsk in 1967–1980, Professor Oleksandr Ustenko	12/13
Preface	16/17
THROUGH THE EYES OF THE OTHER: VOLODYMYR MATVIISHYN	27/28
Index of Names (in Ukrainian)	191
Index of Names (in French)	195

СЛОВО РЕКТОРА ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Згадуючи сьогодні доктора філологічних наук, професора Володимира Григоровича Матвійшина, якого ми знали і з яким спілкувалися десятки років, чітко усвідомлюєш, що його величина є значно більшою і глибшою, ніж здавалося на перший погляд.

Це потужний науковець, один із фундаторів теперішнього Прикарпатського університету, відомий не лише як фахівець, а насамперед як моральний авторитет. До нього завжди можна було звернутися за порадою, поспілкуватися, щоб зрозуміти, чи у правильному напрямі провадиш свою конкретну діяльність. І тут важливо, що професор Володимир Матвійшин належав до тих людей, які здатні були сказати «ні», в очі сказати неприємні речі, але вміли зробити це, не принижуючи людської гідності співрозмовника. Щобільше, навіть вже за потиском долоні можна було відчувати його ставлення до тієї чи іншої твоєї дії. Йому були властиві висока тактовність, справжня доброзичливість, і це спонукало інших ставати кращими і виправляти свої помилки.

Професор В.Г. Матвійшин належав до тих людей, які дбають передовсім не про власні інтереси, а про університет, про справу, якій присвятили своє життя. Причому він був не тільки викладачем – блискучим викладачем, що захоплював студентів і колег по роботі своїм інтелектом і безпосередністю. Насамперед Володимир Григорович був великим Учителем, який у нашому університеті сформував перспективну наукову школу, представники якої, його учні, з гідністю продовжують його освітянську справу, розвиваючи закладені ним традиції наукової та педагогічної діяльності.

Звертаючись сьогодні до постаті професора Володимира Матвійшина, не можна не згадати його попередника на посаді завідувача кафедри світової літератури, доктора філологічних наук, професора Марка Веніаміновича Теплінського, а також професора Олександра Андрійовича Устенка – ректора Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В.С. Стефаника, на базі якого і виник Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Ректор О.А. Устенко чітко знав, яких саме людей потребує розвиток очолюваного ним

LE DISCOURS DU RECTEUR
DE L'UNIVERSITÉ NATIONALE PRYKARPATSKYI
VASYL STEFANYK

En évoquant aujourd'hui le nom de Volodymyr Matviichyne que nous avons connu et avec qui nous avons coopéré pendant des décennies, on réalise assez clairement que sa valeur est bien plus grande et plus profonde qu'il n'y paraissait à première vue.

C'est un scientifique puissant, connu non seulement comme un excellent spécialiste, mais avant tout comme une autorité morale, l'un des fondateurs de l'actuelle Université Prykarpatskyi. Vous pouviez toujours lui demander conseil, pour mieux comprendre si c'est dans la bonne direction que vous meniez vos recherches. Et ce qui est important c'est que le professeur Volodymyr Matviichyne faisait partie de ces personnes qui étaient capables de dire «non», de parler ouvertement des choses désagréables, mais qui savaient le faire sans blesser la dignité de l'interlocuteur. Tout au plus, rien qu'en vous serrant la main, vous auriez pu ressentir son attitude envers l'une ou l'autre de vos actions. Il se caractérisait par un grand tact et une véritable bienveillance, ce qui encourageait les autres à s'améliorer et à corriger leurs erreurs.

Le Professeur Matviichyne appartenait à ces personnes pour qui leurs propres intérêts se plaçaient juste après les intérêts de l'université, de la cause à laquelle il a consacré sa vie. De plus, il n'était pas seulement un enseignant, un brillant professeur qui charmait ses étudiants et ses collègues par son intelligence et sa franchise. Avant tout, Volodymyr Hryhorovych était un grand professeur et maître qui a fondé dans notre université une école scientifique de grand avenir dont les représentants, ses anciens étudiants, poursuivent dignement son œuvre, tout en développant les traditions d'activité scientifique et pédagogique qu'il a établies.

Si on se tourne aujourd'hui vers la figure éminente du professeur Volodymyr Matviichyne, on ne peut pas manquer de mentionner son prédécesseur, celui qui a été le chef du Département de littérature mondiale, le docteur en sciences philologiques, le professeur Mark Teplinsky, ainsi que le professeur Oleksandr Ustenko, le recteur de l'Institut pédagogique d'État Vasyl Stefanyk d'Ivano-Frankivsk, qui est devenu ensuite l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk. Le Recteur O. Ustenko savait très bien de quel type de personnes avait besoin l'université qu'il dirigeait. Il n'a pas hésité d'engager de fortes personnalités, telles que les professeurs Marko Teplinsky

вишу, і не боявся залучати до роботи сильних особистостей, таких як професори М.В. Теплінський (перший доктор наук в історії нашого вищого навчального закладу) та В.Г. Матвіїшин (один із його фундаторів). Слід підкреслити, що Марко Веніамінович і Володимир Григорович утворювали певний тандем, були одностудентами, взаємодоповнювали один одного і разом працювали на благо університету та української філологічної науки й освіти. Прикметно також, що проф. М.В. Теплінський на початку 1990-х років, розуміючи об'єктивні тенденції у сфері вищої освіти в Україні, сам привів Володимира Григоровича Матвіїшина до ректора Віталія Івановича Кононенка і сказав: «Це буде мій наступник». І час показав абсолютну правильність такого вибору.

Наш університет має свої традиції, які закладав разом з іншими працівниками і Володимир Григорович Матвіїшин. А значить, наш університет має майбутнє, формувати яке можна, крім усього іншого, тільки зберігаючи активну пам'ять про достойних попередників, що передбачає вивчення досвіду їхньої діяльності. І вихід цієї книги – краще тому підтвердження.

Ігор Цепенда,
ректор ПНУ імені Василя Стефаника,
доктор політичних наук, професор

(le premier docteur en sciences dans l'histoire de notre établissement d'enseignement supérieur) et Volodymyr Matviichyne (l'un de ses fondateurs). Il convient de souligner que Marko Teplinsky et Volodymyr Matviichyne formaient un certain tandem, partageaient les mêmes idées, se complétaient et travaillaient ensemble au profit de l'université, de la science philologique et de l'éducation ukrainiennes. Il est également à noter que le professeur Marko Teplinsky, au début des années 1990, conscient des tendances objectives dans le domaine de l'enseignement supérieur en Ukraine, a conduit lui-même Volodymyr Matviichyne auprès du recteur Vitaly Kononenko et a déclaré: «Il sera mon successeur». Et le temps a prouvé la justesse absolue de ce choix.

Notre université a ses propres traditions, établies par Volodymyr Matviichyne et par d'autres enseignants. Cela signifie que notre université a un bel avenir qui ne peut être façonné, entre autres, qu'en gardant vivante la mémoire de ses dignes prédécesseurs, ce qui implique une étude approfondie de leur expérience, de leurs activités. Et la sortie de ce livre en est la meilleure confirmation.

Ihor Tsependa,
recteur de PNU, Vasyl Stefanyk
docteur en sciences politiques,
maître de conférences

СЛОВО РЕКТОРА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ім. В.С. СТЕФАНИКА 1967–1980 РОКІВ
ПРОФЕСОРА ОЛЕКСАНДРА УСТЕНКА

Івано-Франківськ – це було моє перше, як кажуть, знайомство з дуже цікавими людьми. Ми розвивали ідеї створення інтелектуального простору. Це нелегка справа у вищій школі таке робити. Одна інтелектуальна особа, друга інтелектуальна особа, п'ята, десята... Створили відповідний кістяк. Центром цієї ситуації були Марко Веніамінович Теплінський, і пізніше я звернув увагу на Володимира Григоровича Матвіїшина.

Створення іноземного напрямку було надзвичайно тяжким. У цьому процесі В.Г. Матвіїшин був правою рукою, він – молодець. Пам'ятаю ще Людмилу Борисівну Волошину, це теж була неоднозначна постать. Можливо, не всім вона була до вподоби, але я отаких людей любив, людей з якоюсь родзинкою, які не були такі, що відразу роблять те, що їм сказав начальник. Ні, хай він начальнику скаже, чому не так, хай він з ним посперечається.

М.В. Теплінський, В.Г. Матвіїшин, а згодом також І.А. Климишин¹ започаткували процес формування того інтелектуального простору, про який я казав вище. А за ними вже пішло все інше у тому ж дусі. Спогади про них дають можливість замислитися над тим, як же ми без таких людей можемо жити. Завдання – шукати таких людей, вирощувати їх, створювати відповідні умови для творчості. М.В. Теплінський, В.Г. Матвіїшин, І.А. Климишин запалювали до творчості представників інших наукових і освітянських галузей. До них тягнулися як до джерела і знань, і тепла, і уваги, і відповідної думки. Оце найголовніше. Їхні випускники бачили перед собою справжніх учителів і вихователів, які духовністю впливали на людей, впливали своєю особистістю.

¹ **Климишин Іван Антонович** (нар. 1933) – астроном, доктор фізико-математичних наук, професор. У 1958–1974 працював в обсерваторії Львівського університету, де з 1961 очолював відділ, а в 1962–1970 був заступником директора з наукової роботи. З 1974 – професор ІФДП ім. В.С. Стефаніка, нині завідувач кафедри теоретичної фізики ПНУ імені Василя Стефаніка. З 1980 очолював Спеціальну проблемну групу з історії астрономії при Астрономічній раді АН СРСР. (Тут і далі примітки та коментарі належать авторіві-упоряднику видання).

LE DISCOURS D'OLEKSANDR USTENKO,
RECTEUR DE L'INSTITUT PÉDAGOGIQUE
D'ÉTAT D'IVANO-FRANKIVSK VASYL STEFANYK
DANS LES ANNÉES 1967-1980

Ivano-Frankivsk a été ma première ville où, comme on dit, j'ai rencontré des gens très intéressants. Nous avons développé des idées pour créer un espace intellectuel. Ce n'est pas une chose facile à faire dans l'enseignement supérieur. Un intellectuel, un deuxième intellectuel, un cinquième, un dixième... On a créé la base nécessaire. Le centre de cet espace était Marko Teplinsky, et plus tard j'ai dirigé mon attention vers Volodymyr Matviichyne.

Créer une faculté des langues étrangères était extrêmement difficile. Dans ce processus, V. Matviichyne était mon bras droit, il s'est montré extrêmement utile. Je me souviens aussi de Liudmyla Voloshyna. Elle aussi, elle était une personne complexe. Peut-être, n'était-elle pas admirée de tout le monde, mais j'aimais les gens comme ça, les gens avec un certain entrain, qui n'étaient pas du genre à faire immédiatement ce que le patron leur disait. Non, le patron, laissez-le dire pourquoi cela ne va pas, et puis on va en discuter avec lui.

M. Teplinsky, V. Matviichyne, et plus tard aussi I. Klymyshyn² ont démarré le processus de formation de l'espace intellectuel que j'ai mentionné ci-dessus. Et tout le monde les a suivis avec le même état d'esprit. En se souvenant d'eux on a l'occasion de réfléchir à la façon dont nous pouvons vivre sans. La tâche est de trouver de telles personnalités, de les cultiver, de créer des conditions propices à leur créativité. M. Teplinsky, V. Matviichyne, I. Klymyshyn se sont inspirés des représentants d'autres domaines scientifiques et pédagogiques. Ils étaient attirés par eux comme par une source de connaissances, de chaleur, d'attention et de pensée commune. C'est la chose la plus importante. Leurs anciens étudiants voyaient devant eux de véritables

² **Ivan Klymyshyn** (né en 1933) est un astronome, docteur en physique et en mathématiques, maître de conférences. De 1958 à 1974, il a travaillé à l'observatoire de l'université de Lviv, dont il a dirigé un département à partir de 1961. Il a été directeur adjoint pour les travaux scientifiques de 1962 à 1970. Depuis 1974, il est professeur à l'Institut pédagogique d'état Vasyl Stefanyk d'Ivano-Frankivsk et dirige actuellement le département de physique théorique de l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk. Depuis 1980, il s'est trouvé à la tête du Groupe qui s'occupe des problèmes spéciaux sur l'histoire de l'astronomie dans le cadre du Conseil astronomique de l'Académie des sciences de l'URSS. (Ci-après, les notes et commentaires appartiennent à l'auteur de la publication).

Я дуже радий, що саме Прикарпатський університет все більше і більше стає осередком вільного напрямку розвитку думок. Я собі уявляю, що буде через 30, 40, 50 років. Це ж двічі прийде абсолютно нове покоління людей, які оту спадщину можуть або зруйнувати, або, спершись на неї, піти далі. Сенсація таких людей, як М.В. Теплінський і В.Г. Матвіїшин, – просунути вперед справу. У сьогоднішніх умовах Прикарпатський університет має дуже хороші перспективи завдяки існуванню таких Теплінських, Матвіїшиних, Климишиних...

Хай живе школа М.В. Теплінського. Хай живе школа В.Г. Матвіїшина. Хай живуть школи інших людей. Ми не повинні цуратися їх пам'яті і наслідків їх діяльності. І це не просто пам'ять про цих людей, це – дорога в майбутнє.

professeurs et pédagogues qui avaient une forte influence sur les gens par leur spiritualité et leur personnalité.

Je suis très heureux que ce soit L'Université Prykarpatskyi qui devienne un centre de la liberté du choix et de la pensée. J'imagine ce qui va se passer dans 30 ans, 40 ans, 50 ans. Une toute nouvelle génération, deux fois renouvelée, viendra. Et c'est à elle, soit de détruire cet héritage, soit, en s'appuyant sur lui, de passer à un niveau supérieur. Pour des personnalités comme M. Teplinsky et V. Matviichyne, le sens de l'existence c'était de faire avancer l'affaire de leur vie. Dans les conditions actuelles, l'Université Prykarpatskyi a de très bonnes perspectives grâce aux savants comme Teplinsky, Matviichyne, Klymyshyn...

Vive l'école de M. Teplinsky. Vive l'école de V. Matviichyne. Vive les écoles d'autres scientifiques. Nous ne devons pas les oublier, d'autant plus les résultats de leur activité, de leurs recherches. Et ce n'est pas seulement un souvenir de ces personnalités, c'est le chemin vers l'avenir.

ПЕРЕДМОВА

23 липня 2025 року виповниться 90 років від дня народження знаного українського вченого-літературознавця, доктора філологічних наук, професора, Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Володимира Григоровича Матвіїшина (23.07.1935, Ліберкур, департамент Па-де-Кале, Франція – 06.06.2012, Івано-Франківськ, Україна).

З іменем професора В.Г. Матвіїшина в історії Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В.С. Стефаника, який за незалежної України був реформований у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, пов'язано формування факультету іноземних мов, а в його межах французького відділення (спеціальності «Французька мова і література»). З його іменем асоціюється й відкриття сучасної кафедри французької філології ПНУ імені Василя Стефаника, історія якої має зв'язок з кафедрою світової літератури і французької мови, яку в 2005–2007 роки очолював В.Г. Матвіїшин. Володимир Григорович пропрацював у цьому вищому навчальному закладі 41 рік (1971–2012) на посадах старшого викладача, доцента і завідувача кафедри іноземних мов, заступника декана та декана факультету іноземних мов, завідувача кафедри літератур народів СРСР, яка з 1991 стала кафедрою світової літератури Інституту філології (тепер кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства факультету філології). Він був членом першої спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій з української мови і літератури при ПНУ імені Василя Стефаника, а також заступником голови першої спеціалізованої ради з української літератури.

Колеги по роботі в Прикарпатському університеті завжди належно поцінювали наукову та педагогічну діяльність проф. В.Г. Матвіїшина, упорядковуючи його науковий

PRÉFACE

Le 23 juillet 2025 on va célébrer le 90e anniversaire de la naissance de Volodymyr Matviichyne (23 juillet 1935, Libercourt, Pas-de-Calais, France – 06 juin 2012, Ivano-Frankivsk, Ukraine), célèbre savant et critique littéraire ukrainien, docteur en sciences philologiques, professeur honoraire de l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk.

Dans l'histoire de l'Institut pédagogique d'État d'Ivano-Frankivsk Vasyl Stefanyk, réformée en Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk pendant l'indépendance de l'Ukraine, le nom du professeur V. Matviichyne est associée à la fondation de la Faculté des langues étrangères, et dans ce contexte, du premier département de français (spécialisation «langue et littérature françaises»). Son nom est lié aussi avec l'ouverture du département actuel de philologie française dont l'histoire est liée à celui de littérature mondiale et de langue française, dirigé dans les années 2005–2007 par V. Matviichyne. Il a travaillé dans cet établissement d'enseignement supérieur pendant 41 ans (1971–2012) en tant que professeur principal, professeur agrégé et chef du Département des langues étrangères, doyen adjoint et doyen de la Faculté des langues étrangères, chef du Département de littérature des peuples de l'URSS, devenu en 1991 Département de littérature mondiale de l'Institut des lettres (aujourd'hui Département de littérature mondiale et de littérature comparée de la Faculté des lettres). Il a été membre du premier conseil spécialisé pour la soutenance des thèses de doctorat en langue et littérature ukrainiennes à l'Université Vasyl Stefanyk, ainsi que vice-président du premier conseil spécialisé en littérature ukrainienne.

Ses collègues à l'Université Prykarpatskyi ont toujours apprécié et évalué à sa vraie valeur l'activité scientifique et pédagogique du professeur V. Matviichyne, classifiant ses travaux scientifiques et les faisant accessibles à un large spectre de spé-

доробок, роблячи його доступним широкому загалу фахівців. Професорові та його науковим досягненням були присвячені такі різножанрові видання:

1) Перкатюк Й. П'ять підручників Матвіїшина. *Комсомольський прапор*. Івано-Франківськ, 1986. 30 січня. С. 2;

2) Кліщ Л. Від Сени до Дністра. *Alma mater*. Івано-Франківськ, 1993. Жовтень. С. 4;

3) Процюк С. Verba magistri і слово про Вчителя. Мініп'есаєсе. *Перевал*. Івано-Франківськ, 1998. № 3. С. 185–187;

4) Кафедра світової літератури Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. *Зарубіж. літ. в навч. закл.* Київ, 1998. № 5. С. 4;

5) Володимир Григорович Матвіїшин: покажчик публікацій / упор. О.Б. Гуцуляк, І.В. Козлик. Івано-Франківськ: Поліграф-Люкс, 2002. 36 с. (Серія «Вчені Прикарпатського університету», вип. 1);

6) Матвіїшин Володимир. *Вчені Прикарпаття. Біографічний довідник (XX–XXI ст.)*. Брошнів: Таля, 2003. С. 284;

7) Бібліографічний покажчик праць викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (1992–2006): у 3 т. / уклад. І. Шимків. Івано-Франківськ, 2007. Т. II. С. 118–124;

8) Матвіїшин Володимир Григорович (доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури). *Наукова еліта Івано-Франківщини. Доктори наук, професори Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2007. С. 75–76;

9) Володимир Григорович Матвіїшин. *Козлик І.В. Історія моєї кафедри (1940–2010)*. Івано-Франківськ: Видавець І.Я. Третяк, 2010. С. 31–32.

Крім того, після смерті В.Г. Матвіїшина на пошану його пам'яті були опубліковані такі праці:

1) Література. Час. Постаті: Володимир Матвіїшин: літературознавчі статті, спогади, матеріали до бібліографії на вшанування пам'яті Володимира Матвіїшина / упоряд. Н. Яцків. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. 616 с.;

cialistes. Des publications de différents genres ont été consacrées au professeur et à ses ouvrages scientifiques:

1) Perhatiuk Y. Piat pidruchnykiv Matviyishyna [Cinq manuels de Matviichyne]. *Komsomolskyi prapor*. Ivano-Frankivsk, 1986. 30 sichnia. P. 2;

2) Klishch L. Vid Seny do Dnistra [De la Seine au Dniestr]. *Alma mater*. Ivano-Frankivsk, 1993. Zhovten. P. 4;

3) Protsiuk S. Verba magistri i slovo pro Vchytelia. Minipiesa-ese [Verba magistri et un mot sur l'Enseignant. Minipièce-essai]. *Pereval*. Ivano-Frankivsk, 1998. No.3. P. 185–187;

4) Kafedra svitovoi literatury Prykarpatskoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka [Département de littérature mondiale de l'Université Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk]. *Zarubizh. lit. v navch. zakl.* Kyiv, 1998. № 5. P. 4;

5) Volodymyr Hryhorovych Matviyishyn: pokazhchyk publikatsii [Volodymyr Matviichyne: index des publications] / upor. O.B. Hutsuliak, I.V. Kozlyk. Ivano-Frankivsk: PolihrafLiuks, 2002. 36 p. (Seriiia «Vcheni Prykarpatskoho universytetu», vyp. 1);

6) Matviyishyn Volodymyr [Matviichyne Volodymyr]. *Vcheni Prykarpattia. Biohrafichnyi dovidnyk (XX–XXI st.)*. Broshniv: Talia, 2003. P. 284;

7) Bibliohrafichnyi pokazhchyk prats vykladachiv Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka (1992–2006): u 3 t. [Index bibliographique des travaux des enseignants de l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk (1992-2006): en 3 vol.]/ uklad. I. Shymkiv. Ivano-Frankivsk, 2007. T. II. P. 118–124;

8) Matviyishyn Volodymyr Hryhorovych (doktor filolohichnykh nauk, profesor, zaviduvach kafedry svitovoi literatury) [Volodymyr Hryhorovych Matviichyne (docteur en sciences philologiques, professeur, chef du département de littérature mondiale)]. *Naukova elita Ivano-Frankivshchyny. Doktory nauk, profesory Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka*. Ivano-Frankivsk: Nova Zoria, 2007. P. 75–76;

9) Volodymyr Hryhorovych Matviishyn [Volodymyr Hryhorovych Matviichyne]. *Kozlyk I. Istoriiia moiei kafedry (1940–2010)*. Ivano-Frankivsk, 2010. P. 31–32.

On peut ajouter encore, les ouvrages qui ont été publiés en l'honneur de sa mémoire après son décès:

1) Literatura. Chas. Postati: Volodymyr Matviishyn [Littérature. Temps. Chiffres: Volodymyr Matviichyne]: literaturoznavchi statti, spohady, materialy do bibliohrafii na vshanuvannia pamiaty Volodymyra Matviishyna / upor. N. Yatskiv. Ivano-Frankivsk, 2013. 616 p.;

2) Літературознавчі студії: компаративний аспект (пам'яті завідувачів кафедри, професорів, докторів філологічних наук Матвіїшина Володимира Григоровича та Теплінського Марка Веніаміновича присвячується) / уклад. І.В. Девдюк, А.М. Мартинець; відп. за вип. С.І. Хороб. Івано-Франківськ: Симфонія-Форте, 2013. 171 с.

3) Володимир Григорович Матвіїшин: бібліографічний покажчик (1962–2013) / упоряд. Г.Я. Василевич, І.М. Арабчук; відп. ред. М.В. Бігусяк. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2013. 77 с. (Серія «Вчені Прикарпатського національного університету»). URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/pokajchiki/786095%20Володимир%20Григорович%20Матвіїшин.%20Бібліографічний%20покажчик.pdf>;

4) Султанівські читання: зб. статей. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. Вип. 3: Актуальні проблеми літературознавства в компаративних вимірах. (На пошану пам'яті доктора філологічних наук, професора М. В. Теплінського та доктора філологічних наук, професора В. Г. Матвіїшина). URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/zbirnyky/Sylt-Chut-3.pdf>;

5) Козлик І. В. Матвіїшин Володимир Григорович. *Енциклопедія сучасної України*: у 25 т. Т. 19: Малиш-Медицина / редкол.: І.М. Дзюба, М.Г. Железняк та ін.; Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України, Наукове товариство імені Шевченка. Київ, 2018.. С. 457–458. URL: <https://esu.com.ua/pdf/file?id=66889.pdf>;

6) Літературознавчі студії: компаративний аспект (пам'яті завідувачів кафедри, професорів, докторів філологічних наук Матвіїшина Володимира Григоровича та Теплінського Марка Веніаміновича присвячується) / упор. І.В. Девдюк, А.М. Мартинець; відп. ред. І.В. Козлик. Вип. 6. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 167 с.

17 квітня 2013 року біля входу на кафедру світової літератури за участі ректора ПНУ імені Василя Стефаника професора І.Є. Цепенди були урочисто відкриті анотаційні дошки завідувачам кафедри професору М.В. Теплінському та професору В.Г. Матвіїшину. На факультеті іноземних мов при кафедрі французької філології 2012 року було відкрито Конференційну залу імені Володимира Матвіїшина.

2) Literaturoznavchi studii: komparatyvnyi aspekt [Études littéraires: aspect comparatif] (pamiati zaviduvachiv kafedry, profesoriv, doktoriv filolohichnykh nauk Matviishyna Volodymyra Hryhorovycha ta Teplinskoho Marka Veniaminovycha prysviachuietsia). Ivano-Frankivsk: Symfoniia-Forte, 2013. 171 p.

3) Volodymyr Hryhorovych Matviishyn: bibliohrafichnyi pokazhchyk (1962–2013) [Volodymyr Matviichyne: index bibliographique (1962–2013)] / uporiad. H. Vasylevych, I. Arabchuk. Ivano-Frankivsk, 2013. 77 p. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/pokajchiki/786095%20Володимир%20Григорович%20Матвіїшин.%20Бібліографічний%20Опокажчик.pdf>;

4) Sultanivski chytannia: zb. statei [Sultanivski tchytania: recueil des articles]. Ivano-Frankivsk: Symfoniia forte, 2014. Vyp. 3: Aktualni problemy literaturoznavstva v komparatyvnykh vymirakh. (Na poshanu pamiati doktora filolohichnykh nauk, profesora M.V. Teplynskoho ta doktora filolohichnykh nauk, profesora V.H. Matviishyna). URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/zbirnyky/Sylt-Chut-3.pdf>;

5) Kozlyk I.V. Matviishyn Volodymyr Hryhorovych [Matviichyne Volodymyr Hryhorovych]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy: u 25 t.* T. 19: Malysh-Medysyna / redkol.: I.M. Dziuba, M.H. Zhelezniak ta in.; In-t entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy, Naukove tovarystvo imeni Shevchenka. Kyiv, 2018.. P. 457–458. URL: <https://esu.com.ua/pdf/file?pid=66889.pdf>;

6) Literaturoznavchi studii: komparatyvnyi aspekt [Études littéraires: aspect comparatif] (pamiati zaviduvachiv kafedry, profesoriv, doktoriv filolohichnykh nauk Matviishyna Volodymyra Hryhorovycha ta Teplinskoho Marka Veniaminovycha prysviachuietsia) / upor. I.V. Devdiuk, A.M. Martynets; vidp. red. I.V. Kozlyk. Vyp. 6. Ivano-Frankivsk: Vydavets Kushnir H.M., 2019. 167 p.

Pour honorer la mémoire des professeurs M. Teplinsky et V. Matviichyne, le 17 avril 2013, au Département de littérature mondiale et avec la participation du recteur de l'Université I. Tsependa, on a cérémonieusement installé des plaques commémoratives. Dans le cadre du Département de Philologie Française en novembre 2012 on a inauguré une salle de conférence qui porte le nom de Volodymyr Matviichyne.

21 травня 2013 року в актовому залі ПНУ імені Василя Стефаника відбулася прем'єра документального фільму «Володимир Матвіїшин», який є другою частиною творчого проекту «Очима Іншого: Марко Теплінський і Володимир Матвіїшин» (автор і режисер І. Козлик, оператор О. Ольховський)¹.

На відзначення 90-літнього ювілею проф. В.Г. Матвіїшина цілком доречно перенести на папір і видати у вигляді книжки текстову частину цієї документальної стрічки, враховуючи те, що книжка доповнює і водночас актуалізує фільм, створюючи свою проєкцію постаті культурного діяча, яка органічно взаємодіє з її аудіовізуальним образом.

Висловлюю щирю подяку за допомогу під час роботи над книгою:

– працівникам ПНУ імені Василя Стефаника: декану факультету іноземних мов, канд. філол. наук, проф. **Наталії Яцків**, зав. кафедри французької філології, д-ру філол. наук, проф. **Ользі Бігун**, ст. викл. кафедри англійської філології **Еллі Мінцис** і **Любові Михайлюк**, професору кафедри німецької філології **Ярославу Билиці** та колишнім викл. цієї кафедри **Лідії Андросюк** і **Надії Лесів**, доц. кафедри філософії, соціології та релігієзнавства **Лілії Борисевич**, декану педагогічного факультету, д-ру пед. наук, проф. **Оксані Кондур**, зав. кафедри виконавського мистецтва, д-ру мистецтвознавства, проф. **Петру Крулю**, ученому секретареві Наукової бібліотеки, канд. філос. наук, доц. **Олегу Гуцуляку**, працівниками загального відділу ун-ту;

– канд. філол. наук, доц. **Надії Тишківській** (Івано-Франківськ);

– працівникам ІФНМУ: зав. кафедри мовознавства, д-ру філол. наук, проф. **Світлані Луцак**, д-ру мед. наук, проф. **Михайлу Гончару**, зав. кафедри анатомії людини, д-ру мед. наук, проф. **Оксані Попадинець**, д-ру мед. наук, проф. **Степану Генуку**, канд. мед. наук, доц. **Івану Костишину**;

– д-ру філол. наук, старшому науковому співробітнику **Галині Александрівій** (НБУВ, Київ);

¹ Див. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yxNCsKUF-hM>.

Le 21 mai 2013, dans la salle des fêtes de l'Université a eu lieu la première du film documentaire «Volodymyr Matviichyne», qui est la deuxième partie du projet «Avec les yeux de l'autre: Marko Teplinsky et Volodymyr Matviichyne» (auteur et réalisateur I. Kozlyk, directeur de la photographie O. Olkhovsky)².

Pour célébrer le 90ème anniversaire du professeur Matviichyne, on trouve tout à fait approprié de publier la partie textuelle de ce documentaire sous forme de livre, étant donné que le livre complète et en même temps actualise le film, créant sa propre projection de la figure de cette célébrité dans le domaine culturel et scientifique, qui interagit organiquement avec son image audiovisuelle.

J'exprime mes sincères remerciements:

– aux professeurs de l'UNP Vasyl Stefanyk: **Nataliia Yatskiiv**, doyenne de la Faculté des langues étrangères, PhD, maître de conférences, **Olga Bigun**, chef du Département de philologie française, Docteur en sciences philologiques, maître de conférences, **Olga Skar-bek**, professeures du Département de philologie française, **Ella Min-tsys** et **Liubov Mykhailiuk**, professeures du Département de philologie anglaise, **Yaroslav Bylytsia**, maître de conférence du Département de philologie allemande, **Lidiia Androschuk** et **Nadiia Lesiv**, anciennes professeures de ce département, **Liliia Borysevich**, professeure agrégée du Département de philosophie, sociologie et études religieuses, **Oksana Kondur** doyenne de la Faculté de pédagogie, docteur en sciences pédagogiques, maître de conférences, **Petro Krul** chef du Département d'art scénique, docteur en Histoire de l'Art, maître de conférences, **Oleh Hutsuliak**, secrétaire scientifique de la Bibliothèque, PhD, les employés du service général de l'université;

– à **Nadiia Tyshkivska**, professeure agrégée, PhD (Ivano-Frankivsk);

– aux professeurs de l'IFNMU: **Svitlana Lutsak**, chef du Département de linguistique, docteur en sciences philologiques, maître de conférences, **Mykhailo Honchar**, docteur en sciences médicales, maître de conférences, **Oksana Popadynets**, chef du Département d'anatomie humaine, docteur en sciences médicales, maître de conférences,

² Voir URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yxNCsKUF-hM>.

- канд. філол. наук, доц. **Яремі Кравцю** (ЛНУ імені Івана Франка);
- працівникам ТНПУ імені Володимира Гнатюка: д-ру філол. наук, проф. **Зоряні Лановик**, д-ру філол. наук, проф. **Мар'яні Лановик**, старшому лаборанту кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання **Соломії Смолін**;
- д-ру філол. наук, проф. **Миколі Зимомрі** (Дрогобицький ДДПУ імені Івана Франка);
- зав. науково-технічного архіву Ін-ту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України **Наталії Моргаєнко**;
- філологу-англісту **Івану Пастернаку** (Івано-Франківськ);
- завідувачу кладовища КП «Міська ритуальна служба» (м. Івано-Франківськ) **Тарасові Матеушу**.

Ігор Козлик,
автор-упорядник видання,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри світової літератури
і порівняльного літературознавства
ПНУ імені Василя Стефаника

Stepan Henyk, docteur en sciences médicales, maître de conférences, **Ivan Kostychyn**, PhD, professeur agrégé;

– à **Halyna Aleksandrova**, docteur en sciences philologiques, chercheuse principale (NBU, Kiev);

– à **Jarema Kravets**², PhD, professeur agrégé (Université nationale Ivan Franko, Lviv);

– aux professeurs de l'Université pédagogique nationale Volodymyr Hnatiuk (Ternopil): **Zoriana Lanovyk**, docteur en sciences philologiques, maître de conférences, **Mariana Lanovyk**, docteur en sciences philologiques, maître de conférences, **Solomiia Smolyn**, assistante principale au Département des littératures ukrainiennes et étrangères et des méthodologies de leur enseignement;

– à **Mykola Zymomria**, docteur en sciences philologiques, maître de conférences, (Université pédagogique d'État Ivan Franko, Drohobytch);

- à **Nataliia Morhaienko**, chef des archives scientifiques et techniques de l'Institut de littérature T.H. Shevchenko de l'Académie nationale des sciences d'Ukraine;

– à **Ivan Pasternak**, philologue anglais (Ivano-Frankivsk);

– à **Taras Mateush**, chef du cimetière «City Ritual Service» (Ivano-Frankivsk).

IHOR KOZLYK,

auteur-éditeur de la publication,

docteur en sciences philologiques, maître de conférences,

chef du département de littérature mondiale

et littérature comparée de l'Université

nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk

Володимир Матвійчук
Матю

ОЧИМА ІНШОГО:
ВОЛОДИМИР МАТВІЇШИН

AVEC LES YEUX DE L'AUTRE:
VOLODYMYR MATVIICHYNE

ПРО ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА МАТВІЙШИНА ЗГАДУЮТЬ¹:

Василь Будний – доцент кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства, заступник декана філологічного факультету Львівського національного ун-ту (ЛНУ) імені Івана Франка (до 2016), кандидат філологічних наук, доцент.

Борис Бунчук – декан філологічного факультету Чернівецького національного ун-ту (ЧНУ) імені Юрія Федьковича, доктор філологічних наук, професор.

Тамара Гаупт (1954–2022) – доцент кафедри французької філології Прикарпатського національного ін-ту (ПНУ) імені Василя Стефаника (до 2013), кандидат філологічних наук, доцент. Аспірантка В.Г. Матвіїшина.

Іванна Девдюк – у 2013 доцент, з 2021 професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства ПНУ імені Василя Стефаника, у 2013 кандидат, з 2021 доктор філологічних наук, доцент. Аспірантка В.Г. Матвіїшина.

Ігор Козлик – завідувач кафедри світової літератури (нині світової літератури і порівняльного літературознавства) ПНУ імені Василя Стефаника, доктор філологічних наук, професор.

Світлана Коршунова – доцент кафедри світової літератури (нині світової літератури і порівняльного літературознавства) ПНУ імені Василя Стефаника (до серпня 2015), кандидат філологічних наук, доцент.

Ярема Кравець – доцент кафедри світової літератури ЛНУ імені Івана Франка, дійсний член НТШ, член НСПУ, кандидат філологічних наук, доцент.

Ольга Ніколенко – завідувач кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного ун-ту імені В. Г. Короленка, доктор філологічних наук, професор.

Андрій Матвіїшин – син В.Г. Матвіїшина, за освітою лікар-хірург, нині менеджер фармацевтичних компаній.

¹ Інформація про учасників другої частини документального фільму «Очима Іншого: Марко Теплінський і Володимир Матвіїшин», присвяченої проф. В.Г. Матвіїшину, подана станом на 2013 р., коли була створена стрічка, з додатком змін, які відбулися на поточний момент.

ILS SE SOUVIENNENT DU PROFESSEUR VOLODYMYR MATVIISHYN¹:

Vasyl Budnyi – Université nationale Ivan Franko, (Lviv) professeur agrégé du Département de théorie de la littérature et de littérature comparée, ex doyen adjoint de la Faculté de philologie, PhD.

Borys Bunchuk – Université nationale Yuri Fedkovitch (Chernivtsi), doyen de la Faculté de philologie, docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Tamara Haupt (1954–2022) – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, professeure agrégée au Département de philologie française, ancienne doctorante de V.Matviishyn

Ivanna Devdiuk – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, docteur en sciences philologiques, professeur agrégé du Département de littérature mondiale et de littérature comparée, ancienne doctorante de V.Matviishyn

Ihor Kozlyk – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, chef du Département de littérature mondiale, docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Svitlana Korshunova – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, professeure agrégée du Département de littérature mondiale (maintenant Littérature mondiale et littérature comparée), PhD.

Yarema Kravets' – Université nationale Ivan Franko (Lviv), professeur agrégé du Département de littérature mondiale, membre de l'Académie nationale des sciences, PhD.

Olha Nikolenko – Université pédagogique nationale V. Korolenko (Poltava) chef du Département de littérature mondiale, docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Andrii Matviyishyn – fils de V. Matviichyne, médecin-chirurgien.

¹ Les informations sur les participants à la deuxième partie du film documentaire «Avec les yeux de l'autre: Marko Teplinsky et Volodymyr Matviichyne», dédié au professeur V. Matviichyne, sont présentées en date de 2013, année de la création du film, avec les changements intervenus jusqu'à ce moment.

Михайло Попович – завідувач кафедри романської філології та перекладу ЧНУ імені Юрія Федьковича (до 2021), доктор філологічних наук, професор.

Степан Процюк – письменник, доцент кафедри української літератури ПНУ імені Василя Стефаника (до 2019), кандидат філологічних наук, доцент.

Микола Ткачук – завідувач кафедри історії української літератури (до 2019), декан філологічного факультету Тернопільського національного педагогічного ун-ту імені Володимира Гнатюка (до 2014), доктор філологічних наук, професор.

Раїса Труш-Матвіїшин – вдова В.Г. Матвіїшина, викладач фортепіано Івано-Франківської дитячої музичної школи № 1.

Олександр Устєнко (1930–2023) – ректор Івано-Франківського державного педагогічного ін-ту ім. В.С. Стефаника (1967–1980), кандидат економічних наук, професор.

Степан Хóроб – директор Ін-ту філології (нині завідувач кафедри української літератури) ПНУ імені Василя Стефаника, доктор філологічних наук, професор.

Ольга Цівкач – доцент кафедри світової літератури (нині світової літератури і порівняльного літературознавства) ПНУ імені Василя Стефаника (до 2015), кандидат філологічних наук, доцент.

Ольга Червінська – завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури ЧНУ імені Юрія Федьковича (до 2022), доктор філологічних наук, професор.

Наталія Яцків – завідувач кафедри французької філології ПНУ імені Василя Стефаника, кандидат філологічних наук, у 2013 доцент, з 2016 професор, з 2018 декан факультету іноземних мов ПНУ імені Василя Стефаника. Аспірантка В.Г. Матвіїшина.

Mykhailo Popovych – Université nationale Yuriy Fedkovich (Tchernivtsi), chef du Département de philologie romane et de traduction (jusqu'en 2021), docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Stepan Protsiuk – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, écrivain, professeur agrégé du Département de littérature ukrainienne (jusqu'en 2019), PhD.

Mykola Tkachuk – Université pédagogique nationale Volodymyr Hnatyuk (Ternopil), chef du Département d'histoire de littérature ukrainienne (jusqu'en 2019), ex doyen de la Faculté des lettres, docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Raisa Trush-Matviyishyn – veuve de V. Matviichyne, professeur de piano.

Oleksandr Ustenko (1930–2023) – ex recteur de l'Institut pédagogique d'État d'Ivano-Frankivsk Vasyl Stefanyk (1967–1980), PhD, maître de conférence.

Stepan Khorob – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, chef du Département de littérature ukrainienne, docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Olha Tsivkach – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, ancienne professeure agrégée du département de littérature mondiale (maintenant littérature mondiale et littérature comparée), PhD.

Olha Chervinska – Université nationale Yuriy Fedkovich (Tchernivtsi), chef du Département de littérature étrangère et de théorie de la littérature de (jusqu'en 2022), docteur en sciences philologiques, maître de conférence.

Nataliia Yatskiv – Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, doyenne de la Faculté des langues étrangères, PhD, maître de conférence, ancienne doctorante de V. Matviichyne.

Борис Бунчук. Уперше я почув це ім'я – Володимир Матвіїшин – десятиліть три тому. До мене підійшов Анатолій Романович Волков, професор і відповідальний редактор збірника «Питання літератури»¹, і попросив прорецензувати статтю. Стаття була про французько-українські літературні взаємини. Я йому сказав: «Ви знаєте, я знаю одну людину в Україні, яка могла би про це добре написати». Перед тим я прочитав книжку Володимира Григоровича Матвіїшина. І кажу: «Це – Матвіїшин». «Так, ви вгадали, це його стаття», – чую у відповідь.

А потім ми познайомилися з цим чоловіком.

Іванна Девдюк. Мені пригадується той день, коли я вперше підійшла до нього і попросилася в аспірантуру. Мене вразила толерантність, добродушність і увага, з якою він поставився до мене, до пересічної людини, яку раніше ніколи не знав і не бачив. Володимир Григорович на аркушику паперу написав мені декілька джерел, які я мала опрацювати. І я настільки була тоді в захопленні від його особистості, що мене вже взагалі не хвилювало питання аспірантури.

Михайло Попович. Наше знайомство з Володимиром Григоровичем не було тривалим. Ми зустрілися на кафедрі французької мови кілька років тому, і мене відразу вразили його зовнішність, обличчя, яке світилося добротою, ласкою, і його розмова, яка була перемішана тонким гумором.

¹ Йдеться про науковий збірник «Вопросы русской литературы», який з 1993 виходить під назвою «Питання літературознавства». Проф. А.Р. Волков (1925–2021) очолював редакцію цього видання впродовж 1989–2003 рр.

* * *

Borys Bunchuk. Volodymyr Matviishyn. J'ai entendu ce nom pour la première fois il y a une trentaine d'années. Anatoly Volkov, professeur et rédacteur en chef de la collection «Problèmes de la littérature»¹, m'a demandé de rédiger un commentaire sur un article. L'article portait sur les relations littéraires franco-ukrainiennes. Je lui ai dit: «Vous savez, je connais une personne en Ukraine qui pourrait se prononcer très bien à propos de ce sujet». Je venais juste de lire le livre de Volodymyr Matviichyne. Et je dis: «Il s'agit de Matviichyne». «Oui, vous avez deviné, c'est bien son article » – me répondit-il.

Et plus tard, on s'est rencontré.

Ivanna Devdiuk. Je me souviens du jour où je lui ai parlé pour la première fois. C'était pour lui demander de m'accepter en qualité de doctorante. J'ai été frappé par la tolérance, la gentillesse et l'attention avec lesquelles il m'a traitée, moi, une personne ordinaire qu'il n'avait jamais ni connue, ni vue auparavant. Monsieur Matviichyne m'a noté sur un morceau de papier plusieurs ouvrages que je devais étudier. Et j'étais tellement charmée par sa personnalité que j'ai tout à fait oublié à quel sujet je l'avais abordé.

Mykhailo Popovych. Ma relation avec Volodymyr Matviichyne a été de courte durée. Nous nous sommes rencontrés dans le département de français il y a quelques années, et j'ai tout de suite été frappé par son apparence, son visage qui brillait de gentillesse, d'affection, et sa conversation parsemée d'un humour subtil.

¹ Il s'agit de la collection scientifique «Voprosy Russkoi Litteratury», qui sort depuis 1993 sous le titre «Problèmes des études littéraires». Le professeur A. Volkov (1925–2021) a dirigé le comité de rédaction de cette publication de 1989 à 2003.

Андрій Матвіїшин. На загал він не дуже ділився спогадами про минуле, очевидно, ці спогади були для нього, мабуть, болючі, хоч, здається, що то Франція, закордон, але то були оті воєнні часи, і так само там був не мед.

Жили вони в Ліберкурі в непоганому, як на той час, будинку. Дідусь був гірником, і батько казав такі слова: «Я рано встаю, тата вже нема, пішов на роботу. Я увечері лягаю, а його ще нема».

Мама Володимира Григоровича, моя бабця Теодора, була досить-таки строга жінка, але, як казав тато, «я міг собі піти на рибалку» (уже з того часу в нього були такі бажання).

Батько розповідав, що був найкращим учнем у тій школі, де вчився, хоча теж любив побешкетувати: коли у них були уроки стрільби, то він з пневматичної гвинтівки позбивав ізолятори на стовпах попри школу. Згідно з традицією кращому учневі давали путівку в якийсь табір відпочинку. Але, коли підходив відповідний час, директор школи завжди викликав його і казав: «Через те, що ти емігрант, ти не наш, ми тобі путівки дати не можемо».

Мій дідусь Григорій і бабця Теодора виховували сина в патріотичному дусі. Хоча дідусь Григорій не мав освіти (він мав чотири класи), але організовував і проводив недільні школи української мови, постійно навчав місцевих дітей емігрантів.

Ігор Козлик (*звертаючись до Андрія Матвіїшина*). Скажіть, будь ласка, в Тернополі мешкає добродій Василь Луцик, з яким ваш батько навчався у Львівському університеті. Він мені написав, що Володимир Григорович розповідав йому, що його тато і ваш дідусь Григорій Матвіїшин був членом Французької комуністичної партії. Ви знаєте щось про це?

Андрій Матвіїшин. На рахунок того, чи був дідусь членом комуністичної партії Франції, я нічого не можу

Andrii Matviyishyn. En général, il n'a pas vraiment partagé ses souvenirs du passé. Évidemment, ces souvenirs étaient douloureux pour lui, même s'il s'agissait de la France, de quelque chose lointain et inaccessible ! Mais c'était le temps de la guerre, et même là-bas, la vie était dure !

La famille habitait à Libercourt dans une maison pas si mauvaise, pour cette époque-là. Mon grand-père était mineur et mon père disait: «Je me lève le matin, mon père est déjà parti travailler. Je me couche le soir et il n'est toujours pas là».

La mère de mon père, ma grand-mère Teodora, était une femme assez sévère, mais, comme disait papa, «je pouvais même aller à la pêche» (il avait déjà cette passion à cette époque-là).

Mon père disait qu'il était le meilleur élève de l'école où il faisait ses études, même si parfois il aimait aussi faire le fou: pendant les cours de tir, avec un fusil pneumatique il a fait tomber les isolateurs des poteaux devant l'école. Selon la tradition, le meilleur élève recevait un billet pour un camp de repos. Mais, le moment venu, le directeur de l'école le faisait venir dans son bureau et lui disait: «Tu es un émigré, tu n'es pas des nôtres, nous ne pouvons pas te donner ce billet».

Mon grand-père Hryhoryi et ma grand-mère Teodora ont élevé leur fils dans un esprit patriotique. Bien que le grand-père Hryhoriy n'ait pas fait des études (il n'avait que quatre classes), il a organisé et donnait des leçons dans des écoles de dimanche de langue ukrainienne et enseignait constamment aux enfants des émigrants locaux.

Ihor Kozlyk (en s'adressant à Andrii Matviishyn). Un certain Vasyl Lutsyk qui vit à Ternopil et avec qui votre père a étudié à l'Université de Lviv, m'a écrit que monsieur Matviichyne lui avait dit que son père et ton grand-père Hryhoriy Matviishyn ont été membres du Parti communiste français. Dites-moi, s'il vous plaît, savez-vous quelque chose à ce sujet?

Andrii Matviyishyn. En ce qui concerne mon grand-père, le fait d'avoir été membre du Parti communiste français, je ne

сказати. Але пригадую, що батько колись на моє дитяче питання: «Чому тебе назвали Володимиром, а твого брата Йосипом?» – відповів, що його батько і мій дід Григорій вірив у Леніна і Сталіна, хоча сам ніколи не жив в Радянському Союзі (десь у середині 1920-х років вони поїхали у Францію і прожили там практично усе свідоме життя до другої половини 1940-х років), але в ті ідеали, очевидно, він вірив.

Зі статті В. Матвіїшина

«Мовою чи язиком, або Постколоніальний синдром»:

«Доля моя так склалася, що я народився у Франції, в сім'ї галицьких емігрантів, які виїхали ще у 1925 році на заробітки в чужі краї. У голодному та холодному 1946 році ми були репатрійовані в Україну, а це тисячі колишніх українських заробітчан, яких радянська влада повернула шляхом обману, облудливими розповідями представників радянського посольства про заможне життя в Україні. У газетах, зокрема україномовній „Батьківщині“, створеній радянською владою в Парижі, були надруковані фотографії, що ілюстрували допомогу „нещасному“ французькому народові – у шовкових мішках у порту Марсель вивантажували пшеницю, привезену з Одеси, яка на той час, як і вся Східна Україна, пухла з голоду».

(Україна молода. 2010. 2 квітня. С. 18)

Андрій Матвіїшин. Як відбувалася репатріація? Це було організовано, з одного боку, урядом Франції, а з другого боку, французи дозволили росіянам це робити, тому що в Радянському Союзі потрібна була робоча сила. Військові комісари у формі при зброї ходили хата в хату й агітували, щоб їхали додому. А в тих хатах жили самі гірники – поляки й українці. Потім усіх бажаючих збирали в спеціальних таборах, у великих військових наметах, і там вони місяцями жили. У ті табори люди везли усе, що тільки могли. Потім з Одеси приходило величезне судно, куди вантажили отих репатріантів. Коли вони виходили наверх,

peux rien dire. Mais je me souviens qu'un jour, encore jeune enfant, je lui ai posé la question: «Pourquoi on t'a nommé Volodymyr, et ton frère, on l'a nommé Joseph?» Il a répondu que son père, mon grand-père Hryhoryi croyaient en Lénine et en Staline, bien que lui-même n'ait jamais vécu en Union Soviétique (au milieu des années 1920, la famille est partie en France et ils y ont vécu pratiquement toute leur vie adulte jusqu'à la seconde moitié des années 1940), mais il croyait vraiment en ces idéaux.

**Extrait de l'article de V. Matviichyne
«Parole ou langue, ou syndrome postcolonial»:**

«Le destin a voulu que je naisse en France, dans une famille d'émigrés galiciens partis en 1925 pour gagner de l'argent à l'étranger. Au cours de l'année 1946, l'année de la famine, nous avons été rapatriés en Ukraine. On était de milliers d'anciens ouvriers ukrainiens, que les autorités soviétiques ont fait retourner par tromperie et par des histoires fabriquées que les représentants de l'ambassade soviétique racontaient sur la vie prospère en Ukraine. Les journaux, notamment le journal en langue ukrainienne „Batkiushchyna”, créé par les autorités soviétiques à Paris, ont publié des photographies illustrant l'aide aux „malheureux” Français: dans le port de Marseille on déchargeait dans des sacs en soie du blé, apporté d'Odessa, qui à cette époque-là, comme toute l'Ukraine orientale, souffrait de faim».

(Ukraine Jeune. 2010. 2 avril. P. 18)

Andrii Matviyishyn. Comment s'est-il passé, le rapatriement? Cela a été organisé, d'une part, par le gouvernement français et d'autre part, les Français ont autorisé les Russes à le faire parce que l'Union Soviétique avait besoin de main d'œuvre. Des commissaires militaires armés et en uniforme allaient de maison en maison et incitaient les gens à rentrer chez eux, en Ukraine. Et ce n'était que des mineurs polonais et ukrainiens qui vivaient dans ces maisons. Ensuite, tous les volontaires ont été réunis dans des camps spéciaux, dans de grandes tentes militaires, et y sont restés pendant des mois. Les gens emportaient avec eux tout ce qu'ils pouvaient dans ces camps.

їх вражало, що моряки лускають чорне насіння і вся палуба обплъована тим насінням.

Коли репатріант вже піднявся на палубу, то це означало, що він вже пройшов митний і паспортний контроль і назад дороги немає. А моряки, які ходили між французами-українцями, казали: «Куда вы едете? Куда вы едете? Вы себе не представляете, что у нас делается!» – ну, і розповідали, як могли, що в Союзі голод, біда тощо.

Почувши це, старші хлопці прощалися зі своїми родичами, з батьками, з сім'ями і скакали вниз у воду і пливали до берега в Марсель. І, очевидно, вони вже ніколи й не бачились.

Коли судно з репатріантами прибуло до Одеси, формували товарні ешелони, і в цих товарних вагонах репатріантів (а це були гірники) з їхніми меблями, перинами, подушками, з різними ужитковими предметами везли у Горлівку на Донбас. А їхати треба було не один чи два дні, як зараз. Дід Григорій був начальником такого ешелону з пасажирського боку. На деяких вузлових станціях треба було робити пересадку, і тоді була команда вивантажувати всі речі між коліями і чекати на наступний поїзд. А місцеві жителі взялись на такий спосіб: до паровоза спереду чіпали, наприклад, раму від металічного ліжка так, аби вона стирчала, і на всьому ходу паровоза нищили все, що стояло між коліями, і в тій метушні (люди ж розбігалися по сторонах) крали те, що там було. І після першого такого випадку діда Григорія ледь не забили, кажучи: «Ти куди нас привіз? Що це таке робиться?»

У Горлівці батькова сім'я довго не була, адже там – голод, холод і жахливі умови. Дід Григорій залишився, а сім'я якось втекла в село Вікно¹, звідки походила бабця Теодора. Дід туди надсилав гроші, а сам тільки через досить тривалий час повернувся до них.

¹ **Вікно** – село в Україні, у Гримайлівській селищній громаді Чортківського р-ну Тернопільської обл. Розташоване на річці Гнилка, на півночі району, за 5 км від Гримайлово.

Puis un énorme navire d'Odessa est arrivé. Et c'est à bord de ce navire que les rapatriés ont été chargés. Lorsqu'ils montèrent sur le pont, ils furent étonnés de voir que les marins épluchaient des graines noires de tournesol et que tout le pont était craché avec ces graines.

Lorsque le rapatrié était monté à bord, cela signifiait qu'il avait déjà passé le contrôle des douanes et des passeports et qu'il n'y avait plus de retour possible. Et les marins qui voyaient ces franco-ukrainiens, leur disaient: «Où allez-vous? Mais où allez-vous? Vous n'avez aucune idée de ce qui se passe chez nous!» et leur racontaient tant bien que mal que c'était la famine et la misère qui régnaient dans l'Union Soviétique.

En entendant cela, les garçons plus âgés disaient adieu à leurs proches, à leurs parents, à leurs familles et sautaient à l'eau et nageaient jusqu'à Marseille. Et évidemment, ils ne se sont jamais revus.

Lorsque le navire transportant les rapatriés est arrivé à Odessa, c'est dans des wagons de marchandises que les rapatriés (et il s'agissait de mineurs) avec leurs meubles, leurs couettes, leurs oreillers et divers articles ménagers ont été emmenés à Horlivka dans la région de Donbass. Et pour y arriver, il leur a fallu pas mal de jours. Le grand-père Hryhoryi était à la tête d'un tel échelon comme représentant des passagers. Dans certaines gares de carrefour, il était nécessaire de changer de train, et donc on était obligé de tout décharger et de tout ranger entre les voies et attendre le prochain train. Et les riverains, hostiles aux rapatriés, détruisaient et volaient tout ce qu'ils pouvaient, profitant de la panique et de l'agitation parmi les passagers. Et après le premier incident de ce type, le grand-père Hryhoryi a failli être tué par les siens. On disait: «Tu nous as amené où? Mais qu'est-ce qui se passe ici?»

La famille de mon père n'a pas résisté longtemps à Horlivka à cause de la faim, de la misère et des conditions terribles. Le grand-père Hryhoryi, lui, il est resté, mais la famille a réussi à s'enfuir vers le village de Vikno¹, d'où la grand-mère Théodora était originaire. Mon grand-père leur envoyait de l'argent, mais il ne les a rejoints que longtemps après.

¹ **Vikno** est un village ukrainien de la commune de Hrymayliv, dans le district de Chortkiv, région de Ternopil. Il est situé sur la rivière Hnylka, au nord du district, à 5 km de Hrymayliv.

Ольга Цівкач. Володимир Григорович довгі роки був завідувачем нашої кафедри¹, але ніколи не вважав за потрібне розповідати тільки про себе.

Мені запам'ятався один епізод з останніх років, коли Володимир Григорович прийшов на кафедру під сильним враженням від перегляду фільму «Схід-Захід», у якому йшлося про переселенців із Західної Європи до тогочасного Радянського Союзу². І тоді у ньому щось прорвало: він почав згадувати, як його сім'я виїхала з Франції, що вони пережили під час цієї подорожі. І ці картини стоять перед очима.

* * *

Микола Ткачук. Я знаю Володимира Матвіїшина ще з 1980 року. Ми з ним зустрілися в Тернополі, коли він перебував у свого одноклассника по Львівському університету Василя Луцика³. І я там теж тоді був і, зустрівшись, ми вдалися в спогади. Виявилось, Луцик, як і Матвіїшин, – репатріанти. І тоді я пригадав, що мене у шостому класі навчав французької мови теж репатріант. Його звали Марсель, і він був товаришем Луцика і Матвіїшина, навчався з ними.

Ярема Кравець. Насамперед про Володимира Матвіїшина як колишнього студента факультету іноземних мов Львівського університету⁴. Повернувся в Україну, народився у Франції в сім'ї галицьких емігрантів. І, звичайно,

¹ Йдеться про кафедру світової літератури, яку проф. В.Г. Матвіїшин очолював упродовж 1992–2012 рр.

² Йдеться про художній фільм режисера Режиса Варньє 1999 року «Схід-Захід» (рос. «Восток-Запад», франц. «Est-Ouest») спільного виробництва Франції, України, Росії, Болгарії та Іспанії, знятий за книгою Ніни Кривошеїної «Чотири третини нашого життя».

³ **Луцик Василь Михайлович** (1934–2018) – працював на кафедрі іноземних мов Тернопільського державного медичного ун-ту на посадах викладача і старшого викладача французької мови впродовж 1959–2002 рр.

⁴ В.Г. Матвіїшин навчався у Львівському ун-ті впродовж 1954–1959 рр.

Olha Tsivkach. Volodymyr Matviichyne a dirigé notre département¹ pendant de nombreuses années, mais il n'a jamais jugé nécessaire de parler de lui-même.

Je me souviens d'un épisode de ces dernières années, lorsqu'il est venu fort impressionné après avoir visionné le film «Est-Ouest», où il s'agissait des immigrants de l'Europe occidentale vers l'Union Soviétique de l'époque². Alors là, il y a eu quelque chose qui s'est brisé en lui: il a commencé à se souvenir comment sa famille avait quitté la France, de ce qu'ils avaient vécu lors de ce voyage. Et ces images sont toujours devant mes yeux.

* * *

Mykola Tkachuk. Je connais Volodymyr Matviichyne depuis 1980. Nous nous sommes rencontrés à Ternopil, pendant qu'il séjournait chez Vasyl Lutsyk³, son copain d'université. À ce moment-là, je m'y trouvais aussi et on s'est plongé dans le monde des souvenirs. Il s'est avéré que Lutsyk, tout comme Matviichyne, était un rapatrié. Ensuite je me suis souvenu qu'en sixième, c'était aussi un rapatrié qui nous enseignait le français. Il s'appelait Marcel et lui aussi, il était un ami de Lutsyk et Matviichyne, ayant fait des études ensemble.

Yarema Kravets'. Tout d'abord, on va parler de Volodymyr Matviishyn en tant qu'ancien étudiant de la Faculté des langues étrangères de l'Université de Lviv⁴. Né en France dans une famille d'émigrés galiciens, il est revenu en Ukraine. Et, bien sûr, le meilleur choix pour lui fut d'entrer à l'Université Ivan Franko de Lviv, département de français. Peut-être,

¹ Il s'agit du département de littérature mondiale, que le professeur Matviishyn a dirigé de 1992 à 2012.

² Il s'agit du long métrage du réalisateur Régis Varnier «Est-Ouest» (en russe «Восток-Запад», en français «Est-Ouest»), coproduction de la France, de l'Ukraine, de la Russie, de la Bulgarie et de l'Espagne, réalisé en 1999 d'après le roman «Les quatre tiers de notre vie» de Nina Krivosheina.

³ **Vasyl Lutsyk** (1934–2018) a travaillé au département des langues étrangères de l'université d'État de médecine de Ternopil en tant que professeur de français de 1959 à 2002.

⁴ V. Matviichyne a fait ses études à l'université de Lviv de 1954 à 1959.

вибір був єдиний, найкращий для нього, і, можливо, він відчув своє призначення в галузі романістики, тому і вступив на французький відділ Львівського університету імені Івана Франка, який закінчив з добрими знаннями, блискуче закінчив. Після цього почав педагогічну діяльність спочатку як вчитель французької й англійської мов¹, а пізніше вже працював у вищих навчальних закладах Івано-Франківська, у Прикарпатському національному університеті.

Олександр Устенко. Це була унікальна людина. Його не було за що лаяти чи поставити перед ним якесь незручне питання. Він своєю щирістю душі, якоюсь такою внутрішньою інтелігентністю створював ауру, в якій мені було прекрасно працювати, адже розуміли один одного з півслова.

І я почав, так би мовити, дуже патрунувати В. Матвіїшину. Тут була особлива симпатія. Я намагався його відряджати на міжнародні конференції, а знання іноземних мов дозволило йому брати участь у сфері дипломатичних стосунків.

Михайло Попович. Володимир Григорович за своїм характером – це була непересічна людина. Коли він зі мною розмовляв, він якось світився, світився з усмішкою. І відчувалося, що це є велика людська глибинна душа, яка випромінювала людську доброту.

Степан Хороб. Я завжди бачив оте хороше, усміхнене обличчя людини, яка уміла любити, цінувати життя, вміла шанувати в людині людину і вміла виокремлювати і в літературі, і в житті те, що становить суть нашого буття на білому світі.

Ольга Ніколенко. Доля нас зводила кілька разів на різних наукових перехрестях, і щоразу я відкривала у Володимирові Григоровичу якісь нові риси. І в мене залишилося таке враження, що це людина дуже м'яка, делікатна, дуже

¹ З серпня 1959 р. по серпень 1961 р. В.Г. Матвіїшин працював у м. Івано-Франківську вчителем французької мови СШ № 2, вчителем англійської мови в СШ № 15 та СШ № 12.

sentait-il que son destin l'amènerait faire des recherches dans le domaine de la linguistique romane! Ayant acquis de profondes connaissances, il obtint son diplôme avec brio. Plus tard, il a commencé sa carrière de professeur de français et d'anglais¹. Ensuite il a travaillé dans des établissements d'enseignement supérieur d'Ivano-Frankivsk, et bien sûr, à l'Université nationale Prykarpatskyi.

Oleksandr Ustenko. C'était une personne unique. Il n'y avait pas de raison pour le gronder, ni pour lui poser des questions embarrassantes. Avec sa sincérité, son intellectualité intérieure, il a créé une superbe ambiance, dans laquelle il était merveilleusement bien de travailler, car nous nous comprenions à moitié mot.

Et j'ai commencé, pour ainsi dire, à veiller sur lui. Il y avait entre nous une sympathie particulière. Je tâchais de lui faire participer à des conférences internationales et sa connaissance des langues étrangères lui a permis de se manifester dans le domaine des relations diplomatiques.

Mykhailo Popovych. Selon son caractère, monsieur Matviichyne était une personne peu ordinaire. Quand il me parlait, il semblait rayonner, rayonner de son sourire. Et on sentait tout de suite qu'il s'agissait d'une âme d'une grande profondeur qui rayonnait de bonté humaine.

Stepan Khorob. J'ai toujours eu devant moi ce visage gentil et souriant d'une personne qui savait aimer et valoriser la vie, qui savait respecter l'être humain et qui savait distinguer, autant dans la littérature que dans la vie, ce qui constitue l'essence de notre existence dans ce monde.

Olha Nikolenko. Le destin a voulu que nous nous croisions à plusieurs reprises aux différents carrefours scientifiques. Et, chaque fois, je découvrais chez lui de nouvelles qualités. Et j'ai gardé l'image d'une personne douce, délicate, très

¹ D'août 1959 à août 1961, V. Matviichyne a travaillé à Ivano-Frankivsk comme professeur de français à l'école n°2, et comme professeur d'anglais à l'école n°15 et à l'école n°12.

дуже скромна, але при цьому в мене було таке відчуття, що це є образ такого живого класика, великої людини, яка абсолютно не показувала своєї величі.

Світлана Коршунова. Такої доступної, великої, цікавої, доброї людини, якою був Володимир Григорович, я, мабуть, не зустрічала. Мені дуже приємно було приходити на кафедру в очікуванні, чи буде Володимир Григорович. Завжди хотілося, щоб він був здоровий. На жаль, так складалося, що здоров'я часто підводило його. А от ідеш на кафедру і думаєш: якщо буде Володимир Григорович, то буде прекрасний настрій, він дасть якусь настанову на сьогоднішній день, він зробить комплімент, він побачить, що нового в зовнішності, в презентації викладача. І Володимир Григорович завжди був нам опорою, ми знали, що він допоможе, що він підкаже. Це насправді була велика надійна опора на нашій кафедрі.

Ігор Козлик. Я помітив, знаючи Володимира Григоровича 20 років, що він ніколи не приносив на кафедру свої особисті проблеми. Він все носив у собі і не обтяжував собою життя інших людей.

Степан Хороб. Завжди цей чоловік умів розрядити атмосферу, вийти зі складної ситуації з гумором. Він умів дарувати людям радість життя.

Борис Бунчук. Найбільше мені довелося контактувати з ним тоді, коли я був членом спеціалізованої ради з української літератури й української мови у Прикарпатському університеті. І ми сиділи на засіданнях спецради один проти іншого. Це були розмови, репліки. І з тих розмов переді мною поставала людина наскрізь українська, людина добра, людина співчутлива. Він мені говорив навіть таке: «Ви знаєте, я такий чоловік, що я жодного разу не проголосував проти когось, бо вважаю, що якщо виступати проти когось, то це треба робити відкрито, а в таємному голосуванні є щось таке дрібненько підле, зрадливе, начебто з-за спини, начебто вночі».

modeste, mais en même temps j'avais le sentiment que c'est l'image d'un classique vivant, d'un grand homme qui ne manifestait absolument pas sa grandeur.

Svitlana Korshunova. Je n'ai probablement jamais rencontré une personne aussi accessible, formidable, intéressante et gentille que Volodymyr Matviichyne. Pour moi c'était une grande joie de le rencontrer chaque jour. J'ai toujours voulu qu'il soit en bonne santé. Malheureusement, il y avait des moments où on le voyait affaibli et épuisé. Mais on arrivait au boulot en espérant que monsieur Matviichyne serait là, et alors on serait tous de bonne humeur, il nous donnerait des instructions pour ce jour-là, ferait un compliment, apercevrait ce qu'il y avait de nouveau dans la tenue et la prestation des professeurs. De plus, Volodymyr Matviichyne a toujours été notre soutien, nous savions qu'il nous aiderait, qu'il nous donnerait un bon conseil. Il était, en fait, le grand pilier de notre département.

Ihor Kozlyk. Ayant connu Volodymyr Matviichyne depuis 20 ans, j'ai remarqué qu'il ne faisait jamais part de ses problèmes personnels au boulot. Il les gardait pour lui sans compliquer la vie des autres.

Stepan Khorob. Cet homme a toujours su détendre l'ambiance, s'en sortir d'une situation difficile avec humour. Il savait donner aux gens la joie de vivre.

Borys Bunchuk. Je l'ai rencontré le plus souvent lorsque j'étais membre du conseil spécialisé pour la littérature et la langue ukrainienne de l'Université Prykarpatskyi. Et pendant les réunions du conseil on était assis l'un en face de l'autre. On échangeait des opinions, des remarques. Suite à ces conversations, j'ai vu devant moi une personne à l'esprit entièrement ukrainien, une personne gentille, une personne compatissante. Il m'a même dit ceci: «Vous savez, moi, je n'ai jamais voté contre quelqu'un, parce que je crois que si on veut s'opposer à quelqu'un, on doit le faire ouvertement. Mais dans un vote secret, il y a quelque chose de mesquin, de perfide, comme fait dans le dos, dans le noir».

Я мав велике задоволення з ним зустрічатися і вкотре вкотре впевнюватися, що добре, що є на світі такий чоловік, такий добрий, такий розуміючий, такий прощаючий, справжній учитель, справжній майстер.

Ольга Ніколенко. Він міг підтримати всіх тих, хто потребував допомоги, хто потребував підтримки. Він дуже цінував молодих учених. Всі ми грілися в променях його серця.

Степан Процюк. У нього не було поширеної у багатьох вишах ортодоксальності, зацикленості, нарцисичності, надання своїй персоні надзвичайної вагомості, ніби світ концентрується тільки навколо певної дисципліни. У нього не було духовного провінціалізму. Він міг над собою посміятися.

У мене небагато людей, на яких я дивися знизу вверх. І як і в кожній людині, в мене була потреба в моральному авторитеті старшого від мене чоловіка. Напевно, Володимир Григорович був одним із тих, хто виконував певні функції замітника батька. Була одна історія, коли мій батько лежав в лікарні на Мазепи в кардіологічному відділенні, і в тій же палаті лежав Володимир Григорович. Він чув про мого батька, але вони ніколи не бачилися. Я їх познайомив. Мені тоді було сорок літ, і я відчув себе в той момент дитиною, що от мені дуже добре – мій фізичний батько і мій патріарх, вчитель, метр, про якого я витворив собі такий образ, і мені тоді було дуже добре і дуже спокійно.

Андрій Матвіїшин. Батько був такий життєрадісний, мав велике почуття гумору, був життєлюбом, любив людей і дуже багато працював. Я запам'ятав його широкі плечі, бо він завжди сидів за письмовим столом і друкував.

Степан Хороб. Він мав гарний голос, співав дуже гарно, і ми не один раз, будучи членами докторської ради у Львові, на різних імпрезах, на різних засіданнях дозволяли дозволяли собі співати пісні. Найвищим, так би мовити, ви-

J'ai eu le grand plaisir de le revoir et je me suis convaincu à plusieurs reprises que c'était merveilleux qu'il existe dans ce monde un homme pareil, si gentil, si compréhensif, si indulgent, un vrai professeur, un vrai maître.

Olha Nikolenko. Il soutenait tous ceux qui avaient besoin d'aide, de soutien. Il appréciait fort les jeunes scientifiques. Nous nous sommes tous réchauffés dans les rayons de son cœur.

Stepan Protsiuk. Il était privé d'orthodoxie, d'obsession, de narcissisme communs à de nombreuses universitaires qui donnaient à leur personne une importance extraordinaire, comme si le monde était concentré uniquement autour d'une certaine discipline. Il n'avait aucun provincialisme spirituel! Il pouvait se moquer de lui-même.

Il n'y a pas beaucoup de gens que j'admire. Et comme tout le monde, j'avais besoin de l'autorité morale d'un homme plus âgé que moi. Probablement, Volodymyr Matviichyne faisait partie de ceux qui remplissaient, pour moi, la fonction de père. Je me rappelle d'une petite histoire. Mon père se trouvait à l'hôpital, rue Mazepa, dans le service de cardiologie et monsieur Matviishyn était interné dans le même service. Il avait entendu parler de mon père, mais ils ne s'étaient jamais rencontrés. Je les ai présentés. J'avais quarante ans à l'époque, mais je me sentais comme un enfant à ce moment-là: mon père physique et mon patriarche, mon professeur, le maître, dont j'ai créé une telle image, étaient là et je me sentais en toute sécurité.

Andrii Matviyshyn. Mon père était une personne si joyeuse, avait un grand sens de l'humour, aimait la vie, aimait les gens et travaillait très dur. Je me souviens de ses larges épaules car il était toujours assis à son bureau en train de taper à la machine.

Stepan Khorob. Il avait une belle voix, chantait très bien et nous, en tant que membres du conseil doctoral de Lviv, lors de divers événements et réunions, nous nous sommes permis,

явом нашої пісенної творчості був ансамбль «Капець», який ми разом із професором Грещуком, професором Лесюком, професором Грицуляком¹ організували. І водночас пам'ятаю, що коли ми у Львові десь після захисту вітали людину, яка захистила докторську дисертацію, вінцем усього цього була наша пісенна творчість, львів'яни слухали, а вінцем вінця був виступ Володимира Григоровича Матвійшина, який блискуче співав «Марсельезу».

***Виступ проф. В. Матвійшина (французькою мовою)
на відкритті тижня Франкофонії у ПНУ імені
Василя Стефаника 20 березня 2008 року***

«Пані і панове, сьогодні ми розпочинаємо тиждень Франкофонії. Ви знаєте, що в Україні щороку організовується Франкофонія. Ми хочемо пропагувати французьку культуру, повідомляти, розповідати про її багатства.

Сьогодні у нас на факультеті іноземних мов є відділення французької мови та літератури. Це наша перша така велика акція, і ми сподіваємося, що і в наступні роки ми будемо мати ще більше студентів, ніж цього року. Цього року в нас 18–20, а ми маємо можливість брати 25 студентів. Ми запрошуємо викладачів, вчителів французької мови поширювати відомості про наш факультет і про французьку мову, яка є дуже поширеною у світі, – в Бельгії, в Канаді і навіть в Африці, в колишніх французьких колоніях. *(Сміх у залі)*. От бачите, я розумію, що всі в курсі, всі розуміють те, що я говорю.

На завершення, оскільки це дні Франкофонії, я хотів би разом зі своїми колегами з кафедри французької філології закінчити цей маленький спіч гімном Франції „Марсельезою”».

¹ **Грещук Василь Васильович** – завідувач кафедри української мови (до 2023) ПНУ імені Василя Стефаника, доктор філологічних наук, професор. **Лесюк Микола Петрович** – завідувач кафедри слов'янських мов ПНУ імені Василя Стефаника, кандидат (з 2014 доктор) філологічних наук, професор. **Грицуляк Богдан Васильович** – у 1998–2023 завідувач кафедри анатомії і фізіології людини та тварин факультету природничих наук, нині професор кафедри терапії, реабілітації і морфології факультету фізичного виховання і спорту ПНУ імені Василя Стефаника, доктор медичних наук, професор.

plus d'une fois, de chanter des chansons. La plus haute manifestation, pour ainsi dire, de notre créativité musicale a été le groupe «Kápec», que nous avons organisé avec les professeurs Greshchuk, Lesiuk et Hrytsuliak¹. Je me souviens que lorsque nous étions à Lviv, juste après une soutenance et après avoir félicité la personne qui a soutenu sa thèse de doctorat, le couronnement de tout cela était notre créativité musicale, les gens nous écoutaient, mais la cerise sur le gâteau, c'était la manifestation de Volodymyr Matviichyne, qui chantait brillamment «La Marseillaise».

***Discours du Professeur V. Matviichyne (en français)
à l'ouverture de la semaine de la Francophonie à l'Université
Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk le 20 mars 2008***

«Mesdames et Messieurs, nous commençons aujourd'hui la semaine de la Francophonie. Vous savez qu'en Ukraine, on organise la semaine de la Francophonie chaque année. Nous voulons promouvoir la culture française, populariser et parler de ses richesses.

Aujourd'hui, nous disposons d'un département de langue et littérature françaises à la Faculté des langues étrangères. C'est notre première grande promotion et nous espérons que dans les années à venir nous aurons encore plus d'étudiants. Cette année, nous en avons 18-20, et nous avons la possibilité d'accueillir 25. Nous invitons les professeurs de l'Université, les professeurs de langue française des écoles à diffuser des informations sur notre faculté et sur la langue française, très répandue dans le monde: en Belgique, au Canada et même en Afrique, dans les anciennes colonies françaises. (Rires dans la salle). Je vois que tout le monde est au courant, tout le monde comprend ce que je dis.

En conclusion, puisque se sont les journées de la francophonie, je voudrais, avec mes collègues du département de philologie française, terminer ce petit discours par l'hymne de la France, la Marseillaise».

¹ **Vasyl Greshchuk** – Chef du département de langue ukrainienne (jusqu'en 2023) à l'université nationale Vasyl Stefanyk, docteur en philologie, professeur. **Mykola Lesiuk** – Chef du département des langues slaves à l'Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk candidat docteur en philologie, maître de conférences. **Bohdan Hrytsuliak** - de 1998 à 2023, chef du département d'anatomie et de physiologie humaines et animales de la faculté des sciences naturelles, actuellement maître de conférences au département de thérapie, de rééducation et de morphologie de la faculté d'éducation physique et de sport, Université nationale Prykarpatskyi Vasyl Stefanyk, docteur en médecine.

Андрій Матвіїшин. Принагідно можемо згадати, що в нашій родині зустрічі з відомими людьми були не тільки у мого батька. По маминій лінії Жовнірук Ярослав Олексійович тривалий час працював лікарем на пасажирських суднах Чорноморського пароплавства. Приблизно в 1960–1970-х роках Радянський Союз багатьох генеральних секретарів комуністичних партій запрошував на відпочинок. А оскільки Ярослав Жовнірук був добрим лікарем, він супроводжував таких відомих людей, наприклад, Хо Ши Міна¹. А генерального секретаря Французької комуністичної партії Моріса Тореза він супроводжував чотири рази на маршруті Марсель – Ялта. У Вікіпедії є згадка про те, що під час круїзу з Марселя до Ялти Моріс Торез помер у Стамбулі 11 липня 1964 року, а потім літаком його тіло доставили у Париж, де і поховали на цвинтарі Пер-Лашез. І вуйко² нам розповідав про різні морські пригоди і казав, що Моріс Торез помер у нього на руках.

Ми дуже любили подорожувати, наскільки це тоді було можливо. Тато добре керував машиною, був добрим автомобілістом, і мене, до речі, навчив. Ми практично щороку на тих «Жигулях», на тій «Ладі» їздили і на Кавказ. Ми їздили і в Прибалтику. Також з татом досить часто їздили на рибалку. Пригадую, у Петрилові, що за Нижнівом, на старому рукаві був якимось сильний кльов. Попри той рукав іде дорога до села, і коли клювало і видно, що спінінг сильно гнеться, бо там величезна риба, то зупинявся навіть рейсовий автобус, і всі чоловіки, які були в ньому, вставляли, дивилися і починали керувати: «Тягни вправо, тягни вліво!» Деякі рибини вдавалося витягнути (я їх потім на

¹ **Хо Ши Мін** (справжнє прізвище Нгуєн, 1890–1969) – в'єтнамський революціонер і державний діяч, з 1920-х років активіст Комінтерну, ідеологічно марксист-ленініст, голова та перший секретар Робітничої партії В'єтнаму, прем'єр-міністр (1946–1955) і президент (1955–1969) Північного В'єтнаму. Був поліглотом, володів французькою, англійською, китайською, італійською, російською, в'єтнамською та есперанто мовами.

² **Вуйко** – тут: брат матері.

Andrii Matviyishyn. Je pourrais mentionner aussi que mon père n'est pas le seul dans notre famille à avoir rencontré des personnes célèbres. Du côté de ma mère, Yaroslav Zhovni-ruk a longtemps travaillé comme médecin sur les navires à passagers de la Compagnie maritime de la mer Noire. Dans les années 60–70, l'Union Soviétique invitait de nombreux Chefs des partis communistes en vacances. Et comme Yaroslav Zhovni-ruk était un bon médecin, il accompagnait des personnages célèbres, par exemple Ho Chi Minh¹. Il a accompagné à quatre reprises le secrétaire général du Parti communiste français, Maurice Thorez, sur le trajet Marseille-Yalta. Wikipédia mentionne que lors de la croisière de Marseille à Yalta, Maurice Thorez est décédé à Istanbul le 11 juillet 1964, puis son corps a été transporté par avion à Paris où il a été enterré au cimetière du Père Lachaise. Mon oncle² nous a raconté diverses aventures en mer et a dit que Maurice Thorez était mort dans ses bras.

À l'époque, nous aimions voyager, tant que c'était possible. Papa conduisait bien, c'était un bon automobiliste et c'est lui qui m'a appris à conduire. Avec notre voiture, c'était une Lada, nous allions presque chaque année dans le Caucase ou les pays baltes. On allait souvent à la pêche avec papa. Je me souviens qu'à Petryliv, près de Nyzhnyv, il y avait une forte pêche sur la vieille manche. Il y avait une route vers le village le long de cette manche, et quand on voyait que la canne à pêche se courbait sous le poids d'un énorme poisson, alors même le bus régulier s'arrêtait, et tous les hommes qui étaient dedans, se levaient, regardaient et commençait à diriger: «Tirez à droite, tirez à gauche!» J'ai réussi à retirer une partie des poissons (je les ai ensuite attachés avec des cordes

¹ **Ho Chi Minh** (de son vrai nom Nguyen, 1890–1969) révolutionnaire et homme d'État vietnamien, militant du Comintern depuis les années 1920, adepte du marxisme-léninisme, président et premier secrétaire du Parti des travailleurs du Viêt Nam, premier ministre (1946–1955) et président (1955–1969) du Nord-Viêt Nam. Polyglotte, il parlait le français, l'anglais, le chinois, l'italien, le russe, le vietnamien et l'espéranto.

² Ici, oncle: frère de la mère.

шнурках від білизни прив'язував), а деякі, якщо невдало підсачив, сходили в воду, і всі ці чоловіки-глядачі (уболівальники) дружно гуділи: «У-у-у-у!» Ще ми з батьком декілька разів їздили на Волинь на полювання на пернатих.

Жили ми в Івано-Франківську на Сахарова, там було дві кімнати, і, коли я вже йшов у школу в перший клас, мені задали рішати приклади. Я ті приклади понаписував відразу у чистовик, бо був упевнений, що все правильно зробив. Підходжу до батька, він відволікається від своєї роботи, дивиться в зошит, бере червону кулькову ручку і креслить мені в чистовику: оце неправильно і цей неправильно. Мене тоді це так якось зачепило, що після того я ніколи до нього не підходив. Що мені це дало? Я просто вже все сам завжди перевіряв і був упевнений, що я зробив правильно. І з того часу це перекинулося на вирішення інших життєвих, побутових речей.

* * *

Степан Процюк. Коли я був студентом, звичайно, я не надто тямив в людях, але одним із викладачів, які в мене викладали, Володимир Григорович був насправду особливим. Його особливість була, скажімо, в тому, що він, викладаючи в нас французьку мову, ніколи багато не говорив про оцінки, про заліки, про екзамени. У нього не було нервозності, в нього не було такої партійної псевдоактивності. В нього не було ні «гомо советікуса»¹, ні «народництва», як я пізніше зрозумів.

¹ **Гомо советікус** або **Номо sovieticus** (від *лат.* homo «людина» та латинізованого російськомовного епітета «советский» / *укр.* «радянський») – саркастичний і критичний термін, що вживається до середньостатистичної людини, яка народилася в Радянському Союзі або в одній з країн Східного блоку і сприймає навколишній світ крізь радянські міфи та систему цінностей. В українському сленгу ХХІ ст. з тим самим значенням вживається схожий термін «совок». Поняття «Номо sovieticus» набуло поширення завдяки однойменному соціально-психологічному роману російського філософа, логіка та письменника-сатирика Олександра Зинов'єва (1922–2006).

à linge), mais certains, si je ne parvenais pas à les attraper, retournaient à l'eau, et tous ces spectateurs masculins (fans) criaient à l'unisson: «Whoah, whoah!» Mon père et moi, nous sommes également allés plusieurs fois dans la région de Volhynie pour chasser les oiseaux.

Nous vivions à Ivano-Frankivsk dans la rue Sakharova. Il n'y avait que deux pièces dans notre appartement. Quand je suis allé à l'école en première classe, on m'a donné des exercices à faire. J'ai immédiatement écrit ces exercices dans le cahier et pas sur le brouillon, car j'étais sûr d'avoir tout fait comme il fallait. Je suis allé tout montrer à mon père. Il abandonne son travail, regarde mon cahier, prend un stylo à bille rouge et commence à tout barrer: c'est faux et c'est faux. Cela m'a tellement affecté, qu'après cela, je ne l'ai plus jamais approché. Qu'est-ce que ça m'a apporté? J'ai toujours tout vérifié moi-même pour être sûr d'avoir tout fait comme il faut. Et depuis là, c'est de cette manière que je résolvais et d'autres problèmes vitaux du quotidien.

* * *

Stepan Protsiuk. Quand j'étais étudiant, bien sûr, je ne m'y connaissais pas trop aux gens, mais l'un de mes professeurs, Volodymyr Matviichyne, était vraiment spécial. Sa particularité était, disons, dans la manière dont il nous enseignait le français. Il ne parlait jamais de notes, de tests ou d'examens. Il n'avait pas de nervosité, ni d'activité pseudo-partisane. Il n'avait rien de «homo sovietikus»¹, ni du «populisme», comme j'ai bien compris plus tard.

¹ **Homo sovieticus** (du latin homo «homme» et de l'épithète russe latinisé «soviétique» / ukrainien «совєрський») est un terme sarcastique et critique appliqué à une personne née en Union Soviétique ou dans l'un des pays du bloc de l'Est, qui perçoit le monde qui l'entoure à travers les mythes et les systèmes de valeurs soviétiques. Dans l'argot ukrainien du XXIe siècle, le terme «sovok» est utilisé dans le même sens. Le concept d'«Homo sovieticus» s'est répandu grâce au roman socio-psychologique du même nom d'Alexandre Zinoviev (1922–2006), philosophe, logicien et satiriste russe.

Раїса Труш-Матвіїшин. Його любили всі студенти. Я знаю, що вони з нетерпінням чекали, слухали його лекції, і, що цікаво, він ніколи не ставив їм «двійок». Він завжди казав: «Ставити „двійку” – це значить поставити собі».

Його любили через те, що він дуже багато знав, цікаво розповідав.

Ярема Кравець. У нас була плідна співпраця, про яку я маю теплі спогади. Ми часто зустрічалися, коли я завідував кафедрою світової літератури¹, були і наукові контакти, і аспіранти, і, звичайно, головування Володимира Григоровича у комісії зі складання кандидатських іспитів. Володимир Григорович показував себе і вимогливим екзаменатором, але водночас людяним, гуманним, який не бюрократично ставиться до відповідей.

Ольга Червінська. Рік тому Володимир Григорович очолював у нас в Чернівецькому університеті державну екзаменаційну комісію із захисту дипломних робіт. Це був свідомий вибір нашої кафедри. Ми давно мріяли про те, щоб він допоміг нам адекватно оцінити роботи, написані на нашій кафедрі. І, звичайно, нас він приваблював просто як наковець, як діяч, як особистість, тому що в Україні насправді мало було таких науковців. Для мене Франківськ був містом, де жив. Володимир Григорович Матвіїшин. Відчувалося, що ця людина має дуже глибоку, постійну культурну домінанту. Він завжди був толерантною людиною щодо іншої думки. Наприклад, я була дуже вдячна йому за те, що він зумів дуже тактовно показати і свою справжню оцінку цієї роботи, і підтримати автора цієї роботи, і не образити його, і не принизити значення праці наукового керівника. Цей дар постійної поваги до людини, як на мене, є найбільш важливою рисою Володимира Григоровича, яку я запам'ятала, пам'ятаю і буду берегти у своїй свідомості у зв'яз-

¹ Доц. Я.І. Кравець очолював кафедру світової літератури ЛНУ імені Івана Франка впродовж 1996–2010 рр.

Raisa Trush-Matviyishyn. Tous les étudiants l'aimaient. Je sais qu'ils attendaient avec impatience et écoutant avec un grand intérêt ses conférences et, chose intéressante, il ne leur a jamais mis de mauvaise note. Il disait toujours que c'est à soi-même que l'on la met .

On l'aimait parce qu'il en savait beaucoup et racontait des histoires intéressantes.

Yarema Kravets'. Nous avons eu une collaboration fructueuse dont je garde un bon souvenir. Nous nous rencontrions souvent lorsque j'étais chef du département de littérature mondiale¹. Il y avait aussi des projets scientifiques, des doctorants communs, et bien sûr, sa présidence aux examens. Volodymyr Matviichyne s'est révélé être un examinateur exigeant, mais en même temps humain, qui ne traitait pas les réponses de manière bureaucratique.

Olha Chervinska. Il y a un an, Volodymyr Matviishyn présidait la commission pour la soutenance des thèses de fin d'études à l'Université de Tchernivtsi. C'était un choix conscient de notre département. Nous rêvions depuis longtemps qu'il nous aide à bien évaluer les travaux rédigés par nos étudiants. Et bien sûr, on l'admirait tout simplement en tant que scientifique, activiste et personnalité, car en Ukraine, il n'y avait pas beaucoup de scientifiques de son niveau. Pour moi, Ivano-Frankivsk était la ville où vivait Volodymyr Matviichyne. On sentait que cette personne exerçait une permanente domination culturelle très profonde. Il a toujours été une personne tolérante à l'égard des autres. Par exemple, je lui étais profondément reconnaissante d'avoir réussi à montrer avec beaucoup de tact sa propre appréciation du travail fait, à soutenir l'auteur de cet ouvrage, à ne pas l'offenser et à ne pas minimiser le rôle du tuteur scientifique. Ce don de respect constant de l'autre est, à mon avis, sa caractéristique la plus importante, celle qui est restés dans ma mémoire, celle dont je me souviens et celle que

¹ Le professeur agrégé Ya. Kravets' a dirigé le département de littérature mondiale de l'Université nationale Ivan Franko de Lviv de 1996 à 2010.

ку з образом Володимира Григоровича Матвіїшина, цієї видатної і скромної постаті в нашому літературознавстві.

* * *

Степан Хороб. Володимир Григорович Матвіїшин – це учений трошки іншого характеру, ніж Марко Веніамінович Теплінський, тому що в нього обидві дисертації та наукові праці побудовані на зв'язках з європейською літературою, адже він закінчив французьку філологію.

Іванна Девдюк. За своїм духом Володимир Григорович був компаративіст¹, бо він знав добре і зарубіжні літератури, і українську літературу.

Ярема Кравець. Уся діяльність Володимира Григоровича була пов'язана з літературознавством: порівняльне літературознавство, французьке літературознавство й українське літературознавство. Кандидатська дисертація Володимира Григоровича була присвячена рецепції творчості Еміля Золя в українській літературі². І саме ця перша літе-

¹ **Літературознавча компаративістика** (порівняльне літературознавство) як галузь науки про літературу вивчає усі види зв'язків і взаємодій між різними національними літературами та їхніми представниками в історико-літературному процесі. Фундатором української літературознавчої компаративістики як національного варіанта цієї галузі у структурі світової науки про літературу, тобто принципово відмінної від радянського порівняльного літературознавства, був доктор філологічних наук, професор, академік НАН України Дмитро Сергійович Наливайко (1929–2023). (Див.: Академік Дмитро Наливайко. Документальний фільм І. Козлика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Te3XxjFy2mo>; див. також: Академік Дмитро Наливайко: Сповідь на тлі поглядів ззовні / автор-упорядник і редактор І.В. Козлик; передм., комент, прим. і післяслово І.В. Козлика. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2024. 208 с.: іл.).

² 12 квітня 1971 на вченій Раді філологічного факультету Київського державного ун-ту ім. Т.Г. Шевченка під керівництвом філолога-романіста, франкознавця, перекладознавця, сина письменниці Марійки Підгірянки, кандидата філологічних наук, доцента **Остапа Августиновича Домбровського** (1906–1982) В.Г. Матвіїшин захистив кандидатську дисертацію на тему «Еміль Золя в перекладах і критичі на Україні (1875–1965)». Офіційними опонентами на захисті виступили: доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури Київ-

j'évoquerai toujours en pensant à Volodymyr Matviichyne, cette figure exceptionnelle et modeste de notre critique littéraire.

* * *

Stepan Khorob. Volodymyr Matviichyne est un scientifique d'un caractère légèrement différent de Marko Teplynsky, car ses thèses et ses travaux scientifiques sont basés sur des liens avec la littérature européenne, car il est diplômé de philologie française.

Ivanna Devdiuk. De son esprit, Volodymyr Matviichyne était un comparatiste¹, car il connaissait aussi bien la littérature étrangère que la littérature ukrainienne.

Yarema Kravets'. Toute l'activité de Volodymyr Matviichyne était liée à la critique littéraire: études littéraires comparées, études littéraires françaises et ukrainiennes. Sa thèse de doctorat était consacrée à la réception de l'œuvre d'Emil Zola dans la littérature ukrainienne². Et c'est le premier problème littéraire vers lequel Volodymyr Matviichyne s'est tourné et qui a été développé dans sa thèse de doctorat consacrée aux liens

¹ Les études **littéraires comparatives** (littérature comparée), en tant que branche de la science de la littérature, étudient tous les types de liens et d'interactions entre différentes littératures nationales et leurs représentants dans le processus historique et littéraire. Le fondateur des études littéraires comparatives ukrainiennes en tant que variante nationale de ce domaine dans la structure de la science mondiale de la littérature, c'est-à-dire fondamentalement différente de la littérature comparée soviétique, a été Dmytro Nalyvaiko (1929-2023), docteur en philologie, académicien de l'Académie nationale des sciences d'Ukraine. (Voir: L'académicien Dmytro Nalyvaiko. Un film documentaire de I. Kozlyk. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Te3XxjFy2mo>; voir aussi: Akademik Dmytro Nalyvaiko: Spovid na tli pohliadiv z zovni / avtor-uporiadnyk i redaktor I.V. Kozlyk; peredm., komment, prym. i pislislovo I.V. Kozlyka. Ivano-Frankivsk: Symfonia forte, 2024. 208 s.: il.)

² Le 12 avril 1971, au Conseil académique de la Faculté de philologie de l'Université nationale Taras Shevchenko de Kiev, sous la direction d'**Ostap Dombrovsky** (1906-1982), romancier, philologue, expert en français, expert en traduction, fils de l'écrivaine Mariika Pidhiryanka, docteur en philologie, V. Matviichyne a soutenu sa thèse de doctorat sur le thème: «Emile Zola dans les traductions et la critique en Ukraine (1875-1965)». Ses adversaires officiels

ратурознавча проблема, якою зацікавився Володимир Матвіїшин, отримала свій подальший розвиток у його докторській дисертації, присвяченій українсько-французьким літературним зв'язкам кінця XIX – початку XX століття¹. Його докторська праця дотепер не втратила своєї актуальності, вона надзвичайно цікава, багата на фактичний матеріал, її автор опрацював велику епістолярію, пов'язану з творчістю Е. Золя, Г. Флобера, братів Гонкурів, а в українській літературі, торкаючись творчості насамперед Івана Франка, який, як відомо, дуже ґрунтовно досліджував французьку літературу, зокрема Еміля Золя.

Але перед тим були перші кроки в науці, і цьому допомогли контакти з кафедрою світової літератури Львівського університету, зокрема з її завідувачем, професором Олексієм Чичеріним, про якого Володимир Матвіїшин тепло згадав у бібліографічному покажчику, присвяченому 100-річчю професора О. Чичеріна такими словами:

«Як дорогу реліквію, зберігаю його доброзичливі листи, написані з приводу моїх перших спроб для міжвідомчого республіканського збірника „Іноземна філологія”, головним редактором та редактором відділу літературознавства якого він був.

ського державного ун-ту ім. Т.Г. Шевченка **Тетяна Костянтинівна Якимович** (1905–1989) та кандидат філологічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу української дожовтневої літератури Ін-ту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР **Федір Петрович Погребенник** (1929–2000). Провідною організацією був Харківський державний ун-т (кафедра зарубіжної літератури). Диплом кандидата наук, виданий ВАК СРСР, датовано 2 липня 1971 р.

¹ 10 грудня 1991 в спеціалізованій раді Д 068.18.10 у Київському ун-ті імені Тараса Шевченка В.Г. Матвіїшин захистив докторську дисертацію на тему: «Українсько-французькі літературні зв'язки XIX – початку XX століття. (Переклади. Критичне сприйняття. Творче засвоєння)». Офіційними опонентами на захисті виступили: доктор філологічних наук, професор **Дмитро Сергійович Наливайко** (Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України), доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник-консультант відділу рукописів Ін-ту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України **Ф.П. Погребенник** та доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Київського державного педагогічного ун-ту ім. М.П. Драгоманова **Петро Панасович Хропко** (1928–2003). Провідна установа – Львівський державний ун-т імені І. Я. Франка. Диплом доктора наук, виданий ВАК СРСР, датовано 14 лютого 1992 р.

littéraires franco-ukrainiens de la fin du XIXe et du début du XXe siècle¹. Sa thèse de doctorat n'a pas perdu son importance jusqu'à présent, elle est extrêmement intéressante et riche en matériel factuel. Son auteur a étudié un grand épistolaire lié aux œuvres de E. Zola, de G. Flaubert, des frères Goncourt. En ce qui concerne la littérature ukrainienne, il a tout d'abord travaillé sur l'œuvre d'Ivan Franko, qui, comme on le sait, a fait des recherches très approfondies sur la littérature française, en particulier sur Emile Zola.

Mais au début, avant tout cela, il y avait ses premiers pas dans le domaine scientifique, facilités par les contacts avec le Département de littérature mondiale de l'Université de Lviv, en particulier avec son directeur, le professeur Aleksey Chicherin, que Volodymyr Matviichyne a chaleureusement mentionné dans l'index bibliographique consacré au 100e anniversaire du professeur A. Chicherin:

«Comme une chère relique, je garde ses lettres amicales, écrites sur mes premiers essais pour la collection interministérielle républicaine „Philologie étrangère”, dont il fut rédacteur en chef et rédacteur en chef du département littéraire.

lors de la soutenance étaient **Tetiana Yakymovych** (1905–1989), docteur en philologie, maître de conférences, chef du département de littérature étrangère à l'Université d'État Taras Shevchenko de Kiev, et **Fedir Pohrebennyk** (1929–2000), PhD, professeur associé, chercheur principal au département de littérature ukrainienne d'avant la révolution à l'Institut de littérature Taras Shevchenko de l'Académie des sciences de la République socialiste soviétique d'Ukraine. L'organisation directrice était l'université d'État de Kharkiv (département de littérature étrangère). Son diplôme de PhD, délivré par la Commission supérieure d'attestation de l'URSS, est daté du 2 juillet 1971.

¹ Le 10 décembre 1991, devant le Conseil spécialisé D 068.18.10 de l'université d'État Taras Shevchenko de Kiev, V. Matviichyne a soutenu sa thèse de docteur en science sur le thème: «Les relations littéraires franco-ukrainiennes du XIXe siècle – début du XXe siècle (Traductions. Perception critique. Assimilation créative)». Les opposants officiels à la soutenance ont été: **Dmytro Nalyvaiko**, docteur en philologie (Institut de littérature Taras Shevchenko de l'Académie nationale des sciences d'Ukraine), **F. Pohrebennyk**, docteur en philologie, chercheur principal et consultant du département des manuscrits de l'Institut de littérature Taras Shevchenko de l'Académie nationale des sciences d'Ukraine et **Petro Khropko**, (1928–2003), docteur en philologie, maître de conférences du département de littérature ukrainienne de l'Université pédagogique d'État Drahomanov de Kiev. Institution principale – Université d'État Ivan Franko de Lviv. Le Diplôme de docteur en sciences, délivré par la Commission supérieure d'attestation de l'URSS, est daté du 14 février 1992.

Велика інтелігентність, непідробна людяність, простота й доступність, широка обізнаність зі світовим літературним процесом – риси, притаманні незабутньому митцеві усного й писемного красного слова, який продовжує жити у серцях його вдячних учнів»¹.

Оскільки професор В. Матвіїшин працював в Івано-Франківському медичному інституті², де викладав французьку й англійську мови, побачила світ його цікава книга «Le français médical: пособие по французскому языку для медицинских вузов» (Москва: Высш. шк., 1969. 254 с.), яка мала багато перевидань в Москві і в Україні. У виданні 1969 року Володимир Григорович написав посвяту професору О. Чичеріну, даруючи йому цей посібник:

*«Вельмишановному
професору Олексію Володимировичу
Чичеріну
з правдивою повагою
і щирою вдячністю
автор –
<підпис>*

*м. Івано-Франківськ
22/ХІІ 69»*

Ольга Ніколенко. Володимира Григоровича Матвіїшина я спочатку пізнала по його книжках. Я працювала у науковій бібліотеці імені Вернадського, і мені потрапила до рук його праця про Емілія Золя і натуралізм. І вже тоді, навіть не знаючи цю людину, я подумала: «Як гарно, розумно і доступно пише цей чоловік».

Микола Ткачук. Особливо мене приваблювала в Матвіїшині його допитливість, яка полягала в тому, що він не

¹ Олексій Чичерін: біобібліографічний покажчик: (До 100-річчя від дня народження) / уклад. Л. Панів; наук. ред. та автор передм. д-р філол. наук, проф. Н. Копистянська. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. С. 157–158.

² Упродовж 1961–1971 рр. В.Г. Матвіїшин працював на кафедрі іноземних мов Івано-Франківського державного медичного ін-ту (тепер Івано-Франківський національний медичний ун-т).

Grande intelligence, humanité pure, simplicité et accessibilité, profondes connaissances du processus littéraire mondial, ce sont les traits caractéristiques d'un artiste inoubliable de la belle parole parlée et écrite, qui continue de vivre dans le cœur de ses étudiants reconnaissants»¹.

Comme le professeur V. Matviichyne enseignait aussi le français et l'anglais à l'Institut de médecine d'Ivano-Frankivsk², il a publié son manuel «Le français médical: posobie po françaisskomu yázyku dlya medicnikh vuzov» (Moscou: Vyssh. Shk., 1969. 254 p.), qui a été réédité à de nombreuses reprises à Moscou et en Ukraine. Dans l'édition de 1969, Volodymyr Matviichyne a écrit, en lui offrant ce manuel, une dédicace au professeur O. Chicherin:

*«Pour l'Honorable
Professeur Oleksiï Chichérine
avec beaucoup de respect
et sincère gratitude
L'auteur
<signature>*

*Ivano-Frankivsk
22/XII 69»*

Olha Nikolenko. Pour la première fois, j'ai fait la connaissance de Volodymyr Matviichyne grâce à ses livres. Je travaillais à la bibliothèque scientifique Vernadsky et je suis tombée sur ses travaux sur Emile Zola et le naturalisme. Et alors là, ne connaissant même pas cette personne, j'ai pensé: «Quelle belle manière, intelligente et accessible d'écrire a cet homme.

Mykola Tkachuk. Chez Matviichyne, j'ai été particulièrement attiré par sa curiosité, qui consistait dans le fait qu'il ne restait pas seulement dans l'espace de la littérature française,

¹ Oleksiï Chycherin: biobibliografichni pokazhchyk: (Do 100-richchia vid dnia narodzhennia) / uklad. L. Paniv; nauk. red. ta avtor peredm. d-r filol. nauk, prof. N. Kopystianska. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2000. S. 157-158.

² De 1961 à 1971, V. Matviichyne a travaillé au département des langues étrangères de l'Institut de médecine d'Ivano-Frankivsk (aujourd'hui Université nationale de médecine d'Ivano-Frankivsk).

залишався тільки в просторі французької літератури, а цікавився українською літературою. Це видно в його монографії про українсько-французькі літературні взаємини¹. То була на той час унікальна книга. Він першим відкрив цю ціліну.

Ольга Червінська. Його відома монографія «Українсько-французькі літературні зв'язки XIX – початку XX ст.» до цього часу, безперечно, є класикою. Він першим започаткував цю тему і, звичайно, не просто зробив якийсь перший крок, а посів своє законне місце в українському літературознавстві.

Ольга Ніколенко. Він дуже добре орієнтувався в різних тенденціях літературознавства, але він не піддавався моді.

Борис Бунчук. Він був, на мій погляд, справді науковець. Ті проблеми, які він піднімав, і його виступи на засіданнях спеціалізованої ради засвідчували, що він прекрасно знає свій предмет, свій фах. Причому це був філолог у широкому значенні цього слова, він не був вузько-спеціалізований фахівець, скажімо, лише із французької літератури. Він прекрасно бачив паралелі, зв'язки, які існують між літературами, паралелі, які можна проводити в процесі вивчення тієї чи іншої літератури, і на ці теми з ним було говорити дуже приємно та цікаво.

Ярема Кравець. Доктор наук Володимир Матвіїшин був ученим багатогранних зацікавлень і великої наукової діяльності, про яку можна говорити, торкаючись різних галузей літературознавства. Особлива заслуга Володимира Григоровича в порівняльному літературознавстві. Це велика кількість дисертацій, це керівництво аспірантами і це ті публікації, які з'явилися в різних літературознавчих виданнях, як-от: «Радянське літературознавство», «Українське

¹ Йдеться про видання: Матвіїшин В.Г. Українсько-французькі літературні зв'язки XIX – початку XX ст.: монографія. Львів: Вид-во при Львівському державному ун-ті видавничого об'єднання «Вища школа», 1989. 166 с.

mais s'intéressait aussi à la littérature ukrainienne. Cela se voit dans sa monographie sur les relations littéraires franco-ukrainiennes¹. C'était un livre unique à l'époque. Il fut le premier à explorer cette terre vierge.

Olha Chervinska. Sa célèbre monographie «Les relations littéraires ukrainiennes-françaises du XIXe au début du XXe siècle», même jusqu'à présent, c'est définitivement une œuvre classique. Il a été le premier à aborder ce sujet. Bien sûr, il n'a pas seulement fait le premier pas, mais a pris la place qui lui revient de droit dans le domaine des études littéraires ukrainiennes.

Olha Nikolenko. Il était bien au courant de diverses tendances de critique littéraire, mais il n'a jamais succombé à la mode.

Borys Bunchuk. C'était, à mon avis, un vrai scientifique. Les problèmes qu'il a soulevés et ses interventions lors des réunions du conseil spécialisé témoignaient qu'il connaissait très bien son sujet, son métier. De plus, c'était un philologue au sens le plus large du terme, il n'était pas un spécialiste très compétent, disons, uniquement dans la littérature française. Il a parfaitement révélé les parallèles, les liens qui existent entre les littératures, les parallèles qui peuvent être établis dans le processus d'étude de telle ou telle littérature. C'était très instructif et intéressant de s'entretenir avec lui à propos de ces sujets.

Yarema Kravets'. Le professeur Volodymyr Matviichyne a été un scientifique aux intérêts multiples qui menait une grande activité scientifique dont on peut parler en touchant diverses branches des études littéraires. Son mérite particulier, on peut bien le définir, c'est dans la littérature comparée. Il s'agit d'un grand nombre de thèses et de publications, parues dans diverses revues littéraires, telles que «Études littéraires soviétiques», «Études littéraires ukrainiennes», «Patrie», «Univers»,

¹ Il s'agit de la publication: Matviishyn V.H. Ukrainsko-frantsuzki literaturni zviazky XIX – pochatku XX st.: monohrafiia. Lviv: Vyd-vo pry Lvivskomu derzhavnomu un-ti vydavnychoho obiednannia «Vyshcha shkola», 1989. 166 s.

літературознавство», «Вітчизна», «Всесвіт», «Іноземна філологія» й ін. І ось я знайшов таке російськомовне московське науково-інформаційне видання «Творчість Івана Франка у світовому літературному процесі», де в огляді про контакти Івана Франка із зарубіжною літературою маємо цілий абзац, де згадуються окремі статті Володимира Матвіїшина¹.

І, звичайно, «Українська літературна енциклопедія», якої, на жаль, із 5-ти первісно запланованих маємо лише 3 томи: статті, в якій йдеться про українсько-французькі мовні та літературні контакти, це статті Володимира Матвіїшина². Не могли звернутися до когось іншого, а тільки до нього, оскільки це був авторитетний учений.

Крім того, треба згадати і таку ділянку наукової діяльності Володимира Матвіїшина, як галузь українського перекладу. Володимир Матвіїшин відгукувався на цікаві факти прочитання української літератури у франкомовному світі. Зокрема, коли львівська перекладачка Жінет Максимович³ переклала Стефаніків «Камінний хрест» та

¹ Йдеться про оглядову статтю «І. Франко та зарубіжні літератури у працях радянських дослідників», у якій, зокрема, сказано: «В українській філології післявоєнного часу багатьма працями представлена тема „І. Франко і французька література“. Різнобічно, зокрема, досліджував питання „І. Франко й Е. Золя“ В.Г. Матвіїшин» (Мороз М.А. І. Франко и зарубежные литературы в трудах советских исследователей. *Творчество Ивана Франко в мировом литературном процессе: сб. обзоров*. Москва, 1986. С. 144).

² Йдеться про статті В.Г. Матвіїшина в УЛЕ: том 1 – «Базе Ерве», «Бальзак Оноре де» (у співавт. з О.Д. Міхільовим), «Беранже П'єр Жан», «Вольтер» (у співавт. з О.Д. Міхільовим), «Гюго Віктор»; том 2 – «Доде Альфонс», «Еркман-Шатріан»; том 3 – «Ламартін Альфонс Марі Луї де», «Ларошфуко Франсуа де», «Лафонтен Жан де», «Лесааж Ален Рене», «Лоті П'єр».

³ **Максимович Жінет Теодорівна** (у дівочтві Костиців, 1929, Бовіслер, Франція – 1995, Львів, Україна) – філолог-романіст, перекладачка. У сер. 1940-х з батьками переїхала у їхнє рідне с. Грушів (Дрогобицького р-ну, нині Львівська обл.). 1950 репресована. Упродовж 4-х р. каралася у таборах. Реабілітована 1990. Закінчила Львівський ун-т (1957). Переклала французькою окремі твори О. Гончара, В. Стефаніка, Р. Іванчука, О. Кобілянської, І. Франка, Я. Галана, В. Бойка, Ю. Яновського, О. Довженка, П. Загребельного та ін. Українською мовою з французької переклала книгу «Отець Климентій Шептицький. Життєпис на підставі архівних матеріалів родини Шептицьких» Я. Шептицького (Львів,

«Philologie étrangère», etc. C'est ainsi que j'ai trouvé une publication scientifique en langue russe à Moscou «L'oeuvre d'Ivan Franko dans le processus littéraire mondial», où, dans la revue sur les contacts d'Ivan Franko avec la littérature étrangère, nous avons un paragraphe entier qui mentionne quelques articles de Volodymyr Matviichyne¹.

Et bien sûr, l'«Encyclopédie littéraire ukrainienne» dont nous ne disposons malheureusement que de 3 volumes sur les 5 initialement prévus: les articles qui traitent des contacts linguistiques et littéraires franco-ukrainiens sont les articles de Volodymyr Matviichyne². On n'a pas pu se tourner vers personne d'autre, mais seulement vers lui, puisqu'il était un scientifique d'une grande autorité.

En outre, il est nécessaire de mentionner encore un domaine d'activité scientifique de Volodymyr Matviichyn: c'est le domaine de la traduction ukrainienne. Il réagissait vivement aux faits intéressants de la littérature ukrainienne dans le monde francophone. En particulier, lorsque la traductrice Zhinet Maksymovych³ a traduit en français «La Croix de pierre»

¹ Il s'agit de l'article de synthèse «I. Franko et la littérature étrangère dans les travaux des chercheurs soviétiques» où on trouve les mots suivants: «Dans la philologie ukrainienne de l'après-guerre, de nombreux travaux abordent le thème de I. Franko et de la littérature française. En particulier, V. Matviichyne a étudié le problème des relations entre Ivan Franko et E. Zola de diverses manières» (Moroz M.A. I. Franko i zarubezhnye literatury v trudah sovetskikh issledovatelej. *Tvorchestvo Ivana Franko v mirovom literaturnom processe*: sb. obzorov. Moskva, 1986. S. 144).

² 21 Il s'agit des articles de V. Matviichyne dans l'ULE: volume 1 – «Bazet Hervé», «Balzac Honoré de» (co-écrit avec O.D. Mikhilov), «Beranger Pierre Jean», «Voltaire» (co-écrit avec O.D. Mikhilov), «Hugo Victor»; volume 2 – «Dodet Alphonse», «Erkman-Chatrion»; volume 3 – «Lamartine Alphonse Marie Louis de», «Larochefoucauld François de», «Lafontaine Jean de», «Lesage Alain René», «Loti Pierre».

³ **Zhynet Maksymovych** (née Kostyshchiv, 1929, Beauviller, France – 1995, Lviv, Ukraine), romancière et traductrice. Au milieu des années 1940, elle déménage avec ses parents dans leur village natal de Hrushev (district de Drohobych, aujourd'hui région de Lviv). En 1950, elle a été arrêtée et pendant quatre ans, elle a été détenue dans des camps. Réhabilitée en 1990. Diplômée de l'université de Lviv (1957). Elle a traduit en français les œuvres de O. Honchar, V. Stefanyk, R. Ivanychuk, O. Kobylanska, I. Franko, Y. Halan,

інші його новели¹, Володимир Матвіїшин у журналі «Все-світ» тепло відгукнувся про цей переклад, зокрема зазначивши:

«Порівняльний аналіз дозволяє зробити висновок, що перекладачка майстерно відтворила складні мовні конструкції першотвору, знайшла у французькій мові відповідники для передачі багатой, експресивної мови та неповторного стилю українського новеліста»².

До речі, цей переклад Стефаникових новел Ж. Максимович, яка теж народилася у Франції і для якої французька мова була рідною мовою, часто згадується у французьких енциклопедіях, скажімо, в «Енциклопедії Універсалис» <франц. Encyclopædia Universalis> у статті Жоржа Люціані <франц. Georges Luciani>, де він дає огляд української літератури і серед найцікавіших статей і перекладів згадує «Камінний хрест» В. Стефаника.

Цікавою була наша співпраця в останні роки щодо прочитання кандидатських дисертацій і рецензування авторефератів. Володимир Григорович керував кандидатською дисертацією Світлани Криворучко про Андре Жіда³, на захисті якої я виступав другим опонентом. Дисертація цікава, це перше дослідження творчості Андре Жіда в Україні. А потім я мав честь писати відгуки на автореферати і, зокрема, на автореферат Євгена Лепьохіна з Коломиї, дисертація якого була присвячена компаративному дослідженню творчості Валер'яна Підмогильного та Альбера Камю в

1996). Її перекладам притаманна змістова точність, відчуття стилістичних нюансів.

¹ Див.: Stefanyk V. La Croix de pierre et autres nouvelles / traduit de l'ukrainien par G. Maxymovych. Kiev: Editions «Dnipro», 1975. 251 p.

² Матвіїшин В. Василь Стефаник французькою мовою. *Всесвіт*. Київ, 1976. № 5. С. 173.

³ Див.: Криворучко С.К. Динаміка особистості героя у художній прозі Андре Жіда: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04. Дніпропетровськ, 2006. 20 с.

de Stefanyk et ses autres romans¹, Volodymyr Matviichyne a beaucoup apprécié cette traduction dans le magazine «Vsesvit»:

«L'analyse comparative nous permet de conclure que la traductrice a habilement recréé les constructions linguistiques complexes de l'œuvre originale, a trouvé des homologues dans langue française pour transmettre le langage riche et expressif et le style unique du romancier ukrainien»².

D'ailleurs, cette traduction des romans de Stefanyk par Zh. Maksymovych, également née en France et dont le français était la langue maternelle, est souvent mentionnée dans les encyclopédies françaises, par exemple dans «Encyclopædia Universalis» dans l'article de Georges Luciani, où il donne un aperçu de la littérature ukrainienne et parmi les articles et les traductions les plus intéressants, mentionne «La Croix de pierre» de V. Stefanyk.

Ces dernières années, notre coopération en matière de lecture des thèses et des recommandations a été intéressante. Volodymyr Matviichyne a supervisé la thèse de doctorat de Svitlana Kryvoruchko sur André Gide³, pour la soutenance de laquelle j'ai assisté en tant que deuxième opposant. La thèse a été intéressante, c'est la première étude de l'œuvre d'André Gide en Ukraine. Plus tard, j'ai eu l'honneur d'écrire des critiques sur les résumés et, en particulier, sur le résumé d'Evgeny Lepyokhin de Kolomyia, dont la thèse était consacrée à une étude comparative des travaux de Valérien

V. Boyko, Y. Yanovskiy, O. Dovzhenko, P. Zahrebelnyi et d'autres. Elle a traduit en ukrainien le livre de J. Sheptytsky «Le Père Klymentiy Sheptytsky. Une biographie basée sur les documents d'archives de la famille Sheptytsky» (Lviv, 1996). Ses traductions se caractérisent par une précision sémantique et un sens des nuances stylistiques.

¹ Voir: Stefanyk V. La Croix de pierre et autres nouvelles / traduit de l'ukrainien par G. Maxymovych. Kiev: Editions «Dnipro», 1975. 251 p.

² Matviishyn V. Vasyly Stefanyk frantsuzkoiu movoiu. Vsesvit. Kyiv, 1976. № 5. S. 173.

³ Voir: Kryvoruchko S.K. Dynamika osobystosti heroia u khudozhnii prozi Andre Zhida: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.04. Dnipropetrovsk, 2006. 20 s.

типологічній площині¹. Такі теми були можливі для дослідження, оскільки багатогранні зацікавлення Володимира Григоровича дозволяли торкатися таких літературознавчих проблем.

Микола Ткачук. Мене здивувало у Володимирі Григоровичу те, з якою наполегливістю він писав і видавав свої книги. Він видавав не тільки з французької філології, а й з англійської, і вони виходили у свій час у Москві. Це не просто написати підручники. Це треба підібрати належний ілюстративний матеріал, це треба розробити концепцію підручника, і він це зробив, і за цим підручником довго навчалися студенти-медики всього Радянського Союзу².

* * *

Світлана Коршунова. Так сталося, що Володимир Григорович Матвіїшин був у нас деканом факультету, коли я ще була студенткою³. А потім, мабуть, усе вузівське життя в мене пройшло коло нього. Він був завідувачем кафедри іноземних мов, а з 1992 року став завідувачем нашої кафедри, яка перейменувалася в кафедру світової літератури. Мабуть, кращого наступника Марка Веніаміновича <Теплінського>, ніж Володимир Григорович, важко було підібрати⁴. І підбирав його сам Марк Веніамінович.

¹ Див.: Лепьохін Є.О. Творчість Валер'яна Підмогильного та Альбера Камю: типологічні аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.05. Тернопіль, 2012. 20 с.

² Йдеться про видання: Матвіїшин В.Г. Учебник французского языка для медицинских вузов. Москва: Высш. шк., 1978. 356 с. (Изд. 2-е, перераб. Москва: Высш. шк., 1984. 344 с.).

³ Це неточність. С.В. Коршунова з відзнакою закінчила російське відділення філологічного факультету ІФДП ім. В.С. Стефаника у червні 1972 р, коли В.Г. Матвіїшин працював на посаді заступника декана філологічного факультету, а посаду декана філологічного факультету цього вишу він обіймав з 28 серпня 1972 р. до 26 серпня 1976 р.

⁴ Завідувачем кафедри світової літератури В.Г. Матвіїшин був з 1 вересня 1992 р. по 6 червня 2012 р. До цього впродовж 1970–1992 рр. кафедру, яка спочатку називалася кафедрою російської і зарубіжної літератури, потім кафедрою літератур народів СРСР і нарешті кафедрою світової літератури, очолював М.В. Теплінський.

Pidmohilnyi et d'Albert Camus dans le cadre typologique¹. On pouvait initier des recherches sur des sujets pareils, puisque les intérêts multiformes de Volodymyr Matviichyne lui permettaient d'aborder de tels problèmes littéraires.

Mykola Tkachuk. Ce qui m'a surpris chez Volodymyr Hryhorovych, c'était la persévérance avec laquelle il écrivait et publiait ses livres. Ses recherches portaient non seulement sur la philologie française, mais aussi sur la philologie anglaise et ces ouvrages ont été publiés à son époque à Moscou. Ce n'est pas du tout facile d'écrire des manuels. Il fallait choisir le matériel nécessaire, il fallait développer le concept du manuel mais il l'a fait! Et dans toute l'Union Soviétique, les étudiants se sont longtemps servis de ce manuel pour leurs études².

* * *

Svitlana Korshunova. Il se trouve que Volodymyr Matviichyne était le doyen de notre faculté alors que j'étais encore étudiante³. Et puis, toute ma vie universitaire s'est déroulée auprès de lui. Il a été le chef du département des langues étrangères et, en 1992, il est devenu le chef de notre département, nommé plus tard département de littérature mondiale. Apparemment, il était difficile de trouver un meilleur successeur à Marko Teplynsky que Volodymyr Matviichyne⁴. Et d'ailleurs, il a été élu par Marko Teplynsky lui-même.

¹ Voir: Lepokhin Ye.O. Tvorchist Valeriana Pidmohylnoho ta Albera Kamiu: typolohichni aspekty: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.05. Ternopil, 2012. 20 s.

² Il s'agit de la publication: Matviishin V.G. Uchebnik francuzskogo yazyka dlya medicinskih vuzov. Moskva: Vyssh. shk., 1978. 356 s. (Izd. 2-e, pererab. Moskva: Vyssh. shk., 1984. 344 s.).

³ Il s'agit d'une inexactitude. S. Korshunova a obtenu son diplôme avec mention au département russe de la faculté de philologie de l'Institut pédagogique d'Etat Vasyl Stefanyk en juin 1972, alors que V. Matviichyne était doyen adjoint de la faculté de philologie. Il a été doyen de la faculté de philologie de cette université du 28 août 1972 au 26 août 1976.

⁴ V. Matviichyne a dirigé le département de littérature mondiale du 1er septembre 1992 au 6 juin 2012. Auparavant, de 1970 à 1992, le département, qui s'est d'abord appelé département de littérature russe et étrangère, puis département de littérature des peuples de l'URSS, et enfin département de littérature mondiale, a été dirigé par M. Teplinsky.

Володимир Григорович продовжив ту атмосферу розуміння, поваги до викладача, до студента, яка була започаткована Марком Веніаміновичем.

Дуже він старався, щоб достатньо високим був науковий рівень кафедри і, започатковуючи у нас аспірантуру, мав велику надію на всіх членів кафедри, які підтримують його в цьому. Власне, ми намагалися допомогти, щоб наша аспірантура була відомою, щоб наші випускники були на рівні. І в цьому ми завжди отримували підтримку Володимира Григоровича. Недаремно наша кафедра поповнилася великою кількістю його вихованців, які сьогодні фактично продовжують наукову справу Володимира Григоровича.

Ігор Козлик. Я виявився наступником Володимира Григоровича Матвіїшина на посаді завідувача кафедри світової літератури. І тому постало питання про спадкоємність, щоб був забезпечений спадкоємний зв'язок, без якого, як відомо, не буває нічого. І тоді я згадав, що основним принципом роботи Володимира Григоровича Матвіїшина як завідувача кафедри, про який він нам увесь час говорив, був принцип: завідувач кафедри повинен працювати так, щоб людям хотілося йти на роботу; завідувач кафедри зобов'язаний забезпечувати ту атмосферу, де людина (а людина проводить на роботі більшість часу свого життя) буде себе почувати затишно, творчо і спокійно.

Тамара Гаупт. Володимир Григорович Матвіїшин... Дуже багато асоціацій буде з цим іменем зі словом «перший». Це був мій перший керівник в університеті. Коли я прийшла сюди працювати в 1978 році, він був деканом факультету¹. Вдруге він став для мене першим, коли я була у нього першою аспіранткою. Втретє він став для мене першим тому, що завдяки йому, його родині, його дочці Ірені я змогла вперше поїхати до Франції. Інакше кажучи,

¹ Деканом факультету іноземних мов В.Г. Матвіїшин був з 26 серпня 1976 р. до 6 червня 1983 р.

Le professeur Matviichyne a su garder cette atmosphère de compréhension, de respect pour l'enseignant, pour l'élève, initiée par Marko Tepylnsky.

Il s'est efforcé de faire en sorte que le niveau scientifique du département soit suffisamment élevé et, après avoir obtenu la possibilité de préparer leur doctorat pour les masters, il comptait sur le soutien de tous les membres du département. En fait, nous avons essayé de rendre connue notre école doctorale, afin que nos diplômés soient à la hauteur. Et en cela, nous avons toujours reçu le soutien de Volodymyr Matviishyn. Ce n'est pas pour rien que notre département s'est reconstitué avec un grand nombre de ses anciens étudiants, qui poursuivent aujourd'hui effectivement les travaux scientifiques de Volodymyr Matviichyne.

Ihor Kozlyk. J'ai succédé à Volodymyr Matviichyne à la tête du Département de littérature mondiale. Et là, il fallait assurer une connexion continue, sans laquelle, comme vous le savez, rien ne se passe. Et je me suis souvenu du principe de travail de Volodymyr Matviichyne en tant que chef du département. Il nous disait tout le temps: le chef du département doit travailler pour que les gens veuillent aller au boulot, le chef du département est tenu de créer une atmosphère dans laquelle les gens (et les gens passent la majeure partie de leur vie au travail) se sentent à l'aise, dans la créativité et le calme.

Tamara Haupt. Volodymyr Matviishyn... Il y aura de nombreuses associations avec ce nom et le mot «premier». Il a été mon premier superviseur à l'université. Au début de ma carrière, en 1978, il était doyen de la faculté¹. La deuxième fois où il est devenu le premier pour moi, j'étais sa première doctorante. Et la troisième fois il est devenu le premier pour moi car grâce à lui, à sa famille, à sa fille Irène, j'ai pu aller en France pour la première fois. En d'autres termes, beaucoup

¹ V. Matviichyne a été le doyen de la faculté des langues étrangères du 26 août 1976 au 6 juin 1983.

дуже багато чого вперше в мене в житті склалося, сталося завдяки Володимирі Григоровичу.

Він мені був добрим керівником. Ми завжди з ним ладнали – не ми ладнали, а це він зі мною ладнав, бо в мене характер непростий. Він завжди вмів мене заспокоїти, навіть поставити на місце, допомогти, підказати.

З цією людиною, його родиною пов'язано у мене дуже-дуже багато. Він дуже багато мені прощав, дуже був зі мною терплячим, умів не посварити за те, що я затягну дисертацію, з її написанням, із захистом. Завжди все сприймалося на рівні розуміння.

Іванна Девдюк. Мені не вистачає таких його слів, які він завжди повторював нам, аспірантам. Він ніколи не моралізував, але увесь час повторював фрази, які до цього часу є дороговказом у моєму житті і допомагають мені працювати вже з моїми аспірантами. Наприклад: «не зволікайте», «спішіть повільно», «час працює проти вас».

Наталія Яцків. Володимир Григорович був моїм науковим керівником. Я сподівалася, що як науковий керівник він мені має все розказати, показати, спрямувати, тобто, коли ми йдемо в аспірантуру, ми дуже важко уявляємо собі, що таке наукова робота, дисертація, яка роль при цьому наукового керівника.

Усю відповідальність за наші здобутки він перекладав на нас самих. Але в нього була дуже хороша риса: він умів вселити віру в те, що ти дійсно це можеш зробити.

Спочатку я думала, що це для мене взагалі непосильна робота. Працюючи над Стефаником¹, занурившись у ті всі публікації, книжки, скільки всього було зроблено і написано, я думала, що ще я можу сказати такого, що до мене ніхто не сказав. Але зрештою знайшла і свою нішу. І коли я до нього зверталася з якимись питаннями, за консультаціями, я думала, що він мені відразу дасть готову

¹ Див.: Яцків Н.Я. Творчість Василя Стефаника у контексті українсько-французьких літературних зв'язків: Проблема відтворення стилю письменника: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.05. Київ, 2000. 19 с.

de choses se sont produites pour la première fois dans ma vie grâce à lui.

Pour moi, il a été un très bon chef. Nous nous sommes toujours très bien entendus. C'était plutôt lui qui s'entendait bien avec moi, parce que j'ai un caractère difficile. Il a toujours su me calmer, voire me remettre à ma place, m'aider, me donner des conseils.

J'ai beaucoup, beaucoup de souvenirs liés avec lui et sa famille. Il m'a beaucoup pardonné, a été très patient avec moi, a su ne pas me gronder parce que je retardais la thèse, sa rédaction et sa soutenance. Tout était toujours perçu au niveau de la compréhension.

Ivanna Devdiuk. Ses paroles me manquent, les mots qu'il nous répétait toujours, à ses doctorants. Il n'a jamais moralisé, mais il répétait constamment des phrases qui sont restées des repères dans ma vie et qui m'aident à travailler avec mes doctorants à moi. Par exemple: «ne tardez pas», «dépêchez-vous lentement», «le temps joue contre vous».

Nataliia Yatskiv. Volodymyr Matviichyne a été mon superviseur scientifique. J'espérais qu'en tant que superviseur scientifique, il devrait me dire tout, m'orienter, me diriger. Quand on devient doctorant, il est très difficile d'imaginer ce que c'est que des recherches scientifiques, une thèse et quel est le rôle d'un superviseur.

C'est sur nous qu'il a transféré toute la responsabilité de nos succès. Mais il avait une très bonne qualité: il savait comment nous encourager pour que nous croyions en nos forces.

Au début, je pensais que je n'y arriverais pas. En étudiant les œuvres de Stefanyk¹, en me plongeant dans toutes les publications, dans tous les livres, dans tout ce qui a été écrit et publié sur lui, je me suis posé la question: que puis-je dire d'autre que personne ne l'a encore dit? Mais j'ai finalement trouvé ma place. Et quand je me tournais vers lui avec

¹ Voir: Yatskiv N.Ya. Tvorchist Vasyliia Stefanyka u konteksti ukrainsko-frantsuzkykh literaturnykh zviazkiv: Problema vidtvorennia styliu pysmennyka: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.05. Kyiv, 2000. 19 s.

відповідь. Але після консультації я йшла ще з більшими запитаннями, і, зрештою, ті запитання дозволили сформувати свою точку зору.

Іванна Девдюк. Один із незабутніх днів, які мені запам'яталася, це був день мого захисту¹, коли Володимир Григорович був також і опонентом нині, на жаль, покійної Валентини Фесенко, яка тоді захищала докторську дисертацію². Її робота була присвячена французькій літературі, і один із опонентів був француз за національністю³, тому, звичайно, говорив французькою мовою. І Володимир Григорович також почав свій виступ французькою мовою і захопив тоді, зачарував буквально всю аудиторію, і навіть ті, хто його не знав, його полюбили. Всі до мене підходили і робили компліменти, що мені пощастило з науковим керівником.

Микола Ткачук. Мені сподобалося у Матвіїшині те, що він зі своєю аспіранткою знайшов рукопис повісті Марка Вовчка «Маруся», перекладеної на французьку мову. І він цю повість разом зі своєю аспіранткою ввів у науковий

¹ І.В. Девдюк захистила кандидатську дисертацію 9 червня 1999 р. в спеціалізованій раді Ін-ту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Див.: Девдюк І.В. Англійська література у творчій діяльності Пантелеймона Куліша (Переклади. Критичне сприйняття. Творче засвоєння): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.05. Київ, 1999. 19 с.

² Див.: Фесенко В.І. Творчість Жоржа Бернаноса: поетика події та пророцтва: дис. ... докт. філол. наук: 10.01.04 / Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Київ, 1999. 359 с. **Фесенко Валентина Іванівна** (1959–2012) – літературознавець, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії світової літератури Київського національного лінгвістичного ун-ту, фахівець у галузі новітньої французької літератури, інгермедіальності, поетики художнього тексту. Її ім'я присвоєно кафедрі теорії та історії світової літератури, яку вона очолювала.

³ Йдеться про **Філіппа Ле Тузе** (франц. Philippe Le Touzé), професора кафедри французької літератури ХХ століття Ун-ту Пікардії імені Жуля Верна (фр. Université de Picardie Jules Verne) (м. Ам'єн, Франція).

quelques questions où pour une consultation, je croyais qu'il allait me donner immédiatement une réponse toute faite. Mais après ces consultations, je repartais avec encore plus de questions, ce qui, en fin des fins, m'a permis de bien formuler mon point de vue, ma position.

Ivanna Devdiuk. L'un des jours inoubliables dont je me souviens jusqu'à présent, a été le jour de ma soutenance¹. Ce jour-là, Volodymyr Matviichyne était également l'opposant de Valentyna Fesenko, malheureusement décédée, qui soutenait alors sa thèse de doctorat². Son travail était consacré à la littérature française, et l'un des opposants était français de nationalité³, donc, bien sûr, il parlait français. Et monsieur Matviishyn a également commencé son discours en français et a captivé et charmé littéralement tout le public. Alors, tout le monde m'a complimenté en me disant quelle chance j'avais d'avoir un tel superviseur scientifique.

Mykola Tkachuk. Ce que j'ai apprécié chez Matviichyne c'est qu'avec sa doctorante il a trouvé le manuscrit de l'histoire de Marko Vovtchok «Marusia», traduite en français. Ils l'ont rendu accessible à tous les chercheurs du monde de la science.

¹ I.V. Devdiuk a soutenu sa thèse de doctorat le 9 juin 1999 devant le Conseil spécialisé de l'Institut de littérature Taras Shevchenko de l'Académie nationale des sciences d'Ukraine. Voir: Devdiuk I.V. *Anhliiska literatura u tvorchii diialnosti Panteleimona Kulisha (Pereklady. Krytychne spryiniattia. Tvorche zasvoiennia): avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.05. Kyiv, 1999. 19 s.*

² Voir: Fesenko V.I. *Tvorchist Zhorzha Bernanosa: poetyka podii ta prorotstva: dys. ... dokt. filol. nauk: 10.01.04 / In-t literatury im. T.H. Shevchenka NAN Ukrainy. Kyiv, 1999. 359 s.* **Valentyna Fesenko** (1959–2012), critique littéraire, docteur en philologie, maître de conférences, chef du département d'histoire et de théorie de la littérature mondiale à l'Université linguistique nationale de Kyiv, spécialiste de la littérature française contemporaine, de l'intermédialité et de la poétique du texte littéraire. Le département de théorie et d'histoire de la littérature mondiale qu'elle avait dirigé, porte aujourd'hui son nom.

³ Il s'agit de **Philippe Le Touzé**, professeur au département de littérature française du XXe siècle à l'Université de Picardie Jules Verne (Amiens, France).

обіг. На жаль, наша громадськість не звернула на це уваги, а це потрібно було, позаяк Етцель, по суті, видав цю повість «Маруся» як свою, тобто без імені Марка Вовчка¹.

Раїса Труш-Матвіїшин. Володимир Григорович був дуже добродушною людиною. Він дбав про кожного аспіранта, у нього їх було 19-ть. Він майже всіх повлаштував на роботу і завжди наголошував їм: «Оце ви захистилися. Але ви на цьому не зупиняйтесь, а йдіть далі, вперед і працюйте над собою». Його кредо була цитата Івана Яковича Франка: «Працювать, працювать і у праці сконать»².

* * *

Микола Ткачук. Пам'ятаю Матвіїшина як науковця в нас на вченій раді³. Він допитливий, ставив прекрасні питання, брав активну участь в обговоренні дисертацій наших аспірантів.

Василь Будний. Вперше я його побачив як члена спецради в нашому Львівському університеті імені Івана Франка, і враження було таке, що це людина така грузька, така сувора, на перший погляд, неприступна. Я був технічним секретарем цієї ради. Але, коли він починав говорити, брав участь на кожному засіданні в обговоренні дисертацій, було дуже цікаво прислухатися до його думок. У Володимира Григоровича Матвіїшина була надзвичайно

¹ Йдеться про Тамару Гаупт та її кандидатську дисертацію (див.: Гаупт Т.П. Творча діяльність Марка Вовчка в галузі художнього перекладу: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01. Івано-Франківськ, 2002. 18 с.).

² Йдеться про фінальні рядки вірша І. Франко «Земле, моя всеплодющая мати...» (1880, збірка «З вершин і низин», цикл «Веснянки», III):

Дай працювать, працювать, працювати,
В праці сконать!

³ Йдеться про спеціалізовану вчену раду із захисту кандидатських дисертацій з теорії літератури та порівняльного літературознавства при ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Malheureusement, notre public n'y a pas prêté attention, mais c'était nécessaire, puisque Etzel, en fait, a publié cette histoire comme étant la sienne, c'est-à-dire sans mentionner le nom de Marko Vovtchok¹.

Raisa Trush-Matviyishyn. Volodymyr était une personne très généreuse. Il se faisait des soucis pour chacun de ses doctorants, il en avait 19. Presque pour chacun il a trouvé une place et leur disait toujours: «Vous avez soutenu votre thèse. Mais on ne s'arrête pas là, il faut aller plus loin, il faut avancer et se perfectionner». Son credo était la citation d'Ivan Franko: «Travailler, travailler et en mourir»².

* * *

Mykola Tkachuk. Je me souviens de Matviichyne en tant que membre de notre conseil scientifique³. Il était curieux, posait d'excellentes questions et participait vivement aux discussions après la soutenance des thèses des doctorants.

Vasyl Budnyi. Je l'ai vu pour la première fois en tant que membre du conseil spécial de notre université Ivan Franko de Lviv. J'ai eu l'impression qu'il était un homme si sévère, à première vue, si inabordable. Et moi, j'étais le secrétaire technique de ce conseil. Mais quand il a commencé à parler, c'était très intéressant d'écouter ses réflexions. Il a participé à chaque réunion, à chaque discussion des thèses. Volodymyr Matviichyne était

¹ Il s'agit de Tamara Haupt et de sa thèse de doctorat (voir: Haupt T.P. *Tvorcha diialnist Marka Vovchka v haluzi khudozhnoho perekladu: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.01. Ivano-Frankivsk, 2002. 18 s.*).

² Il s'agit des derniers vers du poème d'Ivan Franko «Terre, ma mère féconde...» (1880, recueil «Des hauteurs et des plaines», cycle «Vesnyanky», III):

Laissez-moi travailler, travailler, travailler,
Et en mourir!

³ Il s'agit du Conseil académique spécialisé pour la soutenance des thèses de doctorat en théorie littéraire et en littérature comparée au TNPU Volodymyr Hnatiuk.

об'ємна ерудиція, тому він завжди міг подати нам, слухачам, явище в широкому контексті.

Наталія Яцків. Як для мене, Володимир Григорович – це людина, в якій постійно боролися дві любові: до України і до Франції, до української мови і до французької мови, до української літератури і до літератури французької. Як викладач, як професор кафедри світової літератури, зрозуміло, що він завжди поширював і українську літературу. Але його боліло те, що французька мова у нашому університеті не на належному рівні, що немає відповідної спеціальності, і років, певно, тридцять, мені так здається, він постійно виступав за те, щоб і в нас відкрили французьку філологію. Саме завдяки його старанням у нас сьогодні є спеціальність французька мова і література, відкрита 2002 року, є кафедра французької філології, маємо чудових випускників, які працюють у школах міста й області, які займають перші місця на олімпіадах, на наукових конкурсах. І думаємо, що ми будемо продовжувати його традиції.

Михайло Попович. Наша зустріч відбулася тільки тоді, коли на запрошення Прикарпатського університету я прийшов на кафедру французької мови прочитати декілька теоретичних курсів. І з того часу ми регулярно зустрічалися, обговорювали наші наукові плани, наші навчально-педагогічні видання, і десь йшли паралельно, десь наші дороги перетиналися, десь один одного підтримували. Мені навіть довелося провести з Володимиром Григоровичем декілька днів у Києві, на семінарі, організованому під егідою Посольства Франції для завідувачів кафедр. Ми сиділи поруч, жили в одному готелі, в одній кімнаті і говорили про нашу науку, про Францію, про наші плани на майбутнє. Говорили про наші таланти, якими плідно засіяна і Буковина, і Франківщина. Десь натякали один одному про можливість спільних проєктів, як-то керівництво науковими роботами чи видання спільних праць.

d'une érudition peu commune, c'est pourquoi il était toujours capable de nous présenter un phénomène dans un contexte assez large.

Natalia Yatskiv. Pour moi, Volodymyr Matviichyne était une personne qui, dans son âme, abritait deux amours contradictoires: pour l'Ukraine et pour la France, pour la langue ukrainienne et pour la langue française, pour la littérature ukrainienne et pour la littérature française. En tant qu'enseignant et professeur du Département de littérature mondiale, évidemment, il a toujours popularisé la littérature ukrainienne. Mais le fait que, dans notre université, la langue française n'était pas enseignée au niveau voulu, qu'il n'y avait pas de telle spécialisation, lui faisait de la peine. Et depuis, probablement pendant trente ans, me semble-t-il, il a constamment parlé de la nécessité d'avoir un département de philologie française. C'est grâce à ses efforts que nous avons aujourd'hui la spécialité de langue et littérature françaises, ouverte en 2002, qu'il y a un département de philologie française, que nous avons d'excellents diplômés qui travaillent dans les écoles de la ville et de la région, qui gagnent les premiers prix aux Olympiades et aux concours scientifiques. Et nous pensons pouvoir continuer ses traditions.

Mykhailo Popovych. Notre rencontre a eu lieu lorsque je suis venu au département de langue française, sur l'invitation de l'Université nationale Prykarpatskyi, pour faire quelques cours théoriques. Et depuis, nous nous sommes rencontrés régulièrement, nous avons parlé de nos projets scientifiques, de nos publications pédagogiques et méthodologiques. Quelquefois nous allions en parallèle, quelquefois nos chemins se croisaient, quelquefois nous nous soutenions. J'ai même eu l'occasion de passer plusieurs jours avec Volodymyr Matviichyne à Kiev, lors d'un séminaire organisé sous l'égide de l'ambassade de France à l'intention des chefs de service. Nous étions assis l'un à côté de l'autre, nous vivions dans le même hôtel, dans la même chambre et parlions de notre science, de la France, de nos projets d'avenir. On a parlé des talents, dont la Bucovine et la région de Frankivsk abondent. Parfois on parlait de la possibilité de projets communs, comme diriger des travaux scientifiques ou publier des recherches.

Наталія Яцків. Ми завжди запрошували Володимира Григоровича на кафедру французької філології. Приходив він до нас радо. Таке враження, що він у нас відпочивав. Після пари, після екзамену, після захистів дипломних, магістерських робіт він завжди любив у нас посидіти. Він дуже любив банани, і, коли він приходив на нашу кафедру, ми завжди старалися, щоб у нас стояла тарілка з бананами, і перше, що він брав, це отаке лакомство.

Іванна Девдюк. Володимир Григорович досконало знав зарубіжну літературу. Але він також дуже добре знав українську літературу. Він насправді любив українську літературу, як можна любити свою рідну землю, своїх батьків, і завжди розповідав про українських письменників так, ніби він їх особисто знав і переживав разом з ними їхні успіхи чи невдачі. І цю любов він передав нам, і ця любов перекинулася на всіх його учнів, аспірантів, студентів.

Раїса Труш-Матвіїшин. Незважаючи на те, що він народився у Франції і жив там одинадцять років, він понад усе любив свою Україну. Цей біль, що в нас зараз є в країні¹, він переживав усе своє життя.

Зі статті В. Матвіїшина

«Мовою чи язиком, або Постколоніальний синдром»:

«Після тижневої поїздки вагонами-телятниками нас, що прибули кораблем із Марселя до Одеси, нарешті довели до Ворошиловграда (нині – Луганськ), а звідти – у російськомовний Краснодар (батько був гірником). <...> Уже тоді я питав себе: а де ж та Україна, коли ніхто тут не розмовляє українською? І тоді я згадував французьку школу, в якій навчався у м. Ліберкур на півночі Франції, в якій обов'язково всі спілкувалися, навіть із дітьми численних емігрантів, тільки французькою. У випадку, коли вчитель чув нашу бесіду українською чи польською, неодмінно робив нам зауваження: „Parlez francais!” Такий підхід

¹ Йдеться про те, що з кінця лютого 2010 року до влади в Україні прийшла хунта Віктора Януковича, яка відстоювала московські інтереси.

Nataliia Yatskiv. Nous invitions souvent monsieur Volodymyr au département de philologie française. Il était heureux de venir chez nous. Il semblait que c'était ses moments de détente. Après les cours, après les examens, après la soutenance des thèses, il aimait rester un petit moment avec nous. Il aimait beaucoup les bananes, et quand il venait, on tâchait toujours d'avoir sur la table une assiette de bananes et la première chose qu'il prenait était cette friandise.

Ivanna Devdiuk. Volodymyr Matviichyne était un grand connaisseur de la littérature étrangère. Mais il connaissait aussi très bien la littérature ukrainienne. En fait, il l'aimait, comme on peut aimer sa terre natale, ses parents, et il parlait des écrivains ukrainiens comme s'il les connaissait personnellement et vivait avec eux leurs succès ou leurs échecs. Et cet amour, il nous l'a transmis, cet amour est resté avec tous ses étudiants, avec tous ses doctorants, avec tous ses successeurs.

Raisa Trush-Matviyishyn. Bien qu'il soit né en France et y ait vécu onze ans, il aimait par-dessus tout son Ukraine. La douleur que nous avons maintenant dans notre pays¹, il l'a vécu toute sa vie.

***Extrait de l'article de V. Matviichyne
«Parole ou langue, ou syndrome postcolonial» :***

«Après une semaine de voyage dans des wagons aux animaux, nous, arrivés par bateau de Marseille à Odessa, avons finalement été emmenés à Voroshilovgrad (aujourd'hui Lughansk), et de là à Krasnodon russophone (mon père était mineur). <...> Même alors, je me suis demandé: mais où est l'Ukraine si personne ici ne parle ukrainien? Et puis je me suis souvenu de l'école française où j'allais dans la ville de Libercourt dans le nord de la France. La-bas, tout le monde communiquait en français, même avec les enfants de nombreux émigrés, uniquement. Si le professeur nous entendait parler ukrainien ou polonais, il nous disait toujours: „Parlez français!” Cela faisait naître

¹ Nous faisons référence au fait, que depuis la fin février 2010, le pouvoir en Ukraine s'est retrouvé entre les mains de la junte de Viktor Yanukovych, qui défendait les intérêts de Moscou.

утверджував в нашій свідомості те, що ми повинні поважати мову держави, в якій живемо. І все це сприймалося як належне й не викликало ні в кого ніяких протестів – будь-яка держава зобов'язана зміцнювати й захищати свої національні устої, серед яких національна державна мова є пріоритетною».

(Україна молода. 2010. 2 квітня. С. 18)

Раїса Труш-Матвіїшин. І особливо, коли поставили міністром освіти Табачника, він це не міг перенести, і що українську мову зневажають.

«Аксіомою є постулат, що освіта у будь-якій країні повинна бути національною за духом і формою, інакше її державність буде постійно перебувати під загрозою. <...>

Україна витрачає непомірні державні кошти на підготовку кадрів для наших північних сусідів. Зневажливе ставлення окремих українських педагогів до рекомендаційних побажань Міністерства освіти і науки України щодо спілкування дітей та вчителів у позаурочний час у державних навчальних закладах державною мовою, трактування її як непрестижної, а звідси – відвертий глум, кепкування й небажання нею розмовляти та вивчати, веде до підриву авторитету держави в очах світової громадськості. <...>

Маємо суцільну русифікацію на всіх рівнях громадського життя на своїй рідній землі. Тому давно настав час по-справжньому, йдучи за світовим досвідом щодо збереження національних ознак держави, розпочати активнішу українізацію, передусім у царині освіти, без якої наше національне майбутнє є сумнівним. <...> Будь-який патріотично налаштований громадянин у кожній країні є націоналістом, і це явище позитивне.

Я вимагаю лише пошани до моєї держави, до моєї материнської мови, культури та паритетності у справі мовної політики на рідній, а не чужій землі»

(Україна молода. 2010. 2 квітня. С. 18)

dans nos esprits le respect de la langue, du pays où nous vivions. Et tout cela était naturel, était accepté et ne suscitait aucune protestation de la part de qui que ce soit! Tout État est obligé de renforcer et de protéger ses fondements nationaux, parmi lesquels la langue nationale constitue une priorité.

(Ukraine Jeune. 2010. 2 avril. P. 18)

Raisa Trush-Matviyshyn. Et lorsque Tabachnyk a été nommé ministre de l'Éducation, il a eu de la peine que la langue ukrainienne soit méprisée.

«C'est un axiome, le postulat que l'éducation dans tout pays doit être nationale par son esprit et par sa forme, sinon son statut d'État sera constamment menacé». <...>

L'Ukraine dépense des fonds publics exorbitants pour former du personnel pour nos voisins du nord. L'attitude dédaigneuse de certains enseignants ukrainiens à l'égard des recommandations du ministère de l'Éducation et des Sciences de l'Ukraine est scandaleuse. Dans les établissements d'enseignement publics, en dehors des heures de classe, la communication des enfants et des enseignants doit se faire dans la langue officielle. Son interprétation comme non prestigieuse, la moquerie et la réticence à en parler et à l'étudier conduisent à saper l'autorité de l'État aux yeux du monde entier. <...>

On observe une solide russification à tous les niveaux de la vie publique dans notre pays natal. C'est pourquoi le moment est venu depuis longtemps, à la suite de l'expérience mondiale en matière de préservation des caractéristiques nationales de l'État, de lancer une ukrainisation plus active, en premier lieu dans le domaine de l'éducation, sans laquelle notre avenir national sera menacé. <...> Tout citoyen patriote de n'importe quel pays est nationaliste, et c'est un phénomène positif.

J'exige seulement le respect de mon État, de ma langue maternelle, de ma culture et la parité en matière de politique linguistique dans mon pays natal, pas dans un pays étranger».

(Ukraine Jeune. 2010. 2 avril. P. 18)

Раїса Труш-Матвіїшин. Вівторок, 5 червня. Я прийшла з роботи, він був дуже сумний. Каже: «Ти знаєш, що проголосували за двомовність?»¹ Я відповідаю: «Я вже знаю». У той вечір вівторка 5 червня він багато говорив з Лесюком, з Хоробом стосовно мови. Він тим, напевно, дуже перейнявся.

На другий день ми встали, привіталися. А мені потрібно було йти на роботу, в нас була вчена рада. Я пішла. А коли я повернулася додому, телефон у мене був виключений, а мені вже дзвонили, а його вже не було.

Він завжди біли себе носив нітрогліцерин². Мабуть, він не встиг його витягнути, бо очевидці, які їхали в тому автобусі, сказали, що він щось почав шукати. Йому вступили місце, він подякував, сказавши, що їде тільки одну зупинку. А потім, коли вже все це сталося, я знайшла той нітрогліцерин у торбинці.

Борис Бунчук. Коли я дізнався, що не стало Володимира Григоровича, стало гірко на душі. А з іншого боку, я про нього подумав світло, і я згадав таке, що, коли про тебе так добре думають, коли про тебе так згадують, то значить, те життя, яке ти прожив, не було даремно.

¹ Йдеться про Закон «Про засади державної мовної політики» № 5029-VI (неофіційно відомий як «Закон Ківалова-Колесніченка») – ухвалений 3 липня 2012 року з порушенням конституційних норм та регламенту Верховною Радою України у 2-му читанні закон, що при незмінності визнання української мови як державної в Україні істотно розширював використання регіональних мов. У різноманітних експертних висновках зазначено, що ухвалений законопроект суперечить Конституції України, порушує Бюджетний кодекс України і спрямований на знищення української мови. Закон набув чинності 10 серпня 2012 р. Конституційний Суд України 28 лютого 2018 р. визнав Закон неконституційним і таким, що втратив чинність.

² **Нітрогліцерин** – (лат. Nitroglycerinum, англ. Nitroglycerin) – поширена назва для лікарських засобів (таблетки), які застосовуються в кардіології, зокрема при нападах стенокардії.

Raisa Trush-Matviyishyn. Mardi, le 5 juin. Quand je suis rentré, il était très triste. Il m'a dit: «Tu sais qu'ils ont voté pour le bilinguisme?»¹ J'ai répondu: «Je le sais déjà». Ce soir-là, mardi, le 5 juin, il a beaucoup parlé avec Lesiuk et Khorob concernant la langue. Il s'est probablement trop fait du mauvais sang pour cela.

Le lendemain, nous nous sommes réveillés et nous nous sommes salués. Moi, je devais aller au boulot, nous avons une réunion. Je suis sortie. Quand je suis rentré chez moi, mon téléphone était éteint. Mais j'avais déjà reçu un appel. Volodymyr n'était plus là.

Il avait toujours de la nitroglycérine dans sa poche. Apparemment, il n'a pas eu le temps de la sortir, car les témoins qui étaient dans ce bus ont déclaré qu'il avait commencé à chercher quelque chose. On lui a cédé la place, mais il a refusé en précisant qu'il ne ferait qu'un arrêt. Et puis, quand tout cela s'est produit, j'ai trouvé cette nitroglycérine² dans son sac.

Borys Bunchuk. Quand j'ai appris le décès de Volodymyr Matviichyne, c'est l'amertume qui a envahi mon cœur. Mais quand on se souvient de quelqu'un et quand on pense du bien de lui, cela veut dire que la vie qu'il a vécue n'a pas été vaine.

¹ Il s'agit de la Loi «Les principes de la politique linguistique de l'État» n°5 5029-VI (officieusement connue sous le nom de «loi Kivalov-Kolesnichenko»), adoptée le 3 juillet 2012 en violation des normes et des réglementations constitutionnelles par la Verkhovna Rada de l'Ukraine en deuxième lecture, qui, tout en reconnaissant l'ukrainien comme langue d'État en Ukraine, a considérablement élargi l'utilisation des langues régionales. Plusieurs experts ont déclaré que le projet de loi adopté contredit la Constitution de l'Ukraine, viole le Code budgétaire de l'Ukraine et vise à détruire la langue ukrainienne. La loi est entrée en vigueur le 10 août 2012. Le 28 février 2018, la Cour constitutionnelle d'Ukraine a déclaré la loi inconstitutionnelle et invalide.

² **Nitroglycérine** (*latin* Nitroglycerinum, *anglais* Nitroglycerin) – est un nom commun pour des médicaments (comprimés) utilisés en cardiologie, notamment pour les crises d'angine de poitrine.

Іванна Девдюк. У Джона Донна, англійського поета XVII ст., є такі слова, що зі смертю кожної людини маліє все людство і кожна людина зокрема.

Мені особисто не вистачає його живої енергетики, мені не вистачає його мудрого погляду, мені не вистачає його перевірених досвідом порад.

Михайло Попович. Я хочу сподіватися, що постать Володимира Григоровича як людини, як прекрасного педагога, який має багато учнів, як науковця, який має величезний науковий доробок, особливо на ниві підготовки підручників для різних категорій студентів, – що в цьому він буде і далі продовжувати жити.

Тамара Гаупт. Його, напевно, буде не вистачати завжди. І з такою втратою змиритися неможливо. Думаю, що наша пам'ять, наша добра пам'ять, наша довга пам'ять буде пов'язувати його там далеко із нами тут, на місці.

Ivanna Devdiuk. John Donne, le poète anglais du XVIIe siècle, a dit: Avec la mort de chaque personne, l'humanité entière et chaque personne en particulier sont touchées.

Quant à moi, personnellement, c'est son énergie qui me manque, son regard rempli de sagesse, ses conseils peaufinés par une longue expérience. Tout ça me manque énormément.

Mykhailo Popovych. J'espère bien que Volodymyr Matvii-chyne en tant que personnalité, en tant que merveilleux professeur avec de nombreux étudiants, en tant que chercheur ayant un énorme héritage scientifique, en particulier dans le domaine d'édition des manuels pour diverses catégories d'étudiants, va continuer à vivre dans tout ce qu'il avait créé.

Tamara Haupt. Il nous manquera probablement toujours. Et il est impossible d'accepter une telle perte. Je pense que notre mémoire, notre bonne mémoire, notre longue mémoire sera un solide lien entre lui là-bas et nous ici, sur terre.

Автобіографія
Матвіїшина Володимир Григоровича

Народився 23 липня 1935 р. в м. Ліберкур, департаменту Та-де-Кале (Франція) в сім'ї робітника-шахтаря. В 1941 р. поступив у ліберкурську початкову школу з французькою мовою викладання, де закінчив 4 класи в 1946 р. Того ж року разом з батьками був репатрійований в м. Краснодон, Ворошиловградська обл., де батько працював на шахті, а мати — домогосподаркою. В 1947 р. через хворобу батько змушений був залишити працю в шахті і ми переїхали в с. Вікно, Гусьтинського р-ну, Тернопільської обл. (батьківщина матері).

В 1949 р. я поступив в г. Влком і передував в його рядах до 1963 р., вивчив по віку. В 1954 р. закінчив Тришайлівську СШ (Тернопільської обл.) і в тому ж році поступив у Львівський держуніверситет на факультет іноземних мов (французьку філологію), закінчивши його в 1959 р. В 1957 р. працював перекладачем на VI Всесвітньому фестивалі молоді і студентів у м. Москві.

Після закінчення університету в 1959 р. був направлений в м. Івано-Франківськ учителем французької мови в СШ № 2, учителем англійської мови — в СШ № 15, з IX-1960 р. працюю викладачем французької мови в Івано-Франківському медичному інституті. В 1965 р. вступив в г. КПРС. В 1966 р. (червень-липень) був в Алжирі перекладачем делегації. В 1967 р. (квітень-листопад) працював перекладачем на Експо-67 в Канаді.

Autobiographie écrite de la main de V. Matviichyne

З 1960 р. по 1963 р. заочно вчився і закінчив Московські центральні курси "ИИЗЗ" (англійський в'їзд).
В 1969 р. опублікував підручник французької мови для студентів медичних інститутів. У квітні 1971 р. захистив дисертацію на тему "Еміль Золя в перекладі та критичні до України, (1875-1965 рр)."

В 1957 р. одружився з Івек (Матвіїшич) Христинкою Мівіною, 1936 р., працює викладачем французької мови Івано-Франківського інституту нафти і газу. В 1960 р. народився син Андрій, в 1964 р. - дочка Трина.

Мої батьки: батько - Матвіїшин Григорій Васильович 1901 народження, із селян-Бідняків, с. Печетиска, Рава-Руського р-ну, Млівської обл. (тепер Польща), помер 27 липня 1968 р.; мати - Матвіїшин Теодора Василівна, 1902 р., із селян-Бідняків, с. Вікно, Гусятинського р-ну, Тернопільської обл., пенсіонерка. Протриває разом зі мною.

В 1927 р. мої батьки виїхали із Західної України у Францію на заробітки. Батько працював там шахтарем, мати - на фермі, робітницею. Брат - Матвіїшин Йосиф Григорович, 1936 р., закінчив у 1959 р. Млівський політехнічний інститут (факультет нафти і газу), працює інженером - механіком у м. Харкові.

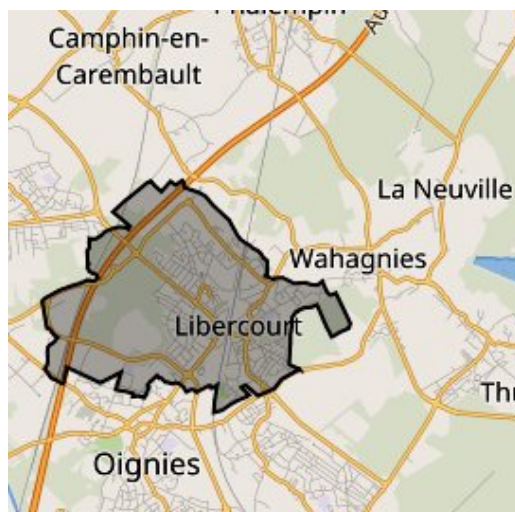
У Польщі протриває з 1945 р. рідний брат батька - Матвіїшин Микола Васильович, 1902 р., селянин.

До судової відповідальності я не претендував.
Протриваю в м. Івано-Франківську, вул. Текстиль 27 кв. 17, доп. тел. 3-40-06.

1971 р.

В. Матвіїшин

МІСТО ЛІБЕРКУР
НА ПІВНОЧІ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ,
ДЕ НАРОДИВСЯ В.Г. МАТВІШИН
LA VILLE DE LIBERCOURT AU NORD DE LA RÉPUBLIQUE
FRANÇAISE, OÙ V. MATVIICHYNE EST NÉ

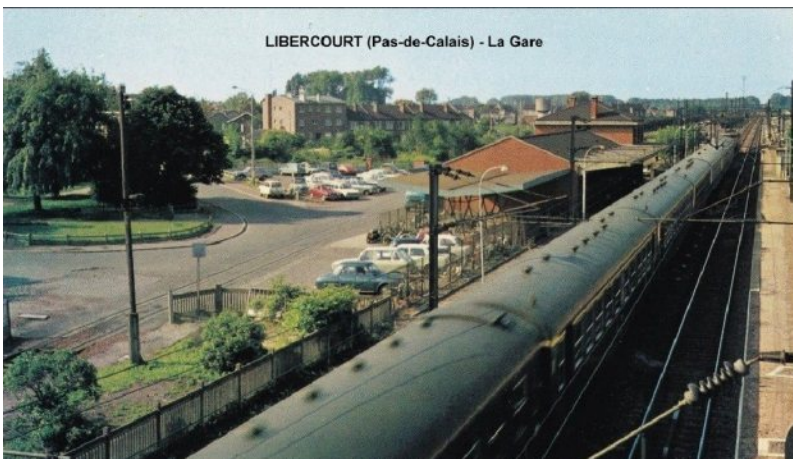

Герб м. Ліберкур
Emblème de la ville de Libercourt

7 LIBERCOURT (P. de C.) - La Gare

LIBERCOURT (Pas-de-Calais) - La Gare

Кінець 1930-х років. Ліберкур (Франція).
Григорій та **Теодора Матвіїшин** (ліворуч)

Fin des années 1930. Libercourt, (France).
Hryhorii et **Teodora Matviichyne** (à gauche)

Травень 1932 року. Ліберкур (Франція).
Григорій Матвіїшин (середній ряд, 3-й зліва)
з дружиною **Теодорою** (сидить 2-а справа)
з членами Союзу українських громадян

Mai 1932. Libercourt (France).
Hryhorii Matviichyne (rang du milieu, 3-ième à gauche)
avec sa femme **Teodora** (2-ème à droite),
et les membres de l'Organisation des citoyens ukrainiens

1937 рік. Ліберкур (Франція).
Маленькому **Володі** 2 роки
1937. Libercourt (France).
Le petit **Volodia** à l'âge de 2 ans

1944–1945 роки. Ліберкур (Франція).

Недільна українська школа, організована Г. Матвіїшиним.
Теодора (сидить 3-я зліва) та **Григорій Матвіїшин** (сидить 4-й зліва) з синами **Володимиром** (верхній ряд, 1-й справа) та **Йосипом** (верхній ряд, у центрі)

1944–1945. Libercourt (France).

École ukrainienne de dimanche, organisée par H. Matviichyne.
Teodora (3-ème à gauche) et **Hryhorii Matviichyne** (4-ème à gauche) avec leurs fils Volodymyr (en haut, 1-er à droite) et **Yosyp** (rang du haut, au centre)

1945 рік. Ліберкур (Франція).

Володимир Матвіїшин (2-й зліва) з мамою **Теодорою**,
батьком **Григорієм** та братом **Йосипом** (1936–1979)

1945. Libercourt (France).

Volodymyr Matviichyne (2-ème à gauche) avec sa mère
Teodora, son père **Hryhorii** et son frère **Yosyp** (1936–1979)

Початок 1950-х років. Село Вікно на Тернопільщині.

Володимир Матвіїшин з батьками і братом
Début des années 1950. Le village de Vikno dans la région
de Ternopil.

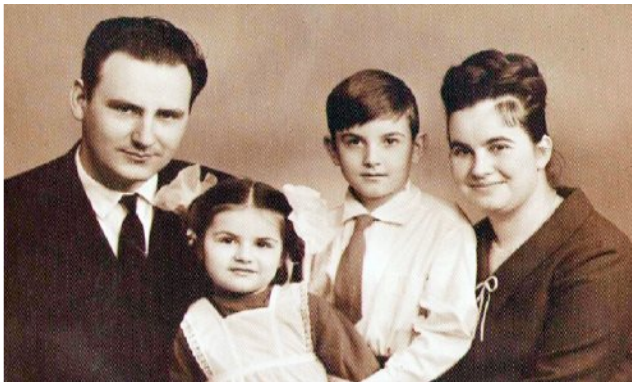
Volodymyr Matviichyne avec ses parents et son frère

Ярослав Олексійович Жовнірук

(1932–2014) – швагер В.Г. Матвіїшина (чоловік Зоряни, сестри дружини В.Г. Матвіїшина, другий зять його тещі Дарії Цвек)

Yaroslav Zhovniruk (1932–2014), beau-frère de V. Matviichyne (mari de Zoryana, sœur de l'épouse de V. Matviichyne, gendre de sa belle-mère Daria Tsvek)

1971 рік. Івано-Франківськ.

Володимир Матвіїшин з дружиною **Христіною Львівною** (1936–1998) та дітьми – сином **Андрієм** і донькою **Іриною**

1971. Ivano-Frankivsk.

Volodymyr Matviichyne avec sa femme **Khrystyna** (1936–1998) et ses enfants, son fils **Andriy** et sa fille **Iryna**

Дарія Цвек (1909–2004) – теща В.Г. Матвіїшина, відома українська кулінарка, іменем якої названо вулицю в Івано-Франківську, де вона мешкала, і встановлено анотаційну дошку

Daria Tsvek (1909–2004), belle-mère de V. Matviichyne, célèbre cuisinière ukrainienne, la rue d'Ivano-Frankivsk où elle habitait porte son nom, au mur de la maison on a installé une plaque commémorative

1974 рік. Волинь.

Володимир Матвіїшин з сином **Андрієм**
на полюванні

1974. Volygne.

Volodymyr Matviichyne avec son fils **Andrii** à la chasse

*Середина 2000-х років. Ліберкур
(Па-де-Кале, Франція).*

Володимир Матвіїшин з дружиною **Раїсою**
біля будинку, де народився і провів дитинство

*L'an 2000. Libercourt
(Pas-de-Calais, France).*

Volodymyr Matviichyne avec sa femme **Raisa**
près de la maison où il est né et a passé son enfance

Середина 2000-х років. Ліберкур.
Володимир Матвіїшин з дружиною **Раїсою**
в гостях у дочки **Ірини** та її чоловіка
Жана-Марі Турянського (пом. 2011)
ї онуки **Олени**

L'an 2000. Libercourt.
Volodymyr Matviichyne avec sa femme **Raisa** chez sa fille **Iryna** et
son mari **Jean-Marie Turiansky** (décédé en 2011)
et sa petite-fille **Olena**

Середина 2000-х років. Ліберкур.
Володимир Матвішин
з дочкою **Іриною** та онукою **Оленою**
L'an 2000. Libercourt.
Volodymyr Matviichyne avec sa fille **Iryna**
et sa petite-fille **Olena**

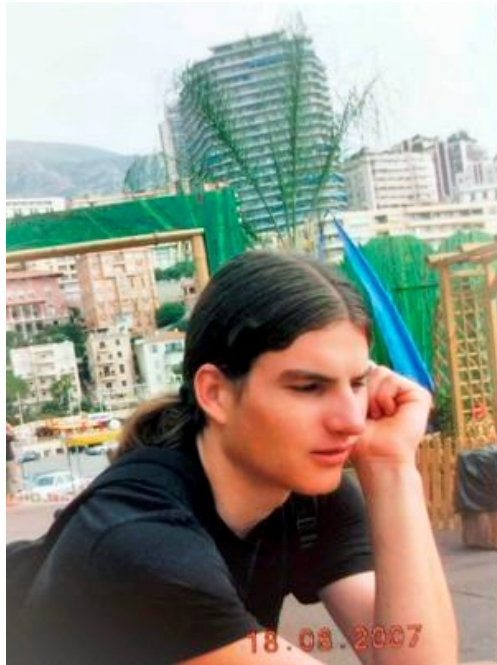

Травень 2018. Париж.

Андрій Матвіїшин із сестрою **Іриною** (ліворуч)
та дружиною **Тетяною** (праворуч)

Mai 2018. Paris.

Andrii Matviyishyn avec sa sœur **Iryna** (à gauche)
et sa femme **Tetiana** (à droite)

18 серпня 2007 року. Князівство Монáко.

Тарас Матвіїшин (1988–2010) –
старший син А. Матвіїшина й онук
В.Г. Матвіїшина, студент філософського факультету
ЛНУ імені Івана Франка (2005–2009), магістрант
філософського факультету ПНУ імені Василя Стефаника
(вересень 2009 – 2 січня 2010)

Le 18 août 2007. Principauté de Monaco.

Taras Matviyishyn (1988–2010), le fils aîné de A. Matviyishyn
et petit-fils V. Matviichyne, étudiant de la Faculté de philosophie de
l'Université nationale Ivan Franko (2005–2009), étudiant en Master
à la Faculté de philosophie de l'Université nationale Prykarpatsky
Vasyl Stefanyk (septembre 2009 – 2 janvier 2010)

2018 рік. Івано-Франківськ.

А. Матвіїшин з дружиною **Тетяною**
та молодшим сином **Назаром** (нар. 2009, молодшим онуком
В.Г. Матвіїшина)

2018. Ivano-Frankivsk.

A. Matviyishyn avec sa femme **Tetiana** et son fils cadet
Nazar (né en 2009, le plus jeune petit-fils de V. Matviichyne)

2018. Варшава. Польша.
Середній син А. Матвіїшина
й онук В.Г. Матвіїшина **Марко** (нар. 1993)

2018. Varsovie. Pologne.
Marko (né en 1993), le deuxième fils de A. Matviyishyn
et le petit-fils de V. Matviichyne

5 грудня 2020 року. Департамент Сена і Марна (Франція).

Ірина Матвіїшин (у центрі) з дочкою **Оленою**
та чоловіком **Дідьє Тессьє**

Le 5 décembre 2020. Département de Seine-et-Marne (France).

Iryna Matviichyne (au centre) avec sa fille **Olena**
et son mari **Didier Tessier**

СТУДЕНТСЬКІ РОКИ
У ЛЬВІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. І.Я ФРАНКА
ANNEES ESTUDIANTINES A L'UNIVERSITE D'ÉTAT IVAN FRANKO
(LVIV)

1 травня 1955 року. Львів.

Першокурсники ЛДУ (зліва направо):

Володимир Коваль (Жорж), Зеновій Бесараб (латина),
Володимир Матвіїшин, Гастон Боачідзе (другий курс),
Василь Луцик (староста) і **Альфред Рочняк**

Le 1-er mai 1955. Lviv.

*Les étudiants de la première année
de l'Université d'Etat de Lviv (de gauche à droite):*

Volodymyr Koval (George), Zenovii Besarab (latin),
Volodymyr Matviichyne, Gaston Boachidze (deuxième
année), **Vasyl Lutsyk** (responsable du groupe)
et **Alfred Rochniak**

Ізяслав Хмельницької обл.

Студенти-другокурсники (зліва направо):
Ярослав Погребенник, Володимир Матвіїшин
і Василь Луцик

Izyaslav, région de Khmelnytsky.
Les étudiants de la deuxième année (de gauche à droite):
Yaroslav Pogrebennyk, Volodymyr Matviichyne
et Vasyl Lutsyk

1955–1956 роки. Львів.
Студенти Львівського ун-ту
Христина Цвек (у шаюбі Матвіїшин)
і **Володимир Матвіїшин**

1955-1956. Lviv.
Volodymyr Matviichyne et **Hrystyna Tsviek** (sa future épouse),
étudiants de l'Université de Lviv

23 березня 1958 року. Львів.

Учасники вистави по п'єсі Мольєра у постановці
доцента **Івана Івановича Бабінчука** (*сидить у центрі*).

*Зліва направо: В. Матвіїшин, В. Луцик, В. Будзар,
А. Рочняк та Я. Погребенник*

Le 23 mars 1958. Lviv.

La pièce de Molière, mise en scène par **Ivan Babinchuk**, PhD
(*assis au centre*). *De gauche à droite: V. Matviichyne,*

V. Lutsyk, V. Budzar, A. Rochniak et Ya. Pogrebennyk

В. Матвішин (*верхній ряд, 2-й зліва*) з учасниками студентського театру під керівництвом доцента **І.І. Бабінчука** (*сидить 2-й справа*)

V. Matviichyne (*rang du haut, 2-ème à gauche*) avec les membres du théâtre d'étudiant sous la direction du professeur **I. Babinchuk** (*2ème à droite*)

ПОЇЗДКИ ЗА КОРДОН
VOYAGES À L'ÉTRANGER

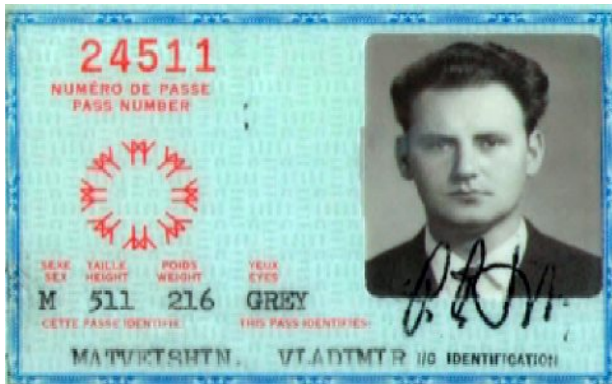

Липень 1967 року. Монреаль (Канада).
Всесвітня виставка «ЕКСПО-67».

Володимир Матвійшин (у центрі)
перекладач Президента Франції
Шарля де Голля (ліворуч)

Juillet 1967. Montréal (Canada).

Exposition universelle « EXPO-67 ». **Volodymyr Matviichyn**
(au centre) traducteur du président français
Charles de Gaulle (à gauche)

Володимир Матвіїшин (*праворуч*)
під час перебування в Канаді

Volodymyr Matviichyne (*à droite*)
lors de son séjour au Canada

1977 рік.

В.Г. Матвіїшин під час перебування в США

1977.

V. Matviichyné lors de son séjour aux USA

1981 рік. Великобританія.

В.Г. Матвішин (*праворуч*) під час перебування в одному із найдавніших університетських центрів Європи, з яким пов'язані імена 87 Нобелівських лауреатів, м. Кембріджі, що на сході Англії

1981. Grande Bretagne.

V. Matviichyne (*à droite*) lors de son séjour dans l'un des centres universitaires les plus anciens d'Europe, auquel sont associés les noms de 87 lauréats du prix Nobel, à Cambridge, à l'est de l'Angleterre

ПІД ЧАС РОБОТИ
В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
МЕДИЧНОМУ ІНСТИТУТУ (1961–1971)
PENDANT SON TRAVAIL A L'INSTITUT D'ÉTAT DE MEDECINE
A IVANO-FRANKIVSK (1961–1971)

Володимир Матвіїшин і кандидат
медичних наук, доцент (кафедра анатомії людини)

Микола Долішній (1929–1998)

Volodymyr Matviichyn et **Mykola Dolishnyi** (1929–1998),
PhD en sciences médicales, professeur agrégé
(département d'anatomie humaine)

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ УССР

КИЕВСКИЙ ОРДЕНА ЛЕНИНА ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКО

На правах рукописи

В. Г. МАТВИИШИН

ЭМИЛЬ ЗОЛЯ В ПЕРЕВОДАХ И КРИТИКЕ
НА УКРАИНЕ
(1875—1965)

(644—Литература стран Западной Европы
и Америки)

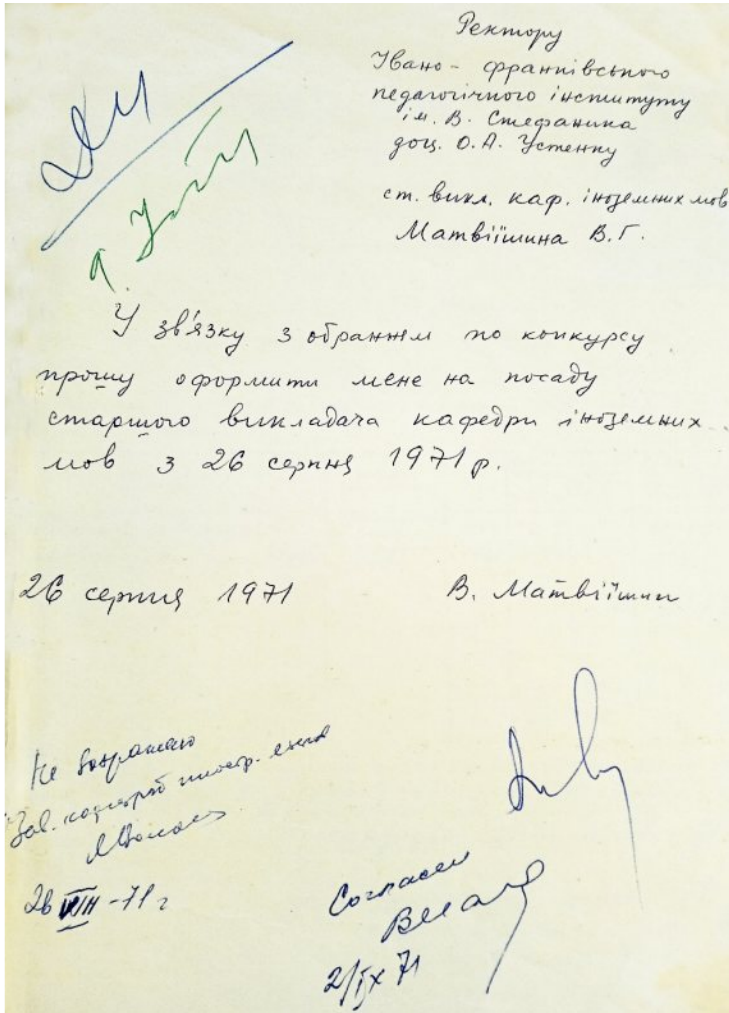
Автореферат
диссертации на соискание ученой степени
кандидата филологических наук

Киев—1970

Couverture du résumé de la thèse de V. Matviichyne

В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
ПЕДАГОГІЧНОМУ ІНСТИТУТІ ІМ. В.С. СТЕФАНИКА
(1971–1992)

INSTITUT PEDAGOGIQUE D'ÉTAT VASYL STEFANYK
D'IVANO-FRANKIVSK (1971–1992)

Demande d'emploi de V. Matviichyne à l'Institut pédagogique
d'Ivano-Frankivsk

ОСОБИСТИЙ ЛИСТОК

по обліку кадрів

Прізвище Матвіїшин
 ім'я Володимир по батькові Григорович
 Стать гол. З. Рік, число і м-ць народження 1935, 23/VІІ
 Місце народження м. Ліберкур
(село, місто, район, область)
департаменту Па-де-кале, Франція
 Національність українець б. Соц. походження з робітників
 Партійність Ч.К.ПРС партстаж лютий 1965 р. партквиток № 13040414
(місяць і рік вступу) квиток №
 Чи перебуваєте членом ВЛКСМ, з якого часу і № квитка з 1949 по 1963 р., видув по вік.
 Освіта вища

Назва учебного закладу і його місцезнаходження	Факультет або відділення	Рік вступу	Рік закінчення або виходу	Якщо не закінчили, то з якого року	Яку спеціальність одержано з результатом закінчення учебного закладу, повноти № диплома або посвідчення
<u>Львівський університет</u>	<u>французький филологічний</u>	<u>1954</u>	<u>1959</u>	-	<u>філолог</u>
<u>Московські заочні курси "УНЗ"</u>	<u>англійської мови</u>	<u>1960</u>	<u>1963</u>		

1. Якими іноземними мовами і мовами народів СРСР володієте французькою, російською, українською - вільно; англійською, південно-східно-російською
(читаєте і перекладаєте з словником, читаєте і можете розмовляти, володієте вільно)
 Вчений ступінь, вчене звання кандидат філологічних наук

2. Які маєте наукові праці і винаходи
 1) підручник французької мови для студентів медичних інститутів (М., "Вища школа", 1969, 14 друку арк.),
 2) Статті по темі дисертації "Близькість в перекладах та критиці по Україні в наукових "Радянське літературознавство", "Наукова філософія "Всесвіт" та ін.

Fiche personnelle de V. Matviichyne

28 листопада 1975 року. Івано-Франківськ.

*Справа наліво: доцент **Володимир Матвіїшин**, камерний та оперний співак (баритон), народний артист СРСР **Дмитро Гнатюк** (1925–2016), письменник **Степан Пушик** (1944–2018), живописець і мистецтвознавець **Михайло Фіголь** (1927–1999) та композитор **Богдан Юрків** (1930–2012)*

Le 28 novembre 1975. Ivano-Frankivsk.

*De droite à gauche : **Volodymyr Matviichyne**, **Dmytro Hnatiuk** (1925–2016), chanteur d'opéra (baryton), artiste émérite, **Stepan Pushyk** (1944–2018), écrivain, **Mykhailo Figol** (1927–1999), peintre et critique d'art, et **Bohdan Yurkiv** (1930–2012), compositeur*

ЧОЛОВІЧА САМОДІЯЛЬНА ХОРОВА КАПЕЛА «ЛІВІР»
ІФДШ ІМ. В.С. СТЕФАНІКА
CHORALE MASCULINE DES AMATEURS «YAVIR»

*Початок 1970-х років. Івано-Франківськ.
Другий ряд, у центрі – В.Г. Матвійшин.
На передньому плані: керівник капели, доцент Василь Іжак (1931–1994)
та постійна ведуча концертів капели Лілія Борисевич*

*Début des années 1970. Ivano-Frankivsk.
Deuxième rang, au centre – V. Matviishyn.
Au premier plan : Vasyl Yzhak (1931–1994), directeur de la chorale, PhD,
et Liliia Boysevych, présentatrice des concerts de la Chorale*

1973 рік. Івано-Франківськ.

Середній ряд, 2-й зліва – **В.Г. Матвіїшин**.

Солісти (зліва направо):

О. Юрчик, Петро Чоловський (1944–2021) та **І. Переверза**

1973. Ivano-Frankivsk.

Rang du milieu, 2ème à gauche – V. Matviichyne.

Solistes (de gauche à droite): **O. Yurchyk,**

P. Cholovskyi (1944–2021) et **I. Pereverza**

1980 рік. Івано-Франківськ / 1980. Івано-Франківськ.

Чоловіча самодіяльна хорова капела «Лвів» / Chorale masculine des amateurs «Yavir»

AVEC LES MEMBRES DE LA CHORALE «YAVIR»:

Володимир Матвіїшин,
декан Факультету іноземних мов

Volodymyr Matviichyn,
doyen de la Faculté
des langues étrangères

Ярослав Баран (1932–2003),
доцент кафедри німецької мови

Yaroslav Baran (1932–2003),
professeur agrégé du
département d'allemand

Василь Вакій (1942–2009),
заступник декана
Факультету підготовки
вчителів початкових класів

Vasyl Vakii (1942–2009),
vice-doyen de la Faculté de
formation des enseignants du
primaire

Григорій Величко
(нар. 1943),
завідувач кафедри методики
музичного виховання, співу
і хорового диригування

Hryhorii Velychko (né en
1943), chef du département
des méthodes d'éducation
musicale, de chant et de
direction chorale

Василь Доронюк

(1939–2011),
доцент кафедри методики
музичного виховання, співу
і хорового диригування

Vasyl Doroniuk (1939–2011),
professeur agrégé du
département de méthodologie
d'éducation musicale, de
chant et de direction chorale

Володимир Кващук

(1940–2023),
викладача методики
музичного виховання, співу і
хорового диригування

Volodymyr Kvashchuk
(1940–2023),
professeur de méthodologie
d'éducation musicale, de
chant et de direction de
chorale

Богдан Кіндратюк,
асистент кафедри теорії і
методики піонерської і
комсомольської роботи

Bohdan Kindratiuk,
professeur du département de
théorie et méthodologie de
travail avec la jeunesse

Степан Копчак (1931–2001),
заступник декана історичного
факультету

Stepan Kopchak (1931–2001),
doyen adjoint
de la Faculté d'histoire

Іван Легкий (1943–1999),
асистент вокально-
диригентської кафедри

Ivan Legky (1943–1999),
professeur du département de
chant et de direction de
d'orchestre

Микола Лесюк,
заступник декана
філологічного факультету

Mykola Lesiuk, vice-doyen de
la Faculté des Lettres

Василь Лужний (1931–2014),
завідувач кафедри теорії і
історії музики та гри на
музичних інструментах

Vasyl Luzhnyi (1931–2014),
chef du département de
théorie et d'histoire de la
musique

Микола Масляк (1931–2001),
заступник декана
фізико-математичного
факультету

Mykola Masliak (1931–2001),
doyen adjoint de la Faculté de
physique et de mathématiques

Михайло Сливоцький (1944–2023),
старший викладач вокально-
диригентської кафедри
Mykhailo Slyvotskyi (1944–
2023), professeur du
département de chant et de
direction d'orchestre

Петро Сусак (1946–2017),
завідувач навчального
відділу інституту
Petro Susak (1946–2017),
chef du département
pédagogique

Михайло Фіголь (1927–
1999), доцент кафедри
педагогіки і методики
початкового навчання
Mykhailo Figol (1927–1999),
professeur agrégé du
département de pédagogie et
méthodologie de
l'enseignement primaire

Антон Чорний (1923–2007),
декан Факультету підготовки
вчителів початкових класів
Anton Chornyi (1923–2007),
doyen de la Faculté de
formation des enseignants du
primaire

Степан Ярмусть (1941–2003),
художній керівник капели «Явір»,
доцент кафедри методики музичного виховання,
співу і хорового диригування

Stepan Yarmus (1941–2003), directeur artistique de la chorale
«Yavir», professeur agrégé du département des méthodologie de
l'éducation musicale, de chant et direction chorale

*Листопад 1976 року. Село Воронів
Городенківського р-ну Івано-Франківської обл.*
Декан Факультету іноземних мов **В.Г. Матвіїшин** (ліворуч)
та доценти факультету **Василь Васильович Лазарович**
(1946–2009, *стоїть у центрі*), **Віктор Олексійович**
Кравченко (1933–2007, *стоїть 4-й справа*), **Святослав**
Петрович Гандзюк (1939–2009, *стоїть праворуч*) на
збиранні цукрових буряків

*Novembre 1976. Le village de Voroniv
District de Horodenka, région d'Ivano-Frankivsk.*
V. Matviichyne, doyen de la Faculté des Langues Étrangères
(*à gauche*) et les professeurs agrégés de la faculté **Vasyl**
Lazarovych (1946–2009, *debout au centre*), **Viktor**
Kravchenko (1933–2007, *4e à droite*), **Sviatoslav Handziuk**
(1939–2009, *debout à droite*) lors de la récolte
des betteraves sucrières

7 червня 1979 року. ІФДПІ ім. В.С. Стефаника.
 Державний екзамен з англійської мови приймають (зліва направо):
 зав. кафедри англійської мови, доцент **В.О. Кравченко**,
 зав. кафедри німецької мови, доцент **С.П. Гандзюк**, голова
 ДЕК доцент **Степан Петрович Букавин** (1933–2017), декан
 Факультету іноземних мов, доцент **В.Г. Матвіїшин** та
 доценти кафедри англійської мови **Людмила Андріївна**
Остапенко, **Володимир Леонідович Філатов-Белоусов**
 (1925–?), **Гурій Дмитрович Поліщук** (1924–1989) і **Валерій**
Басильович Михайленко (1944–2021)

*Le 7 juin 1979. Institut pédagogique Vasyl Stéfanyk,
 Ivano-Frankivsk.*

L'examen d'anglais (*de gauche à droite*): **V. Kravchenko**, chef
 du Département d'anglais, professeur agrégé, **S. Handziuk**,
 chef du Département d'allemand, **S. Bukavyn** (1933–2017),
 professeur agrégé, **V. Matviichyne**, doyen de la Faculté des
 langues étrangères, professeur agrégé et **Lyudmila Ostapenko**,
Volodymyr Filatov (1925–?), **Hurii Polishchuk** (1924–1989) et
Valerii Mykhailenko (1944–2021), professeurs agrégés
 du Département d'anglais

1982 рік. Івано-Франківськ.

Декан Факультету іноземних мов, доцент **Володимир
Матвішин** зі студентами-відмінниками **Любов'ю
Доронюк** (3-я зліва), **Олександром Кравченком** та ін.

1982. Ivano-Frankivsk.

Volodymyr Matviichyne, doyen de la Faculté des langues
étrangères, PhD, avec les meilleures étudiants: **Liubov
Doroniuk** (3-ième à gauche), **Oleksandr Kravchenko**
et d'autres

1982 рік. Івано-Франківськ. Останній дзвоник.
Стоять: **Оксана Дяків** (2-а зліва), **Лариса Уварова** (6-а зліва), **Євгенія Уздінська** (8-а зліва), **Василь Павлюк** (1931–1995, 1-й справа), **Надія Лесів** (2-а справа).
Сидять: **Любов Михайлюк** (Доронюк, 1-а зліва),
Володимир Матвіїшин (у центрі),
Тамара Гаупт (2-а справа) та ін.

1982. Ivano-Frankivsk. La dernière cloche.
Debout: **Oksana Diakiv** (2-ième à gauche), **Larysa Uvarova** (6-ième à gauche), **Yevhenia Uzdinska** (8-ième à gauche), **Vasyl Pavliuk** (1931-1995, 1e à droite), **Nadiia Lesiv** (2-ième à droite). Assis: **Liubov Mykhailiuk** (Doronyuk, 1ère à gauche), **Volodymyr Matviichyne** (au centre), **Tamara Haupt** (2-ième à droite) et autres

Кінець 1980-х років. Дрогобич. Наукова конференція.
У президії сидять (справа наліво): кандидат філологічних наук, доцент **Володимир Матвішин**, завідувач кафедри іноземних мов Дрогобицького державного педагогічного ін-ту, кандидат філологічних наук, доцент **Тіберій Юрійович Попп** (1934–1994), кандидат філологічних наук, доцент **Надія Грицина** (1941–2013). З доповіддю виступає старший викладач **Лідія Андрощук**

Fin des années 1980. Drohobytch Conférence scientifique.
De droite à gauche: Volodymyr Matviichyne, PhD, professeur agrégé, **Tiberii Popp** (1934–1994), chef du département de langues étrangères de l'Institut pédagogique d'État de Drohobytch, PhD, professeur agrégé, **Nadiia Hrytsyna** (1941–2013), PhD, professeure agrégée, **Lidiia Androshchuk**, professeure, présente son rapport

135810

КИЕВСКИЙ ОРДЕНА ЛЕНИНА И ОРДЕНА ОКТЯБРЬСКОЙ
РЕВОЛЮЦИИ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. Т.Г.ШЕВЧЕНКО

На правах рукописи

МАТВИЙШИН Владимир Григорьевич

УКРАИНСКО-ФРАНЦУЗСКИЕ ЛИТЕРАТУРНЫЕ СВЯЗИ
XIX - НАЧАЛА XX СТ.

(Переводы. Критическое восприятие. Творческое
усвоение)

Специальность. 10.01.03 - Литература народов СССР
(украинская дооктябрьская)

10.01.05 - Литература стран Западной
Европы, Америки и Австралии

А в т о р е ф е р а т

диссертации на соискание ученой степени
доктора филологических наук

Наукова бібліотека
ім. М. Максимовича
КНУ

ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Київ - 1991

135810A

11 0 00

Работа выполнена на кафедре иностранных языков

Ильинско-Франковского государственного педагогического
института им. В.С. Стефаника

ОФИЦИАЛЬНЫЕ ОПОНЕНТЫ: доктор филологических наук,
профессор Д.С. НАЛИВАЙКО
доктор филологических наук,
ведущий научный сотрудник
Института им. Т.Г.Шевченко
АН УССР им. Ф.П. ПОТРЕБЕННИК
доктор филологических наук,
профессор П.А. ХРОПКО

ВЕДУЩАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ - Львовский государственный
университет имени И.Я.Франко

Защита состоится 10 декабря 1991 года
на заседании специализированного совета Д 068.18.10
по присуждению ученой степени доктора филологических наук
в Киевском ордена Ленина и ордена Октябрьской Революции
государственном университете имени Т.Г. Шевченко по адресу:
252017, Киев-17, бульвар Шевченко, 14

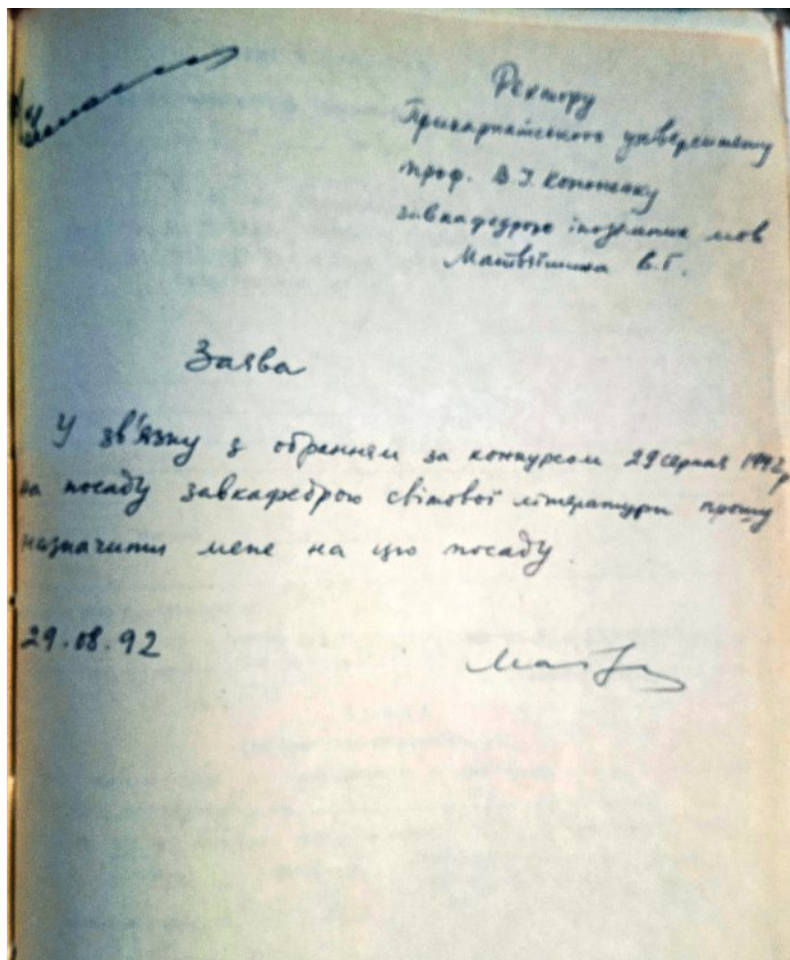
С диссертацией можно ознакомиться в научной biblio-
теке Киевского государственного университета им. Т.Г.Шевченко
/Киев, ул. Владимирская, 58/

Автореферат разослан 10 октября 1991 года

Ученый секретарь *В. Жуков* доцент ГРИШЫК Л.В.
специализированного совета

У ПРИКАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
(26 СЕРПНЯ 1992 – 6 ЧЕРВНЯ 2012)
À L'UNIVERSITÉ PRYKARPATSKY VASYL STEFANYK
(LE 26 AOÛT 1992 – 6 JUIN 2012)

Demande d'emploi de V. Matviichyne au poste
de chef du Département de littérature mondiale

1992–1993 роки. Івано-Франківськ.
Професор **В.Г. Матвіїшин** приймає вступний іспит
в аспірантуру в **Т.П. Гаупт**
1992–1993. Ivano-Frankivsk.
T. Haupt passe son examen de doctorat

1996 рік. Івано-Франківськ.
Професор **В.Г. Матвіїшин** вітає **Оксану Грещук** (1962–
2003) з успішним захистом кандидатської дисертації.
Праворуч – кандидат філологічних наук, доцент,
учений секретар спеціалізованої ради із української
мови і літератури при ПНУ імені Василя Стефаника
Надія Тишківська

1996. Ivano-Frankivsk.
V. Matviichuk félicite **Oksana Greshchuk** (1962–2003) pour
avoir soutenu avec succès sa thèse de doctorat. À droite –
Nadiia Tyshkivska, PhD, professeure agrégée, secrétaire
académique du conseil spécialisé pour la langue et la
littérature ukrainiennes de PNU Vasyl Stefanyk

Травень 1996 року¹. Івано-Франківськ.

В.Г. Матвійшин (10-й зліва), старший науковий співробітник Сидір Кірраль (Бердянськ, 1-й зліва), професор Володимир Полєк (2-й зліва), Микола Ігачук (Тернопіль, 6-й зліва), доцент Євген Баран (8-й зліва), Степан Пушник (9-й зліва), доцент Світлана Луцак (14 зліва), професор Богдан Мельничук (Чернівці, 1-й справа), письменник Ярослав Дорошенко (2-й справа), доцент Марта Хороб (4-а справа), письменник Степан Процюк (6-й справа), доцент Роман Пихманець (8-й справа), професор Микола Лєсюк (*сидить лежоруч*) та професор Василь Грещук (*сидить праворуч*) серед учасників ювілейної наукової конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження В.С. Стефаника

1. У документальній стрічці «Очила Іншого: Марко Теглінський і Володимир Матвійшин» (у проміжку 3 год. 12 хв. 48 сек – 3 год. 13 хв. 08 сек.) у підписі до цієї та наступної світлина помилово вказано, що у травні 2001 року відбулася наукова конференція з нагоди 130 річниці від дня народження В.С. Стефаника. Насправді на вказаній фото зображені учасники наукової конференції, яка відбулася у травні 1996 року і була присвячена 125-річчю від дня народження письменника.

Mai 1996¹. Ivano-Frankivsk.

V. Matviushyn (10-ième à gauche), Sydir Kural, collaborateur scientifique (Berdiansk, 1er à gauche), Volodymyr Polek (2-ième à gauche), Mykola Tkachuk (Temopil, 6-ième à gauche), Yevhen Baran (8-ième à gauche), Stepan Pushyk (9-ième à gauche), Sytilana Lutsak (14e à gauche), Bohdan Melnychuk (Tchernivtsi, 1er à droite), Yaroslav Doroshenko, écrivain, (2e à droite), Marta Khorob (4e à droite), Stepan Protsiuk, écrivain, (6-ième à droite), Roman Pikhmanets (8-ième à droite), Mykola Lesiuk (assis à gauche) et Vasyl Greshchuk (assis à droite) avec les participants de la conférence scientifique jubilaire consacrée au 125e anniversaire de la naissance de Vasyl Stefanyk.

¹ Dans le documentaire «Avec les yeux d'un autre: Marko Teplinsky et Volodymyr Matviushyn» (entre 3 h 12 min 48 s et 3 h 13 min 08 s), sous cette photo et sous la suivante on a indiqué une information erronée. Il s'agit qu'en mai 2001, une conférence scientifique a eu lieu à l'occasion du 130e anniversaire de la naissance de Vasyl Stefanyk. En effet, les photos indiquées représentent les participants de la conférence scientifique, qui a eu lieu en mai 1996 et était dédiée au 125e anniversaire de la naissance de l'écrivain.

Травень 1996 року. Івано-Франківськ.

Учасники ювілейної наукової конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження В.С. Стефаника (зліва направо): верхній ряд – професор **М.П. Ткачук** (Тернопіль), письменника **С.Г. Пушик** (Івано-Франківськ), професор **В.Г. Матвіїшин** (Івано-Франківськ); середній ряд – доцент **Майя Хмелюк** (Луцьк), доцент **Ніна Осьмак** (Київ), професор **Олена Гнідан** (Київ), доцент **М.Б. Хороб** (Івано-Франківськ), письменник **Я. Дорошенко** (Івано-Франківськ); сидять – доктор філологічних наук **Анатолій Гуляк** (Київ), доцент **Сидір Кіраль** (Бердянськ)

Mai 1996. Ivano-Frankivsk.

Les participants à la conférence scientifique jubilaire consacrée au 125e anniversaire de la naissance de Vasyl Stefanyk (de gauche à droite): rang du haut – **M. Tkachuk** (Ternopil), écrivain **S. Pushyk** (Ivano-Frankivsk), **V. Matviichyne** (Ivano-Frankivsk); rang du milieu – **Maiia Khmeliuk** (Lutsk), **Nina Osmak** (Kiev), **Olena Hnidan** (Kiev), **M. Khorob** (Ivano-Frankivsk), **Ya. Doroshenko**, écrivain (Ivano-Frankivsk); assis – **Anatolii Huliak**, docteur en sciences philologiques (Kiev), **Sydir Kiral**, PhD (Berdyansk)

31 травня 1996 року. Івано-Франківськ.

Професор **Володимир Матвішшин**
і професор **Марко Теплінський**

31 mai 1996. Ivano-Frankivsk.

Volodymyr Matviichyne et **Mark Teplinsky**

1997 рік. Івано-Франківськ.

Професор **В.Г. Матвішшин** і доктор філософських наук,
професор (кафедри філософії та соціології ПНУ імені Василя
Стефаніка) **Степан Возняк** (1929–2014) на вченому
засіданні у Прикарпатському ун-ті

1997. Ivano-Frankivsk.

V. Matviichyne et **Stepan Vozniak** (1929–2014), docteur en
sciences philosophiques, maitre de conférences (Départements
de philosophie et de sociologie de PNU Vasyl Stefanyk) lors
d'une réunion universitaire à l'Université Prykarpatskiy

27 вересня 2002 року. Львів.

Професори **Роман Гром'як** (1937–2014) із Тернополя,
В.Г. Матвіїшин і **В.В. Грешук**

27 septembre 2002. Lviv.

Les professeurs **Roman Hromiak** (1937–2014) de Ternopil,
V. Matviichyne et **V. Greshchuk**

5 травня 2005 року. Тернопіль.

На засіданні спеціалізованої ради при ТНПУ імені Володимира Гнатюка під головуванням професора **Р.Т. Гром'яка** (*у центрі президії*) кандидатську дисертацію захищає **Мирослава Медицька-Хороб** (1978–2010). Науковий керівник – професор **В.Г.Матвіїшин** (*ліворуч на передньому плані*)

5 mai 2005. Ternopil

Lors de la réunion du conseil spécialisé de l'Université nationale pédagogique Volodymyr Hnatiuk, présidée par le professeur **R. Hromiak** (*au centre du présidium*). **Myroslava Medytska-Khorob** (1978–2010) présente sa thèse de doctorat. Directeur de recherche – professeur **V. Matviichyne** (*à gauche au premier plan*)

5 травня 2005 року. Тернопіль.

*Зліва направо: професор **В.Г. Матвіїшин**,
доцент **Наталія Поплавська** (Тернопіль),
старший науковий співробітник **Євген Нахлік** (Київ-Львів)
та професор **Ростислав Радишевський** (Київ)*

5 mai 2005. Ternopil.

*De gauche à droite : **V. Matviichyne**, maître des conférences,
Nataliia Poplavska, professeur agrégé (Ternopil),
Yevhen Nakhlik, collaboratuer scientifique (Kiev-Lviv)
et **Rostyslav Radyshevskiy**, maître des conférences (Kyiv)*

СТРИЖНЕВИЙ КВІНТЕТ НАРОДНОГО МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКОГО АНСАМБЛЮ “КАПЕЦЬ”

Степан Хороб

Микола Лесюк

Богдан Грицуляк

Володимир Матвіїшин

Василь Ґрещук

За спогадами М.П. Лесюка, назву міжфакультетському ансамблю «Капець» запропонував Степан Пушик – письменник, який також працював на кафедрі української літератури ПНУ імені Василя Стефаника.

Quintette à cordes de l'ensemble folklorique «Kapets».

De gauche à droite: *rang du haut* – **Stepan Khorob, Mykola Lesiuk, Bohdan Hrytsuliak**; *rang du bas* – **Volodymyr Matviichyne** et **Vasyl Greshchuk**.

M. Lesiuk se souvient que le nom de l'ensemble «Kápets» a été proposé par Stepan Pushyk, un écrivain, qui a également travaillé au Département de littérature ukrainienne de PNU Vasyl Stefanyk.

НА КАФЕДРІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ПНУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
AU DEPARTEMENT DE PHILOGIE FRANÇAISE
DE PNU VASYL STEFANYK

Професор **В.Г. Матвіїшин**
та професор **М.М. Попович** з ЧНУ імені Юрія Федьковича
Le Professeur **V. Matviichyne** et le professeur **M. Popovych**
de l'Université nationale Yuriy Fedkovych

2006 рік. Івано-Франківськ.

*Зліва направо: **Леся Могила**, проректор з міжнародних відносин **Ігор Цепенда**, **Т.П. Гаупт**, Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні **Жан-Поль Клод Везіан**, зав. кафедри світової літератури **В.Г. Матвіїшин**, **Галина Назарук** (Воронько), **Людмила Цюпа**, **Ольга Скарбек**, зав. кафедри французької філології **Н.Я. Яцків***

2006. Ivano-Frankivsk.

*De gauche à droite : **Lesia Mohyla**, **Ihor Tsependa**, vice-recteur pour les relations internationales, **Tamara Haupt**, **Jean-Paul Claude Vesian**, Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de France en Ukraine, **V. Matviichyne**, chef du Département de littérature mondiale, **Halyna Nazaruk** (Voronko), **Liudmyla Tsiupa**, **Olga Skarbek**, **N. Yatskiv**, chef du Département de philologie française*

Зліва направо: сидять – О.Г. Скарбек, В.Г. Матвіїшин, Зоряна Крук, Т.П. Гаупт; стоять – Галина Назарук, Н.Я. Яцків, Наталія Луцик, Наталія Блага, Л. Могила
De gauche à droite : assis – O. Skarbek, V. Matviichyne, Zoriana Kruk, T. Haupt; debout – Halyna Nazaruk, N. Yatskiv, Nataliia Lutsyk, Nataliia Blaha, L. Mohyla

*Зліва направо: сидять – Г. Назарук, Н.Я. Яцків,
В.Г. Матвіїшин, Т.П. Гаупт; стоять – Н. Блага,
Л. Могила, Н. Луцик*

*De gauche à droite : assis – H. Nazaruk, N. Yatskiv,
V. Matviichyne, T. Haupt; debout – N. Blaha, L. Mohyla,
N. Lutsyk*

20 березня 2008 року. Івано-Франківськ.

Професор **В.Г. Матвійшин** виступає
на відкритті Франкофонії у ПНУ імені Василя Стефаника

20 mars 2008. Ivano-Frankivsk.

Le Professeur **V. Matviichyne** prend la parole à l'ouverture
de la Francophonie à PNU Vasyl Stefanyk

2009 рік. Івано-Франківськ.

Професор **В.Г. Матвішин** та доктор філологічних наук, професор ЛНУ імені Івана Франка **Роман Помірко** (1942–2020) під час акредитації спеціальності «Французька мова і література»

2009. Ivano-Frankivsk.

Le Professeur **V. Matviichyne** et **Roman Pomirko** (1942–2020), docteur en sciences philologiques, professeur de LNU Ivan Franko lors de l'accréditation de la spécialité «Langue et littérature française»

*Зліва направо: стоять – Н. Блага, В.Г. Матвіїшин,
Т.П. Гаупт, Г. Назарук, Н. Луцик, О.Г. Скарбек;
сидять – Л. Могила, З. Крук*

*De gauche à droite : debout – N. Blaha, V. Matviichyne,
T. Haupt, H. Nazaruk, N. Lutsyk, O. Skarbek;
assis – L. Mohyla, Z. Kruk*

*Різдвяні зустрічі на французькому відділенні
ПНУ імені Василя Стефаника*

Rencontres de Noël à la succursale française
de PNU Vasyl Stefanyk

Друга половина 2000-х років. Івано-Франківськ.
Кандидатський іспит в ПНУ імені Василя Стефаника
з літературознавства приймають (*справа наліво*):
професор **В.Г.Матвіїшин**, професор **М.В. Теплінський**,
доцент **І.В. Девдюк** та професор **С.І. Хороб**

L'an 2000. Ivano-Frankivsk.
L'examen d'études littéraires au PNU Vasył Stefanyk (*de droite*
à gauche): **V. Matviichyne**, **M. Teplinsky**, **I. Devdiuk**
et **S. Khorob**

РЕГІОНАЛЬНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ТВОРЧИСТЬ М.В. ГОГОЛЯ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ.
(ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)»
(24–25 БЕРЕЗНЯ 2009 РОКУ. ПНУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА)

CONFERENCE SCIENTIFIQUE REGIONALE
«L'ŒUVRE DE MYKOLA HOHOL DANS LE CONTEXTE DE LA CULTURE
MONDIALE. (A L'OCCASION DU 200E ANNIVERSAIRE DE SA NAISSANCE)»
(24–25 MARS 2009. PNU VASYL STEFANYK)

Президія пленарного засідання (*справа наліво*):
лауреат Шевченківської премії **С.Г. Пушик**, доктор
філологічних наук, професор, академік НАПН України,
завідувач кафедри загального і порівняльного мовознавства
(нині загального та германського мовознавства)

В.І. Кононенко, доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри світової літератури **В.Г. Матвіїшин**,
доктор філологічних наук, доцент **І.В. Козлик**.

З доповіддю виступає доктор філологічних наук, доцент
Роман Голод

Assemblée plénière (*de droite à gauche*): **Stepan Pushyk**,
lauréat du Prix Shevchenko, **Vitalii Kononenko**, docteur en
sciences philologiques, professeur, académicien de l'Académie
nationale des sciences d'Ukraine, chef du département de
linguistique générale et comparée (aujourd'hui linguistique
générale et germanique), **Volodymyr Matviichyne**, docteur en
sciences philologiques, maître de conférences, chef du
département de littérature mondiale, **Ihor Kozlyk**,
PhD **Roman Holod**, docteur en sciences philologiques,
professeur agrégé présente son rapport

Професор **В.Г. Матвіїшин** виголошує пленарну доповідь на тему: «Українське козацтво в творчій інтерпретації Миколи Гоголя і Проспера Меріме»

V. Matviichyne présente son rapport sur le thème: «Les cosaques ukrainiens dans les œuvres de Mykola Hohol et Prosper Mérimée»

Професор **В.Г. Матвіїшин** і доцент **І.В. Козлик** у президії конференції **V. Matviichyne** et **I. Kozlyk** président une conférence

Під час роботи секції «Comparative».
Керівники секції: професор **В.Г. Матвійшин**
і доцент **І.В. Девдюк**

Session de la section «Comparative».
Chefs de section: **V. Matviichyne**, maitre de conférences,
et **I. Devdiuk**, PhD

НА ВІДЗНАЧЕННІ В ІНСТИТУТІ ФІЛОЛОГІЇ ПНУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
85-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА М.В. ТЕПЛІНСЬКОГО
(СЕРЕДИНА ВЕРЕСНЯ 2009 РОКУ)

CELEBRATION DU 85-E ANNIVERSAIRE DE MARKO TEPLINSKY,
MAITRE DE CONFERENCES (MI-SEPTEMBRE 2009)

Ювіляр **М.В. Теплінський** (*ліворуч*) і президія урочистого засідання: завідувач кафедри світової літератури **В.Г. Матвіїшин** (*у центрі*), директор Інститут філології **С.І. Хороб** (*ліворуч*) та проректор з наукової роботи, доктор хімічних наук, професор **Іван Миронюк** (*праворуч*)

Jubiltaire **Marko Teplinsky** (*à gauche*) et les membres de la réunion solennelle: **Volodymyr Matviichyne** (*au centre*), chef du département de littérature mondiale, **Stepan Khorob** (*à gauche*), directeur de l'Institut des Lettres et **Ivan Myroniuk**, le vice-recteur, docteur en sciences chimiques (*à droite*)

Вітання ювіляру від кафедри світової літератури
Félicitations de la part du département de littérature mondiale

Професор **В.Г. Матвіїшин** на ОТБ «Галичина» розповідає про постать Т.Г. Шевченка на тлі світової культури
Dans une émission à la télévision locale **V. Matviichyne** parle de la place et du rôle de Taras Shevchenko dans la culture mondiale

29 жовтня 2009 року. Івано-Франківськ.

Завідувач кафедри світової літератури, професор **В.Г. Матвійшин** виступає на відкритті I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Викладання зарубіжної літератури: проблеми та досягнення. Султанівські читання» з пленарною доповіддю на тему: «Місце і роль вітчизняного письменства при вивченні зарубіжної літератури в навчальних закладах України».

Le 29 octobre 2009. Ivano-Frankivsk.

V. Matviichuk, chef du Département de littérature mondiale, maître de conférences, prend la parole à l'ouverture de la 1-ère Conférence scientifique et pratique «Enseignement de la littérature étrangère: problèmes et réalisations. Sultanivsky tchytannia» avec son rapport sur le thème: «La place et le rôle de la littérature nationale dans l'apprentissage de la littérature étrangère dans les établissements d'enseignement d'Ukraine»

Yurii Sultanov et Volodymyr Matviishyn
(le 31 mai 1996)

Зокрема **В.Г. Матвіїшин** зазначив:

«Оскільки зарубіжної літератури як предмету на той час не існувало, ви пригадуєте, особливо випускники російського відділення, що основні письменники із зарубіжної літератури вивчалися у курсі російської літератури. Юрій Ібрагімович концептуально підійшов зовсім з іншого боку, і ми на сьогодні в Україні маємо 5 докторів наук з методики викладання зарубіжної літератури. Але очевидно, що біля джерел, біля витоків цього всього був Юрій Ібрагімович зі своєю невтомною енергією і сьогодні ми маємо змогу віддати йому відповідну шану».

En particulier, **V. Matviichyne** a noté:

«Puisque la littérature étrangère en tant que matière n'existait pas à cette époque, vous vous souvenez, en particulier des diplômés du département russe, qu'on étudiait l'œuvre des principaux écrivains de littérature étrangère au cours de la littérature russe. Youri Soutanov a abordé conceptuellement cette question sous un angle complètement différent, et aujourd'hui en Ukraine, nous avons 5 docteurs en sciences dans le domaine de la méthodologie de l'enseignement de la littérature étrangère. Mais il est évident qu'à l'origine de tout cela se trouve Yurii Sultanov avec son énergie inépuisable, et aujourd'hui nous avons l'occasion de lui rendre un hommage bien mérité»

НОВОРІЧНІ СВЯТКУВАННЯ КАФЕДРИ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ПНУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
(29 ГРУДНЯ 2009 РОКУ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)

FETE DU NOUVEL AN AU DEPARTEMENT DE LITTERATURE MONDIALE
DE PNU VASYL STEFANYK (LE 29 DECEMBRE 2009, IVANO-FRANKIVSK)

Завідувач кафедри **В.Г. Матвіїшин**,
доцент **Олена Тереховська** та професор **М.В. Теплінський**
Volodymyr Matviichyne, chef du département,
Olena Terekhovska, PhD, et **Marko Teplinsky**,
maitre de conférences

В.Г. Матвіїшин і **М.В. Теплінський** з колегами по кафедрі
(зліва направо) доцентами **С.І. Коршуною**, **Н.Я. Яцків**
та **І.В. Девдюк** на завершенні святкування

V. Matviichyne et **M. Teplinsky** avec les collègues du
département (*de gauche à droite*), les **S. Korshunova**, PhD,
N. Yatskiv, PhD, et **I. Devdiuk**, PhD, à la fin de la fête

21 травня 2010 року. Івано-Франківськ.

Кафедра світової літератури ПНУ імені Василя Стефаника
(зліва направо): сидять – **Марко Теплінський** та
Володимир Матвійшин (завідувач кафедри); стоять –
Тамара Ткачук, Ольга Цівкач, Іванна Девдюк, Наталія
Яцків, Ігор Козлик, Алла Мартинець, Світлана
Коршунова, Анна Мурейко та Олена Тереховська

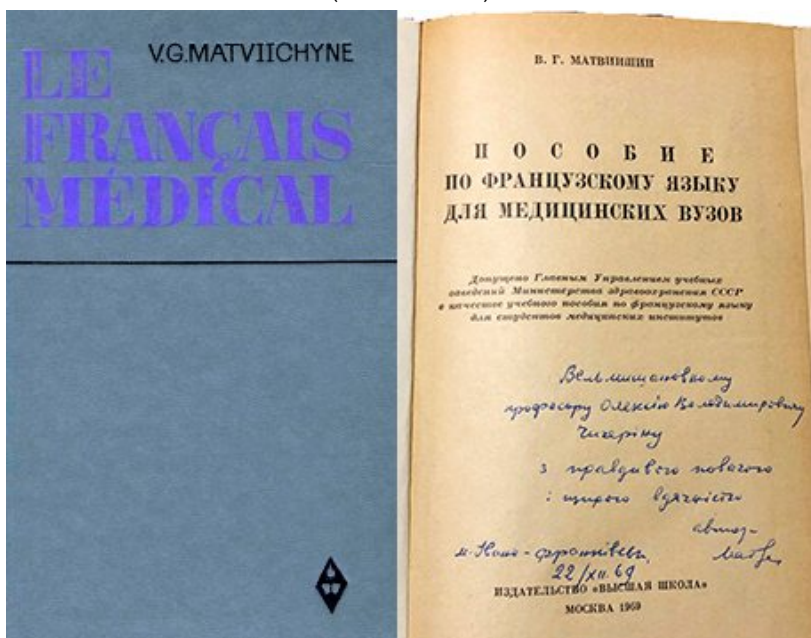
Le 21 mai 2010. Ivano-Frankivsk.

Département de la littérature mondiale de PNU Vasyl Stefanyk
(de gauche à droite): **Mark Teplinsky** et **Volodymyr Matviichyn**
n (chef du département); *debout* – **Tamara Tkachuk, Olha**
Tsivkach, Ivanna Devdiuk, Nataliia Yatskiv, Ihor Kozlyk,
Alla Martynets, Svitlana Korshunova, Anna Mureiko et
Olena Terekhovska

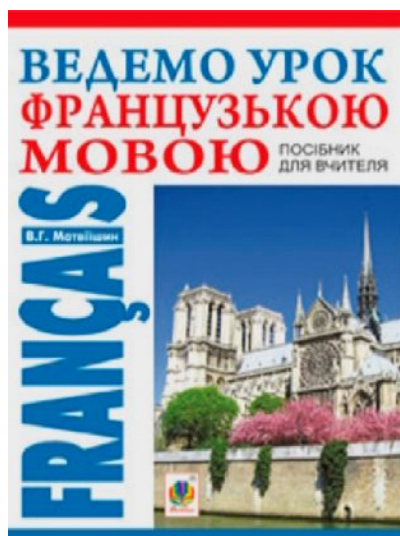

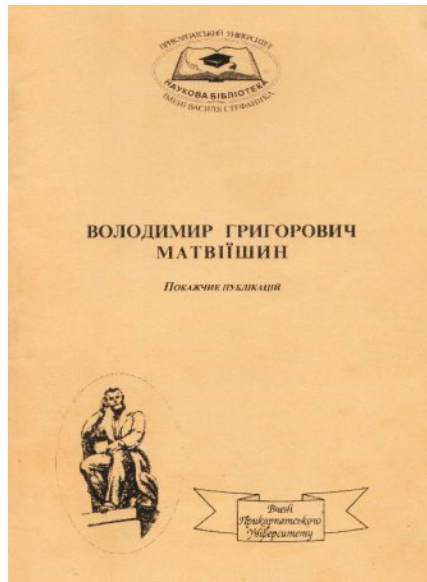
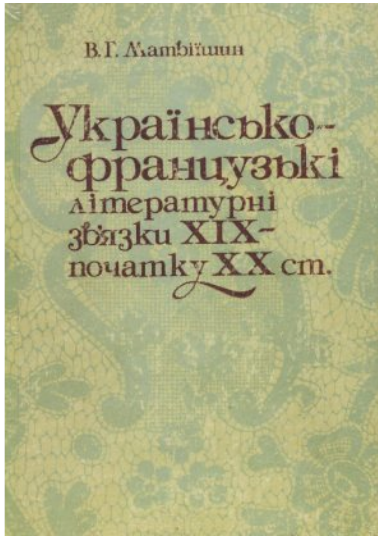
Олексій Володимирович Чичерін (1900–1989) – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури ЛНУ імені Івана Франка (1948–1973)

Oleksiy Chicherin (1900–1989) – docteur en sciences philologiques, maitre de conférences, chef du Département de littérature mondiale de l'Université nationale Ivan Franko (1948–1973)

ТВОРЧА СПАДЩИНА ПРОФЕСОРА В.Г. МАТВІЙШИНА
L'ŒUVRE DU PROFESSEUR V. MATVIISHYN

Перший **бібліографічний показник** доробку **В.Г. Матвіїшина** 2002 року
2002. Le premier **index bibliographique des recherches** de **V. Matviichyne**

Домашній кабінет В.Г. Матвіїшина,
звідки він в останнє пішов вранці 6 червня 2012 року
Cabinet de travail de V. Matviichyne, d'où il est parti pour la
dernière fois le matin du 6 juin 2012

Зупинка на початку вул. В. Чорновола,
де В.Г. Матвіїшин сів в автобус, прямуючи
на вручення дипломів випускникам
вранці 6 червня 2012 року

Arrêt d'autobus au début de la rue V. Chornovil, où V. Matviichyne
est monté dans le bus pour se rendre à la cérémonie de remise des
diplômes le matin du 6 juin 2012

Місце, де В.Г. Матвіїшин закінчив свій земний шлях,
вийшовши з автобуса на півдорозі до зупинки «Університет»
L'endroit où V. Matviichyne a terminé son voyage terrestre en
descendant du bus à mi-chemin de l'arrêt «Université»

Надгробок В.Г. Матвіїшина
на Івано-Франківському міському цвинтарі в с. Чукалівка
(Фото кінця грудня 2023 року)

Pierre tombale de V. Matviichyne au cimetière municipal
d'Ivano-Frankivsk dans le village de Tchoukalivka
(Photo fin décembre 2023)

ПАМ'ЯТЬ
MEMOIRE

Література. Час. Постаті: Володимир Матвіїшин: літературознавчі статті, спогади, матеріали до бібліографії на вшанування пам'яті Володимира Матвіїшина / упоряд. Н. Яцків. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. 616 с.

Littérature. Temps. Personnalités: Volodymyr Matviichyn: articles littéraires, souvenirs, matériaux pour la bibliographie à la mémoire de Volodymyr Matviishyn / organisateur N. Yatskiv. Ivano-Frankivsk: Université nationale Prykarpatsky Vasyl Stefanyk, 2013. 616 p. (en ukrainien)

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Наукова бібліотека

**Володимир Григорович
Матвіїшин**
*бібліографічний покажчик
(1962-2013)*

Івано-Франківськ
2013

Підсумковий **бібліографічний покажчик**
творчої спадщини **В.Г. Матвіїшина** 2013 року
Index bibliographique complet du patrimoine
de **V. Matviichyne**, 2013

Обкладинка конверту DVD-диска
з документальним фільмом І.В. Козлика «Очима Іншого:
Марко Теплінський і Володимир Матвіїшин» (2013)
La couverture du DVD avec le documentaire de I. Kozlyk
«Avec les yeux de l'autre: Marko Teplinsky et Volodymyr Matviichuk»
(2013)

Кафедра світової літератури (фінальні кадри фільму)
Département de littérature mondiale (cadres finals du film)

Кафедра французької філології (фінальні кадри фільму)
Département de Philologie Française (cadres finals du film)

ВІДКРИТТЯ АНОТАЦІЙНИХ ДОЩОК БІЛЯ КАФЕДРИ СВІТОВОЇ
ЛІТЕРАТУРИ (4-Й ПОВЕРХ ГУМАНІТАРНОГО КОРПУСУ
ПНУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА, 14 КВІТНЯ 2013 РОКУ)

OUVERTURE DES PLAQUES COMMEMORATIVES AU
DEPARTEMENT DE LITTERATURE MONDIALE (4-EME ETAGE DU
BATIMENT HUMANITAIRE DE PNU VASYL STEFANYK,
14 AVRIL 2013)

Виступає ректор університету доктор політичних наук,
професор **Ігор Цепенда** (ліворуч).

Завідувач кафедри світової літератури

Ігор Козлик (праворуч)

Ihor Tsependa, le recteur de l'université, docteur en sciences
politiques, prend la parole (à gauche).

Ihor Kozlyk, chef du Département de littérature mondiale
(à droite)

Упродовж 1970–2012 років
на кафедрі світової літератури
(до 1990 – російської і зарубіжної літератури)
Інституту філології Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника працював професор,
доктор філологічних наук

*Марко Веніамінович
Теплінський*

завідувач кафедри з 1970 до 1992 року

Упродовж 1992–2012 років
на кафедрі світової літератури
Інституту філології
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
працював професор, доктор філологічних наук

*Володимир Тригорович
Матвіїшин*

завідувач кафедри з 1992 до 2012 року

НА ФАКУЛЬТЕТІ ІНОЗЕМНИХ МОВ
A LA FACULTE DES LANGUES ETRANGERES

Конференційна зала імені Володимира Матвіїшина
(8-й поверх Гуманітарного корпусу
ПНУ імені Василя Стефаника)
Salle de conférence Volodymyr Matviichyne
(8e étage du bâtiment humanitaire de PNU Vasyl Stefanyk)

ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЙНОЇ ЗАЛИ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА МАТВІЙШИНА
(ЛИСТОПАД 2012 РОКУ)

INAUGURATION DE LA SALLE DE CONFÉRENCE QUI PORTE LE NOM
DE VOLODYMYR MATVIICHYNE
(NOVEMBRE 2012)

Виступає ректор ПНУ імені Василя Стефаника,
доктор політичних наук, професор **Ігор Цепенда** (3-й справа).

Присутні проректор **Василь Марчук** (1-й справа), декан
факультету іноземних мов **Наталія Яцків** (2-а справа),
доцент **Тамара Гаупт** (2-а зліва) та **Зоряна Крук** (1-а зліва)

Ihor Tsependa, le recteur de PNU Vasyl Stefanyk, docteur en
sciences politiques, (3e à droite) prend la parole.

Vasyl Marchuk, le vice-recteur (1er à droite), **Nataliia Yatskiv**, la
doyenne de la Faculté des langues étrangères (2e à droite),

Tamara Haupt (2e à gauche) et **Zoriana Kruk** (1ère à gauche)
sont présents.

Зліва направо: **Ольга Лазарович**, **Микола Лесюк**, студентка,
Олег Остапович, **Ярослав Билиця**, **Іванна Девдюк**, **Василь**
Ткачівський, **Данило Рега**, **Раїса Труш-Матвіїшин**,
Гафія Василевич, **Людмила Цюпа**, студентка

De gauche à droite : **Olha Lazarovych**, **Mykola Lesiuk**, une
étudiante, **Oleh Ostapovych**, **Yaroslav Bylytsia**, **Ivanna Devdiuk**,
Vasyl Tkachivskiy, **Danylo Reha**, **Raisa Trush-Matviyishyn**,
Hafia Vasylevych, **Liudmyla Tsiupa**, une étudiante

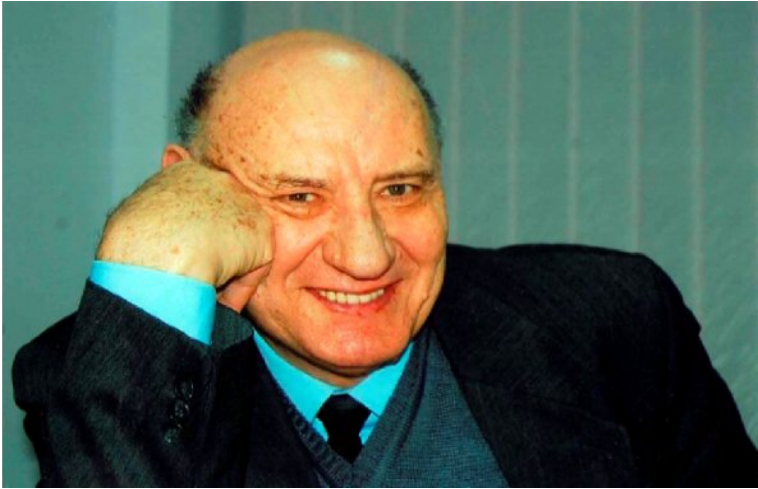
**БОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ
МАТВІЙШИН**
(1935–2012)
VOLODYMYR MATVIICHYNE
(1935–2012)

ПРО ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА МАТВІЙШИНА ЗГАДУВАЛИ:
ILS SE SOUVIENNENT DU PROFESSEUR VOLODYMYR MATVIICHYNE:

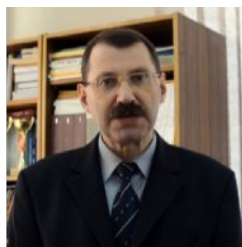
Ігор Цепенда
Ihor Tserenda

Олександр Устенко
Oleksandr Ustenko

Василь Будний
Vasyl Budnyi

Борис Бунчук
Bohys Bunchuk

Тамара Гаупт
Tamara Haupt

Іванна Девдюк
Ivanna Devdiuk

Ігор Козлик
Ihor Kozlyk

Світлана Коршунова
Svitlana Korshunova

Ярема Кравець
Yarema Kravets'

Андрій Матвіїшин
Andrii Matviyishyn

Ольга Ніколенко
Olha Nikolenko

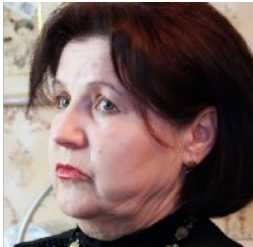
Михайло Попович
Mukhailo Porovuch

Степан Процюк
Stepan Protsiuk

Микола Ткачук
Mykola Tkachuk

Раїса Труш-Матвіїшин
Raisa Trush-Matviyishyn

Степан Хороб
Stepan Khorob

Ольга Цівкач
Olha Tsivkach

Ольга Червінська
Olha Chervinska

Наталія Яцків
Nataliia Yatskiv

ПОКАЖЧИК ІМЕН

А

Александрова Г.А. 22
Андрощук Л.В. 22, 134
Арабчук І. 20

Б

Бабінчук І.І. 111, 112
Базе Е. 64
Бальзак О. де 64
Баран С.М. 138
Баран Я.А. 125
Беранже П.Ж. 64
Бернанос Ж. 74
Бесараб З. 108
Билиця Я.Т. 23, 179
Бігун О.А. 22
Бігусяк М.В. 20
Блага Н.І. 148, 149, 152
Боачідзе Ї. 108
Бойко В.Я. 64
Борисевич Л.В. 22, 122
Будзар В. 111
Будний В.В. 28, 76
Букавин С.П. 131
Бунчук Б.І. 28, 32, 44, 62, 84

В

Вакій В.М. 125
Варнье Р. 40
Василевич Г.Я. 20, 179
Везіан Ж.-П. К. 147
Величко Г.Г. 125.
Возняк С.М. 141
Волков А.Р. 32
Волошина Л.Б. 12
Вольтер 64

Г

Галан Я.О. 64
Гандзюк С.В. 130, 131
Гаупт Т.П. 28, 70, 76, 86, 133,
137, 147, 148, 149, 152, 178
Геник С.М. 22

Гнатюк Д. М. 121
Гнідан О.Д. 140
Гоголь М.В. 156
Голль Ш. де 113
Голод Р.Б. 155
Гончар М.Г. 22
Гончар О.Т. 64
Грицина Н.І. 134
Грицуляк Б.В. 48, 145
Гром'як Р.Т. 142, 143
Гуляк А.Б. 140
Гуцуляк О.Б. 22
Гюго В. 64
Гонкури бр. 58
Грещук В.В. 48, 139, 142, 145
Грещук О.Б. 137

Д

Девдюк І.В. 20, 28, 32, 56, 72,
74, 80, 86, 154, 157, 163, 164, 179
Дзюба І.М. 20
Довженко О.П. 64
Доде А. 64
Долішній М.В. 117
Домбровський О.А. 56
Донн Д. 86
Доронюк В.Д. 126
Дорошенко Я.Ю. 138, 140
Дяків О.Ю. 133

Е

Еркман-Шатріан 64

Ж

Железняк М.Г. 20
Жід А. 66
Жовнірук Я.О. 50, 97
Железняк М.Г. 20
Жід А. 66
Жовнірук Я.О. 50, 97

З

Загребельний П.А. 64

Зимомря М.І. 24
Зинов'єв О.О. 52
Золя Е. 56, 58, 60, 64

I

Іваничук Р.І. 64

ї

Їжак В.О. 122

К

Камю А. 66
Кващук В.Я. 126
Кіндратюк Б.Д. 126
Кіраль С. 138, 140
Климишин І.А. 12
Кліщ Л. 18
Кобиланська О.Ю. 64
Коваль В. 108
Козлик І.В. 18, 22, 28, 34, 44,
56, 70, 155, 156, 164, 173, 175
Кондур О.С. 22
Кононенко В.І. 155
Копистянська Н.Х. 60
Копчак С.І. 126
Коршунова С.І. 28, 44, 68, 163, 164
Костишин І.Д. 22
Кравець Я.І. 24, 28, 54, 56, 62
Кравченко В.О. 130, 131
Кравченко О.Г. 132
Криворучко С.К. 66
Кривошеїна Н.О. 40
Крук З.М. 148, 152, 178
Круль П.Ф. 22
Кушнір Г.М. 20

Л

Лазарович В.В. 130
Лазарович О.М. 179
Ламартін А.М.А. де 64
Лановик З.Б. 24
Лановик М.Б. 24
Ларошфуко Ф. де 64
Лафонтен Ж. де 64

Легкий І.Д. 127
Ленін В.І. 36
Лепьохін Є.О. 66, 68
Лесаж А.Р. 64
Лесів Н.І. 22, 133
Лесюк М.П. 48, 84, 127, 138,
145, 179
Ле Тузе Ф. 74
Лоті П. 64
Лужний В.М. 127
Луцак С.М. 22, 138
Луцик В.М. 34, 40, 108, 109, 111
Луцик Н. 148, 149, 152
Люціані Ж. 66

М

Максимович Ж. 64, 66
Марко Вовчок 74, 76
Мартинець А.М. 20, 164
Марчук В.В. 178
Масляк М.Т. 127
Матвіїшин А.В. 28, 34, 36, 50, 97,
99, 103, 105
Матвіїшин Г. 34, 38, 93, 94, 95, 96
Матвіїшин І.В. 70, 97, 101, 102,
103, 107
Матвіїшин Й.Г. 36, 95, 96
Матвіїшин М.А. 106
Матвіїшин Н.А. 105
Матвіїшин О. 101, 102, 107
Матвіїшин Т.А. 104
Матвіїшин Т. 34, 93, 94, 95, 96
Матвіїшин Т.В. 103, 105
Матвіїшин (Цвек) Х.Л. 97, 110
Матеуш Т.М. 24
Медицька -Хороб М.С. 143
Мельничук Б. І. 138
Меріме П. 156
Миронюк І.Ф. 158
Михайленко В.В. 131
Михайлюк (Доронюк) А.В. 22,
132, 133
Мінцис Е.Є. 22
Міхільов О.Д. 64

Могила Л.М. 147, 148, 149, 152
Мороз М.А. 64
Мурейко А.Б. 164

Н

Назарук Г.М. 147, 148, 149, 152
Наливайко Д.С. 56, 58
Нахлік Є.К. 144
Ніколенко О.М. 28, 42, 46, 60, 62

О

Ольховський О.М. 22
Остапенко Л.А. 131
Остапович О.Я. 179
Осьмак Н.Д. 140

П

Павлюк В. І. 133
Панів Л.М. 60
Пастернак І.Л. 24
Переверза І. 123
Перкатуєк Й.М. 18
Підгірянкa М.О. 56
Підмогильний В.П. 66
Піхманець Р.В. 138
Погребенник Ф.П. 58
Погребенник Я. 109, 111
Поліщук Г.Д. 131
Помірко Р.С. 151
Попадинець О.Г. 22
Поплавська Н.М. 144
Попович М.М. 30, 32, 42, 78, 86, 146
Попп Т.Ю. 134
Процюк С. 18, 30, 52, 138
Пушик С.Г. 121, 138, 140, 145, 155

Р

Радишевський Р.П. 144
Рега Д.О. 179
Рочняк А. 108, 111

С

Сливоцький М.Ю. 128
Скарбек О.Г. 6, 147, 148, 152

СМОЛИН С.Г. 24
Сталін Й.В. 36
Стефанік В.С. 64, 66, 72
Султанов Ю.І. 161
Сусак П.Д. 128

Т

Табачник Д.В. 82
Теплінський М.В. 8, 10, 12, 14,
20, 22, 28, 56, 68, 70, 138, 141,
154, 158, 162, 163, 164, 173, 176
Тереховська О.В. 162, 164
Тессье Д. 107
Тишківська Н.Я. 22, 137
Ткачівський В.В. 179
Ткачук М.П. 30, 40, 60, 68, 74, 76,
138, 140
Ткачук Т.О. 164
Труш-Матвіїшин Р.Ф. 30, 54, 76,
80, 82, 84, 100, 101, 179
Турянський Ж.-М. 101

У

Уварова Л.К. 133
Уздінська Є.М. 133
Устенко О.А. 7, 12, 30, 42

Ф

Фесенко В.І. 74
Фіголь М.П. 121
Філатов-Белоусов В.Л. 131
Флобер І. 58
Франко І.Я. 64, 76

Х

Хмельюк М.М. 140
Хороб М.Б. 138, 140
Хороб С.І. 20, 30, 42, 44, 56, 84, 145,
154, 158
Хо Ши Мін 50
Хропко П.П. 58

Ц

Цвек Д.Я. 98

Цепенда І.Є. 7, 10, 20, 147, 175,
178

Цівкач О.М. 30, 40, 164

Цюпа А.В. 147, 179

Ч

Червінська О.В. 30, 54, 62

Чичерін О.В. 58, 60, 165

Чоловський П.М. 123

Чорний А.І. 128

Ш

Шевченко Т.Г. 158

Шептицький К. 64

Шептицький Я. 64

Ю

Юрків Б.М. 121

Юрчик О. 123

Я

Якимович Т.К. 58

Яновський Ю.І. 64

Янукович В.Ф. 80

Ярмусь С. 129

Яцків Н.Я. 6, 18, 22, 30, 72, 78,
80, 147, 148, 149, 163, 164, 171,
178

INDEX DES NOMS

A

Aleksandrova H. 25
Androshchuk L. 23, 134
Arabchuk I. 21

B

Babinchuk I. 111, 112
Balzac H. de 65
Baran Ya. 125
Baran Ye. 139
Bazet E. 65
Beranger P. 65
Bernanos G. 75
Besarab Z. 108
Bigun O. 23
Bihusiak M. 21
Blaha N. 148, 149, 152
Boachidze G. 108
Boiko V. 65
Borysevych L. 22, 122
Budnyi V. 29, 77
Budzar V. 111
Bukavyn S. 131
Bunchuk B. 29, 33, 45, 63, 85
Bylytsia Ya. 23

C

Camus A. 69
Chervinska O. 31, 55, 63
Chicherin O. 59, 61, 165
Cholovskyy P. 123
Chornyi A. 128

D

Devdiuk I. 21, 29, 33, 57, 73, 75, 81,
87, 154, 157, 163, 164, 179
Diakiv O. 133
Dodet A. 65
Dolishnii M. 117
Dombrovskyy O. 57
Donne J. 87
Doroniuk V. 126
Dolishnii M. 117

Dolishnii M. 117
Dombrovskyy O. 57
Donne J. 87
Doroniuk V. 126
Doroshenko Ya. 139, 140
Dovzhenko O. 65
Dziuba I. 21

E

Erkman-Chatrion 65

F

Fesenko V. 75
Figol M. 121
Filatov-Belousov V. 131
Flaubert G. 59
Franko I. 65, 77

G

Gaulle Ch. de 113
Gide A. 67
Goncourt 59
Greshchuk O. 137
Greshchuk V. 49, 139, 142, 145

H

Halan Ya. 65
Handziuk S. 130, 131
Haupt T. 29, 71, 77, 87, 133,
137, 147, 148, 149, 152, 178
Henyk S. 25
Hnatiuk D. 121
Hnidan O. 140
Hohol M. 156
Holod R. 155
Honchar M. 23
Honchar O. 65
Ho Chi Minh 51
Hromiak R. 142, 143
Hrytsuliak B. 49, 145
Hrytsyna N. 134
Hutsuliak O. 23
Hugo V. 65

Huliak A. 140

I

Ivanychuk R. 65

K

Khmeliuk M. 140

Khorob M. 139, 140

Khorob S. 21, 31, 43, 45, 57, 85,
145, 154, 158

Khropko P. 59

Kindratiuk B. 126

Kiral S. 139, 140

Klishch L. 19

Klymyshyn I. 13

Kononenko V. 155

Kopchak S. 126

Koval V. 108

Kondur O. 23

Kopystianska N. 61

Korshunova S. 29, 45, 69, 163,
164

Kostyshyn I. 25

Kozlyk I. 19, 23, 29, 35, 45, 57,
71, 155, 156, 164, 173, 175

Kravets' Ya. 25, 29, 55, 57, 63

Kravchenko O. 132

Kravchenko V. 130, 131

Kruk Z. 148, 152, 178

Krul P. 23

Krivosheina N. 41

Kryvoruchko S. 67

Kushnir H. 21

Kvashchuk V. 126

L

Lafontaine J. de 65

Lamartine A. 65

Lanovyk M. 25

Lanovyk Z. 25

Larochefoucauld F. de 65

Lazarovych O. 179

Lazarovych V. 130

Lehkyi I. 127

Lenin V. 37

Leporhin Ye. 67, 69

Lesage A. 65

Lesiv N. 23

Lesiuk M. 49, 85, 127, 139, 145, 179

Le Touzé Ph. 75

Loti P. 65

Luciani G. 67

Lutsak S. 23, 139

Lutsyk N. 148, 149, 152

Lutsyk V. 35, 41, 108, 109, 111

Luzhnyi V. 127

M

Maksymovych Zh. 65, 67

Marchuk V. 178

Marko Vovchok 75, 77

Martynets A. 21, 164

Masliak M. 127

Mateush T. 25

Matviichine (=Matviyishyn) I. 71,
101, 102, 103, 107

Matviyishyn A. 29, 35, 37, 51, 97,
99, 103, 105

Matviyishyn H. 35, 39, 93, 94, 95,
96, 110

Matviyishyn Kh. L. 97

Matviyishyn M.A. 106

Matviishyn N. 105

Matviichine (=Matviyishyn) O. 101,
102, 107

Matviyishyn T.A. 104

Matviyishyn T. 35, 93, 94, 95, 96

Matviishyn T.V. 103, 105

Matviyishyn Yo. 37, 95, 96

Medytska-Khorob M. 143

Melnychuk B. 139

Mérimée P. 156

Mikhailov O. 65

Mintsys E. 23

Mohyla L. 147, 148, 149, 152

Moroz M. 65

Mureiko A. 164

Mykhailenko V. 131

Mykhailiuk L. 23, 132, 133

Myroniuk I. 158

N
Nalyvaiko D. 57, 58
Nakhlik Ye. 144
Nazaruk H. 147, 148, 149, 152
Nikolenko O. 29, 43, 47, 61, 63

O
Olkhovskiy O. 23
Osmak N. 140
Ostapenko L. 131
Ostapovych O. 179

P
Paniv L. 61
Pasternak I. 25
Pavliuk V. 133
Pereverza I. 123
Perkatiuk Yo. 19
Pidhirianka M. 57
Pidmohylnyi V. 67–68
Pikhmanets R. 139
Pohrebennyk F. 59
Pohrebennyk Ya. 109, 111
Polishchuk H. 131
Pomirko R. 151
Popadynets O. 23
Poplavska N. 144
Popovych M. 31, 33, 43, 79, 87, 146
Popp T. 134
Protsiuk S. 19, 31, 53, 139
Pushyk S. 121, 139, 140, 145, 155

R
Radyshevskiy R. 144
Reha D. 179
Rochniak A. 108, 111

S
Sheptytskyi K. 65
Sheptytskyi Ya. 65
Shevchenko T. 158
Skarbak O. 6, 147, 148, 152
Slyvotskyi M. 128
Smolyn S. 25

Stalin Yo. 37
Stefanyk V. 65, 67, 73
Sultanov Yu. 161
Susak P. 128

T
Tabachnyk D. 83
Teplinsky M. 9, 11, 13, 15, 21,
23, 29, 57, 69, 71, 139, 141, 154,
158, 162, 163, 164, 173, 176
Terekhovska O. 162, 164
Tessier D. 107
Tkachivskiy V. 179
Tkachuk M. 31, 41, 61, 69, 75,
77, 139, 140
Tkachuk T. 164
Trush-Matviishyn R. 31, 55, 76,
81, 83, 85, 100, 101, 179
Tsenda I. 7, 11, 21, 147, 175, 178
Tsivkach O. 31, 41, 164
Turiansky J.-M. 101
Tyshkivska N. 23, 137
Tsiupa L. 147, 179
Tsviek D. 98

U
Ustenko O. 7, 9, 13, 31, 43
Uvarova L. 133
Uzdinska Ye. 133

V
Vakii V. 125
Varnier R. 41
Vasylevych H. 21, 179
Velychko H. 125
Vesian J.-P. 147
Volkov A. 33
Voloshyna L. 13
Voltaire 65
Vozniak S. 141

Y
Yakymovych T. 59
Yanovskiy Yu. 65

Yarmus S. 129
Yatskiv N. 6, 19, 23, 31, 73, 79, 81,
147, 148, 149, 163, 164, 171, 178
Yizhak V. 122
Yurchyk O. 123
Yurkiv B. 121
Yanukovych V. 81

Z

Zahrebelnyi P. 65
Zhelezniak M. 21
Zhovnuruk Ya. 51, 97
Zinoviev A. 53
Zola E. 57, 59, 61, 65
Zymomria M. 25

O 95

Kozlyk, I.V. (Author-Comp.). (2024), *Through the Eyes of the Others: Volodymyr Matviyishyn*, in Kozlyk, I.V. (Ed.), trans. into French by Skarbek, Olga and Yatskiv, Nataliia, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, 200 p. (in Ukrainian, in French).

The book based on the documentary film made by Ihor Kozlyk «Through the eyes of the Others: Marko Teplinsky and Volodymyr Matviyishyn» (2013, part two) thoroughly highlights the life and creative activity of Volodymyr Hryhorovych Matviyishyn (1935–2012) – an famous Ukrainian literary scholar, Doctor of Philology, Honorary Professor of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University.

For philologists, literary scholars, teachers and students of the Humanities, and for everybody who is interested in the development of East Slavic science about literature in late 20th – early 21st centuries.

UDC 82.09(087) V.H.Matviyishyn

ISBN 978-966-640-558-9

Науково-популярне видання

Очима Іншого:

Володимир Матвіїшин

(українською та французькою мовами)

Автор-упорядник

ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ КОЗЛИК

Переклад французькою

ОЛЬГА СКАРБЕК І НАТАЛІЯ ЯЦКІВ

Друкується за рішенням Вченої ради Факультету філології (протокол № 8 від 24 квітня 2024 р.) і Вченої ради Факультету іноземних мов (протокол № 7 від 16 травня 2024 р.) ПНУ імені Василя Стефаника

Верстка, оригінал-макет І.В. Козлик

Редактор англomовних
текстів

І.А. Пастернак

Обкладинка

І. С. Петров

Підписано до друку 06.06.2024. Гарн. Bookman Old Style.

Умовн. др. арк 11,6. Наклад 50 прим.

Видавець

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

76018, м. Івано-Франківськ, вул. С. Бандери, 1,
тел. 75-13-08, e-mail: vdvcit@pnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7616 від 26.05.2022

Виготівник

«Симфонія форте»

76019, м. Івано-Франківськ, вул. Крайківського, 2
тел. (0342) 77-98-92

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців
та виготівників видавничої продукції: серія ДК № 3312 від 12.11.2022

ISBN 978-966-640-558-9